

Miljøprojekt

Nr. 375 1998

Miljørelateret leverandørstyring i tekstilindustrien

Miljøprojekt nr. 375

1998

Miljørelateret leverandørstyring i tekstilindustrien

Leif Gyrsting
Aquavitec

Lasse Simonsen
Novotex A/S

Rapporten er udarbejdet med tilskud fra Rådet vedr.
genanvendelse og mindre forurenende teknologi.

Det skal bemærkes, at de fremsatte synspunkter ikke
nødvendigvis dækkes af Rådet eller Miljøstyrelsen.

Indholdsfortegnelse

	Forord	7
	Sammendrag	9
	English summary	11
1	Indledning	
1.1	Projektets baggrund	13
1.2	Godkendelsesprocedure	13
1.3	Generelle erfaringer med den hidtidige lev. styring	13
2	Projektbeskrivelse	
2.1	Projektets formål	15
2.2	Målgruppe for projektet	15
3	Projektaktiviteter	
3.1	Opgavedefinition	17
3.2	Principperne for spørgerammen	17
3.3	Projektets forløb	17
4	Opbygning af spørgerammen	
4.1	Generel systembeskrivelse	19
4.2	Vurdering af besvarelserne	19
4.3	Opbygning af spørgerammen	20
5	Samlet spørgeramme	
5.1	Miljøledelse	
5.1.1	<i>Lovgivning og andre regler</i>	23
5.1.2	<i>Miljøpolitik</i>	24
5.1.3	<i>Miljøstyring</i>	25
5.2	Livscyklusvurderinger	
5.2.1	<i>Egen produktion</i>	26
5.2.2	<i>Råvarer og halvfabrikata</i>	26
5.2.3	<i>Færdigvarer</i>	27
5.3	Kommunikation	
5.3.1	Myndigheder	27

5.3.2	Offentlighed og interesseorganisationer	27
5.3.3	Medarbejdere	27

A Landbrugsproduktion af bomuld

A 5.4	Produktion	
A 5.4.1	Energi	29
A 5.4.2	Vand	29
A 5.4.3	Råvarer, halvfabrikata m.v.	29
A 5.4.4	Arbejds miljø	30
A 5.4.5	Emissioner	31
A 5.5	Produkt/færdigvarer	
A 5.5.1	Egenskaber	32
A 5.5.2	Transport og emballage	32
A 5.5.3	Bortskaffelse/slutdisponering	33
A 5.5.4	Miljømærkning	33

B Ginning

B 5.4	Produktion	
B 5.4.1	Energi	35
B 5.4.2	Vand	35
B 5.4.3	Råvarer, halvfabrikata m.v.	35
B 5.4.4	Arbejds miljø	35
B 5.4.5	Emissioner	37
B 5.5	Produkt/færdigvarer	
B 5.5.1	Egenskaber	38
B 5.5.2	Transport og emballage	39
B 5.5.3	Bortskaffelse/slutdisponering	39
B 5.5.4	Miljømærkning	39

C Spinding

C 5.4	Produktion	
C 5.4.1	Energi	41
C 5.4.2	Vand	41
C 5.4.3	Råvarer, halvfabrikata m.v.	41
C 5.4.4	Arbejds miljø	41
C 5.4.5	Emissioner	43
C 5.5	Produkt/færdigvarer	
C 5.5.1	Egenskaber	44
C 5.5.2	Transport og emballage	45
C 5.5.3	Bortskaffelse/slutdisponering	45
C 5.5.4	Miljømærkning	46

D Strikning

D 5.4	Produktion	
D 5.4.1	Energi	47
D 5.4.2	Vand	47
D 5.4.3	Kemikalier, halvfabrikata m.v.	47

<i>D 5.4.4 Arbejdsmiljø</i>	47
<i>D 5.4.5 Emissioner</i>	49
D 5.5 Produkt/færdigvarer	
<i>D 5.5.1 Egenskaber</i>	50
<i>D 5.5.2 Transport og emballage</i>	51
<i>D 5.5.3 Bortskaffelse/slutdisponering</i>	51
<i>D 5.5.4 Miljømærkning</i>	51
E Vævning	
E 5.4 Produktion	
<i>E 5.4.1 Energi</i>	53
<i>E 5.4.2 Vand</i>	53
<i>E 5.4.3 Kemikalier, halvfabrikata m.v.</i>	53
<i>E 5.4.4 Arbejdsmiljø</i>	53
<i>E 5.4.5 Emissioner</i>	55
E 5.5 Produkt/færdigvarer	
<i>E 5.5.1 Egenskaber</i>	56
<i>E 5.5.2 Transport og emballage</i>	57
<i>E 5.5.3 Bortskaffelse/slutdisponering</i>	57
<i>E 5.5.4 Miljømærkning</i>	57
F Blegning og farvning	
F 5.4 Produktion	
<i>F 5.4.1 Energi</i>	59
<i>F 5.4.2 Vand</i>	59
<i>F 5.4.3 Kemikalier, halvfabrikata m.v.</i>	59
<i>F 5.4.4 Arbejdsmiljø</i>	60
<i>F 5.4.5 Emissioner</i>	61
F 5.5 Produkt/færdigvarer	
<i>F 5.5.1 Egenskaber</i>	62
<i>F 5.5.2 Transport og emballage</i>	63
<i>F 5.5.3 Bortskaffelse/slutdisponering</i>	64
<i>F 5.5.4 Miljømærkning</i>	64
G All-over tryk	
G 5.4 Produktion	
<i>G 5.4.1 Energi</i>	65
<i>G 5.4.2 Vand</i>	65
<i>G 5.4.3 Kemikalier, halvfabrikata m.v.</i>	65
<i>G 5.4.4 Arbejdsmiljø</i>	66
<i>G 5.4.5 Emissioner</i>	67
G 5.5 Produkt/færdigvarer	
<i>G 5.5.1 Egenskaber</i>	68
<i>G 5.5.2 Transport og emballage</i>	69
<i>G 5.5.3 Bortskaffelse/slutdisponering</i>	70
<i>G 5.5.4 Miljømærkning</i>	70

H Fronttryk

H 5.4 Produktion

<i>H 5.4.1 Energi</i>	71
<i>H 5.4.2 Vand</i>	71
<i>H 5.4.3 Kemikalier, halvfabrikata m.v.</i>	71
<i>H 5.4.4 Arbejdsmiljø</i>	72
<i>H 5.4.5 Emissioner</i>	73

H 5.5 Produkt/færdigvarer

<i>H 5.5.1 Egenskaber</i>	74
<i>H 5.5.2 Transport og emballage</i>	75
<i>H 5.5.3 Bortskaffelse/slutdisponering</i>	76
<i>H 5.5.4 Miljømærkning</i>	76

I Slutproduktion, tilskæring og syning

I 5.4 Produktion

<i>I 5.4.1 Energi</i>	77
<i>I 5.4.2 Vand</i>	77
<i>I 5.4.3 Kemikalier, halvfabrikata m.v.</i>	77
<i>I 5.4.4 Arbejdsmiljø</i>	77
<i>I 5.4.5 Emissioner</i>	79

I 5.5 Produkt/færdigvarer

<i>I 5.5.1 Egenskaber</i>	80
<i>I 5.5.2 Transport og emballage</i>	81
<i>I 5.5.3 Bortskaffelse/slutdisponering</i>	81
<i>I 5.5.4 Miljømærkning</i>	82

6 Uddybende forklaring til spørgeramme

5.1 Miljøledelse	83
5.2 Livscyklusvurdering	84
5.3 Kommunikation	85
A Landbrugsproduktion	85
B Ginning	86
C Spinding	87
D Strikning	87
E Vævning	87
F Blegning og farvning	87
G All-over tryk	87
H Fronttryk	88
I Slutproduktion, syning og tilskæring	88

7 Bilag

7.1 Afprøvning af spørgeramme	89
-------------------------------	----

Forord

I forbindelse med øget udbredelse af miljøledelsessystemer, bl.a. ISO 14001 og EU, Rådets forordning nr. 1836 /93 om industrivirksomheders frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøstyring og miljørevision (EMAS), er der opstået behov for et simpelt og overskueligt system til vurdering af miljøstatus hos leverandører, der ikke er certificerede eller er registreret i henhold til EMAS forordningen.

Rapporten beskriver et sådant system udviklet til brug i tekstilindustrien, men principperne for opbygningen og en del af indholdet vil også kunne anvendes af andre. Erfaringerne videregives hermed til inspiration for både tekstilindustrien og andre brancher.

Leverandørstyringssystemet er opbygget som en spørgeramme, opdelt i en række MILJØ-HOVEDOMRÅDER : miljøledelse, livscyklus, kommunikation, produktion og slutprodukt. Hvert hovedområde omfatter en række underkategorier, MILJØMRÅDER, hvor der er stillet spørgsmål med fastlagte svarmuligheder (multiple choice). Hver svarmulighed er tillagt point. Disse pointværdier defineres som et kvantitativt udtryk for virksomhedens miljømæssige formåen.

I *bilag 1* er vist et konkret eksempel på afprøvning af systemet i en simpel regnearksmodel.

Projektet er gennemført med støtte fra Rådet for Genanvendelse og Mindre Forurenende Teknologi.

Ansvarlig for denne afrapportering er :
Lasse Simonsen, Cand. merc, miljøchef, Novotex A/S
Leif Gyrsting, Cand. scient, Aquavitec

Projektet er gennemført af Novotex ved Lasse Simonsen med deltagelse af PA Consulting Group i de indledende faser, og med Aquavitec i de sidste faser.

Der har været tilknyttet en følgegruppe bestående af :
Ulla Ringbæk, Miljøstyrelsen, Industrikontoret
Anne Nielsen, Miljøstyrelsen, Kontor for renere teknologi og produkter.
Hasse Mortensen, Arbejdstilsynet, Kreds Ringkøbing amt
Karen Marie Jensen, Arbejdstilsynet, Kreds Ringkøbing amt
Aage Feddersen, Tekstil- og Beklædningsindustrien
Hans Dankert, Beklædnings- og Textilarbejder forbundet
Finn Wihrs, Windfeld-Hansen spinderier
Erik Mathiasen, Skjern Tricotage-Farveri A/S
Bent Mogensen, Danish Colour Design
Leif Nørgaard, Novotex A/S

Følgegruppen har afholdt 2 møder, hvor der er taget stilling til de foreløbige projektresultater, og gruppen har bidraget væsentligt med forslag til ændringer, opbygning af systemet og den færdige rapport.

Sammendrag

Denne rapport beskriver et relativt enkelt system til vurdering af tekstilvirksomheders miljøpåvirkninger.

Systemet er opstillet, så det dækker alle trin i livscyklus ved produktion af tekstiler, svarende til den livscyklusmodel som gennem en række år er udviklet og beskrevet for Novotex' produktion af Green Cotton® tekstiler.

Formålet med evalueringssystemet er, at få en kvantitativ status for miljøbelastningen i de enkelte produktionstrin i tekstilernes livscyklus. Det skal herved kunne dokumenteres, hvilket niveau de enkelte produktionsvirksomheder befinder sig på miljømæssigt, og om der til stadighed sker formindskelse af den miljømæssige belastning ved produktionen. Begge disse punkter er krav til alle virksomheder, som leverer varer eller tjenesteydelser til Green Cotton® produkterne, og er et generelt krav for virksomheder som er registreret i henhold til EMAS forordningen.

Systemet er opbygget som et praktisk redskab til brug ved intern vurdering af leverandørers miljømæssige formåen, og må ikke betragtes som en "facitliste" til brug for egentlige livscyklusvurderinger eller til opstilling af mål for, hvornår en produktion kan betragtes som miljøvenlig eller ej.

På en række punkter fastlægges der imidlertid, hvad man kan kalde "best practice" for visse nøgleparametre, idet de højeste antal point svarer til den mindste miljøbelastning, der vurderes at kunne opnås med den nuværende viden og teknik.

Systemet, og dermed også de enkelte spørgsmål i spørgerammen, vil derfor løbende skulle justeres i takt med udvikling af den miljømæssige viden og de praktiske produktionsforhold i tekstilernes livscyklus.

Systemet er opbygget som en spørgeramme, der er opdelt i en række *miljø-hovedområder* : Miljøledelse, livscyklus, kommunikation, produktion og produkt.

Til hvert hovedområde er knyttet en række underkategorier = *miljø-områder*, hvor der er stillet spørgsmål med 4 fastlagte svarmuligheder (multiple choice). Hver svarmulighed er tillagt en point-værdi fra 0 til 6, lavest for den dårligste og højest for den bedste miljøpræstation.

På grundlag heraf kan der beregnes pointgennemsnit for hvert *miljø-område*, hvert *miljø-hovedområde* eller for virksomheden som helhed. Disse pointberegninger giver en kvantitativ beskrivelse af virksomhedens miljøformåen, og kan således udgøre grundlaget for en miljømæssige evaluering af virksomheden.

English summary

This report describes a rather simple system for evaluation of the environmental impact of textile production through the complete life cycle. The system is developed to cover all steps in the life cycle of textile production, which have been developed through the past 10 years by Novotex for the production of Green Cotton® textiles.

The aim of the system is to get quantitative measurements for the environmental impact in each step of the life cycle of textiles. By this, the status of each activity is made, and, over time, it can be evaluated, if the companies involved are still improving the environmental impact of the production. Both are demanded by Novotex for all companies delivering goods or services in the production of Green Cotton® textiles, and they are general demands for companies participating in the EEC order no. 1836/93 of 29. June 1993 on environmental management and auditing (EMAS).

The environmental evaluation system is build as a tool for internal evaluation of the suppliers environmental ability, and must not be recognized as a "check-list" for environmental life cycle assessment or as the final goals for environmentally compatible textile production.

Never the less, the system establish a "best practice" for a number of key features in the textile production, through the fact that the highest number gained in the score, reflects the value of the best environmental practice of the present knowledge and technology.

As a consequence of this, the questionnaire are subject to adjustments, matching the future developments in knowledge and technical ability in the life cycle of textiles.

The system is build as a questionnaire, divided into a number of main topics: Environmental management, life cycle assessment, communication, production and product/intermediate product. These main topics are subdivided into a number of environmental topics, to which a number of questions are asked.

The questions are given as multiple choice, and each choice are scored from 0 to 6 points, lowest for the poorest and highest for the best environmental performance. The score can be used for calculating average environmental performance in each environmental topic, the main topics or the activity as a total. These calculated averages of score gives quantitative environmental descriptions of the activity, and can be used as a basis for evaluating the environmental performance of the activity in general.

1 Indledning

1.1 Projektets baggrund

Miljøstyring på Novotex

Gennem de senere år har Novotex arbejdet med en kvalitativ vurdering af de miljømæssige aspekter ved produktionen af Green Cotton bomuldstekstiler. Arbejdet har bl.a. resulteret i, at virksomhedens miljøledelsessystem, der styrer produktionen af Green Cotton, i dag er certificeret efter ISO 14001 og registreret i henhold til EMAS-forordningen.

Indkøbskataloger

Miljøkrav gældende for de enkelte produkter har til dato været angivet i en samling indkøbskataloger.

Indkøbskatalogerne er blevet styret ud fra en tankegang om, at alle indkøb af produkter og serviceydelser skulle være så miljøvenlige som mulige. Med dette mål for øje er miljøpåvirkninger genereret hos leverandører af Novotex blevet analyseret mindst en gang årligt. Efterfølgende er de indsamlede oplysninger blevet prioriteret med mål om at fastsætte nye miljøkrav.

Specifikation af miljøkrav

Miljøkravene har i indkøbskatalogerne været udspecificeret ved hovedgrupperne; miljøledelse, livscyklus, produkt samt produktion.

Alle miljøkrav er efterfølgende blevet behandlet under punkterne:

Kravfastsættelse:	Opstilling af specifikke miljøkrav
Metode:	Identifikation af testspecifikationer, målemetoder og målesteder, der skal anvendes til frembringelse af den ønskede dokumentation
Tidsinterval:	Fastsættelse af tidsinterval for opdatering af dokumentation for overholdelse af kravene
Efterprøvning:	Fastsættelse af efterprøvning af opstillede miljøkrav, foretaget på foranledning af Novotex.

1.2 Godkendelsesprocedure

Godkendelse af produkter og leverandører

Novotex' miljøchef har traditionelt haft ansvaret for at godkende nye produkter og leverandører. Grundlæggende har ansvaret bygget på, at der ved etablering af kontakt til nye leverandører eller ved indkøb af nye produkter hos eksisterende leverandører, blev fremskaffet oplysninger om leverandørernes og produkternes relative grad af miljøpåvirkninger.

Miljøevaluering

I forbindelse hermed blev leverandørerne oplyst om Novotex' miljøpolitik og forventede miljøkrav til produktion og produkter. For hovedleverandørernes vedkommende blev der anvendt et spørgeskema opbygget som en miljøevaluering-analyse. I miljøevaluerings-analysen blev der stillet en række spørgsmål, der blev besvaret skriftligt på grundlag af den eksisterende viden i virksomheden.

Den tilsendte dokumentation blev efterfølgende vurderet i henhold til de fastlagte miljøkrav, hvorefter produkt og leverandør blev kategoriseret efter nærmere retningslinier.

1.3 Generelle erfaringer med den hittige leverandørstyring

Dialog om miljøkrav

Novotex' leverandørstyring har i dag fungeret i ca. tre år. Samlet er det lykket at systematisere alle indkøbsfunktioner på en sådan måde, at indkøbsansvarlige personer til enhver tid har overblik over, hvad der købes ind hos hvem og med hvilke krav til både produktmæssig og miljømæssig kvalitet.

Hermed er der skabt en bedre dialog på alle niveauer, både i virksomheden og mellem virksomheden og dens leverandører. Man taler samme sprog og har forståelse for de prioriteringer, som miljøhensynet nødvendigvis må medføre.

Begrænsninger i miljøstyringssystemet

Brug af systemet har dog også vist en række begrænsninger for de miljøhensyn, Novotex ønsker og/eller kan tage. Følgende barrierer påviste således, at systemet nødvendigvis måtte forbedres:

- Den daglige administration af systemet var ensbetydende med et stort og unødigt ressourceforbrug, der ikke synes at stå i forhold til de faktiske miljøforbedringer systemet medførte. Der blev således brugt alt for megen tid med at nedskrive, fortolke og konkludere på de mange svar, miljøevaluerings-analysen frembragte.
- Systemet var i høj grad opbygget på grundlag af eksisterende tilgængelig viden og kvalitative informationer om miljøbelastningen i den enkelte virksomhed. Dette gjorde det vanskeligt at sammenligne forskellige virksomheder med samme produktion, og vurdere hvorvidt der løbende sker forbedringer af den enkelte virksomheds miljøstatus.
- Generelle administrative procedurer inden for de eksisterende certificeringsordninger viste sig i praksis at være en stor ressourcemæssig belastning for Novotex og virksomhedens leverandører, i den i forvejen hårdt økonomisk pressede tekstilbranche.

Afledt heraf har Novotex erkendt, at frembringelse af miljøforbedringer hos Novotex og leverandører ikke skal ligge implicit, men eksplicit i et leverandørstyringssystem.

Behov for forenkling

Man har således konkluderet, at hvis hovedformålet med et leverandørstyringssystem er at medvirke til at igangsætte og fastholde de implicerede samarbejdspartnere mod et fælles mål om bæredygtighed, må denne proces ikke blive hæmmet af omkostningstunge og bureaukratiske værktøjer.

Der må nødvendigvis ske en opprioritering i arbejdet med de konkrete miljøforhold hos Novotex' leverandører i forhold til den nuværende situation med tunge administrative procedurer.

Det er derfor nødvendigt for den videre udvikling, at der sker en forenkling og præcisering af spørgsmål og svarmuligheder i det nuværende system. Dette kan ske ved udvikling af et mere brugervenligt værktøj, hvor dialogen og den ønskede proces er styret på forhånd.

Denne forenklingsproces blev sat i gang med dette projekt, og den praktiske brug af systemet forventes igangsat primo 1998.

2 Projektbeskrivelse

2.1 Projektets formål

Overordnet formål

Projektets overordnede formål har været at udvikle en kvantitativ, objektiv og operationel procedure til vurdering af den samlede påvirkning af miljø og arbejdsmiljø gennem hele tekstilets livscyklus, og præsentere denne vurdering i en let forståelig og umiddelbart tilgængelig form.

Hermed skal det være muligt for Novotex' kunder, leverandører og andre interessenter i tekstilbranchen, at følge de krav og specifikationer som virksomheden fokuserer på, og som er afgørende for miljøkvaliteten af Green Cotton® produkterne og den fortsatte forbedring af denne.

Projektets hovedformål kan defineres ved ønsket om at udvikle en praktisk anvendelig model til:

- Miljømæssig evaluering/præevaluering af leverandører og underleverandører
- Periodisk opfølgning på leverandørernes miljøstade - en form for ekstern auditering af/for Novotex til sikring af overholdelse af Novotex' krav til underleverandører
- Frembringelse af dokumentation for virksomhedernes/produkternes efterlevn af diverse miljøkrav og -standarder, herunder også krav til miljømærkning m.v.

Herudover er det målet, at det færdige system kan anvendes ved bl.a.

Anvendelse af systemet

- Etablering af en branchestandard for leverandørstyring
- Brancheundersøgelser og sammenligninger mellem virksomhedernes miljømæssige stade
- Sikring af leverandørers opfyldelse af de krav om stadige forbedringer af den miljømæssige status, der følger af Novotex' certificering efter ISO standard 14001 samt deltagelse i EMAS forordningen.

Systemet skal primært kunne anvendes til at vurdere miljøstatus for forskellige virksomheder inden for tekstilbranchen, men struktur og modelopbygning forventes også at kunne anvendes inden for andre brancher.

2.2 Målgruppe for projektet

Målgruppe

Projektets primære målgruppe er tekstilvirksomheder, der producerer bomuldstekstiler, samt deres underleverandører i produkternes samlede livscyklus.

Gennem projektet er der indirekte opstillet kvantificerede niveauer for minimumskrav til miljøvenlig produktion og valgt/fastlagt et niveau for "best practice" for produktionens påvirkning af miljø og arbejdsmiljø.

Krav til leverandører

De enkelte krav til leverandørerne fastlægges på grundlag af erfaringer fra brug af systemet.

Udgangspunktet for evalueringsværdien har været et minimumskrav (= "cut off") på en gennemsnitlig scoreværdi mellem 0 og 2, og "best practice" mellem 4 og 6 for hvert *miljø-hovedområde* og for virksomheden som helhed. Disse grænseværdier fastsættes som udgangspunkt i samarbejde med af de implicerede virksomheder.

Fastlæggelsen af niveauerne for evalueringsværdierne er, på de relevante områder, sket i direkte sammenhæng med kravene til mærkningsordninger for miljøvenlige tekstiler - henholdsvis det Nordiske Svanemærke for "eco-labelling of textiles" og kravene i EU's miljømærkeordning for sengetøj og T-shirts.

3 Projektaktiviteter

3.1 Opgavedefinition

Opgavedefinition

Novotex' nuværende system til leverandørstyring skal udvikles videre til et evalueringssystem, der kan anvendes til direkte at kvantificere leverandørers miljømæssige formåen.

Evalueringssystemet skal udarbejdes under hensyn til den gældende certificering i henhold til ISO 14001 og Novotex' registrering i henhold til EMAS-forordningen.

Projektet skal resultere i :

- En ukompliceret procedure/manual, som let kan anvendes til vurdering af de miljømæssige konsekvenser ved produktion af bomuldstekstiler.
- Understøttende materiale, som beskriver forudsætning og beslutninger vedr. prioritering og vægtning af de forskellige trin i livscyklus.
- Udvikling af en enkel PC-software, således at manualen (spørgerammen) kan anvendes på en transportabel PC - og dermed ved besøg på de enkelte virksomheder i tekstilernes livscyklus.

3.2 Principperne for spørgerammen

Spørgeskema

Systemet består af en spørgeramme med et spørgeskema med svarmuligheder af multiple choice typen. Der er 4 svarmuligheder på hvert spørgsmål, og hvert svar tillægges en evalueringsværdi fra 0 til 6. 0 betegner den dårligste miljøstatus og 6 den bedste/optimale.

Evaluering

På grundlag af evalueringsværdierne kan der udarbejdes en samlet, kvantitativ evaluering af miljøstatus for den enkelte virksomhed. Evalueringen kan dels ske med udgangspunkt i de enkelte hovedgrupper i spørgerammen, dels i form af en samlet evaluering af den undersøgte virksomheds miljøstatus.

Resultaterne fra spørgerammen kan behandles manuelt eller i form af en simpel EDB bearbejdning.

I *bilag 1* er vist resultaterne fra en afprøvning af systemet inklusive grafisk afbildning af de beregnede evalueringsværdier.

3.3 Projektets forløb

Første fase

Første fase af projektet har været at :

- Definere de anvendte begreber.
- Fastlægge principper og hovedstruktur i spørgerammen.
- Opstille det første udkast til spørgerammen.
- Udarbejdelse af en foreløbig projekthåndbog med den samlede spørgeramme.
- Forelæggelse af den foreløbige spørgeramme for en følgegruppe, bestående af relevante/involverede virksomheder og offentlige myndigheder.

Denne fase af projektet er udført af Novotex og PA Consulting Group, og blev afsluttet med et møde i følgegruppen den 3. april 1995.

Anden fase

På grundlag af bemærkninger og forslag fra følgegruppen er der foretaget en omfattende revision af spørgerammen, der er udvidet med en række produktions- og produktspecifikke afsnit for hvert trin i tekstilets livscyklus.

Arbejdet har omfattet :

- Opsamling og bearbejdning af forslag og kommentarer fra følgegruppen.
- Indsamling og sammenstilling af informationer/litteratur vedr. den konkrete miljøbelastning i hvert trin i livscyklus.
- Udarbejdelse af en revideret udgave af spørgerammen.
- Sammenskrive en statusrapport for projektet.

Arbejdet i denne fase er gennemført af Novotex og Aquavitec.

Tredje og afsluttende fase

Denne foreløbigt afsluttende fase af projektet omfatter :

- Tilretning af spørgerammen efter nye bemærkninger og kommentarer fra følgegruppen.
- Spørgerammen er testet hos to udvalgte leverandører samt internt hos Novotex. Denne afprøvning har kun givet anledning til mindre rettelser af redaktionel karakter. Samtidig understregede afprøvningen vigtigheden af at systemet anvendes i dialog/interview - form, således at tvivlsspørgsmål kan afklares med det samme. Tidsrammen for en "auditering" var to til tre timer.
- Sammenskrivning af denne afsluttende rapport og manual.

Projektets offentliggørelse

Som afslutning på projektet offentliggøres denne rapport, og resultaterne bliver præsenteret ved deltagelse på et fagligt seminar/møde for den øvrige del af tekstilbranchen.

4 Opbygning af spørgerammen

4.1 Generel systembeskrivelse

Miljø-hovedområder

Systemet er opbygget med spørgsmål inden for 5 miljø-hovedområder, der er spørgerammens hovedkategorier :

- miljøledelse
- livscyklus
- kommunikation
- produktion
- produkt

Miljøområder

Hvert miljø-hovedområde er inddelt i en række miljøområder (underkategorier), der er en tematisk opdeling af de enkelte spørgsmål.

Hvert spørgsmål besvares ved afkrydsning i et multiple choice system med 4 svarmuligheder.

Evalueringsværdi

Svarmulighederne bliver tillagt en evalueringsværdi mellem 0 og 6, hvor 0 er den laveste og 6 er den højeste miljøkvalitet. De enkelte svarmuligheder kan frit gives værdier inden for dette område.

”Cut off” - værdien vil typisk ligge mellem 0 og 2, og ”best practice” mellem 4 til 6, afhængig af de teknisk/økonomiske muligheder og de lovgivningsmæssige krav på området. ”Cut off” og best practice vil som udgangspunkt blive anvendt på de højeste beskrivelsesniveauer (miljø-hovedområder og den samlede evalueringsværdi for virksomheden).

4.2 Vurdering af besvarelserne

Vægtning af spørgsmål

De enkelte spørgsmål indgår alle i evalueringen med samme vægt. Det er således antallet af spørgsmål inden for hvert miljøområde, der bestemmer med hvilken vægt, dette vil indgå i den samlede vurdering.

Såfremt man i stedet ønsker en lige vægtning af miljøområderne, kan der i stedet anvendes de beregnede gennemsnitsværdier for miljøområderne ved evaluering på de to højere niveauer.

Vurderingen kan ske på 3 niveauer, idet der dels kan evalueres på hvert miljøområde, på de 5 miljø-hovedområder og på den samlede spørgeramme. Ved den samlede evaluering af en leverandør vil det være vurderingen på miljø-hovedområde og hele spørgerammen, der er relevant.

Ved vurdering af udviklingen i den enkelte virksomhed vil det typisk være miljøområderne hver for sig, der giver et billede af, om der løbende sker forbedringer, og hvor der kan eller bør sættes mere ind på at forbedre miljøstatus. Antallet af spørgsmål i hvert miljøområde udgør prioriteringen af pågældende tema på de højere niveauer, og har betydning for den samlede evaluering af besvarelserne.

Præsentation

Resultaterne af evalueringen kan præsenteres i form af tabeller eller i grafisk afbildning. Endvidere kan de opstilles for de enkelte virksomheder hver for sig, eller der kan udarbejdes oversigter til sammenligning mellem udvalgte virksomheder, eller de i forvejen definerede værdier for "cut off" eller "best practice". Denne præsentation kan ske både på niveauet af miljø-hovedområder og på miljøområder.

Et eksempel på en simpel præsentation bearbejdet i regneark er vist i *bilag 1*.

4.3 Opbygning af spørgerammen

Generel del af spørgerammen

Spørgerammen er inddelt i en generel del og en speciel del. Den generelle består af 3 miljø-hovedområder:

- miljøledelse
- livscyklus
- kommunikation

Denne del af spørgerammen er fælles for alle de undersøgte virksomheder, idet emnerne og de enkelte spørgsmål er relevante for alle virksomheder, og fordi besvarelsesmulighederne også er de samme, uanset den enkelte virksomheds produktion og placering i livscyklus for tekstilerne.

Speciel del af spørgerammen

Den specielle del indeholder følgende miljø-hovedområder:

- produktion
- produkt/færdigvare

I den specielle del er miljø-hovedområderne samlet i en række underkapitler, svarende til de respektive trin i tekstilernes livscyklus:

- a : landbrugsproduktion af bomuld
- b : ginning
- c : spinding
- d : strikning
- e : vævning
- f : blegning og farvning
- g : all-over tryk
- h : frontryk
- i : tilskæring og slutproduktion

Opbygning og disposition er fælles for alle kapitlerne, men antallet og formuleringen af spørgsmål og svarmuligheder er forskellig for hver type produktion og produkt.

Spørgerammen er suppleret med en række kommentarer, der uddyber eller klargør hvad spørgsmålet omhandler og hvordan svarmulighederne evt. skal tolkes.

Dialog/auditering

Det må umiddelbart anbefales at besvarelserne sker i en dialog (i form af interview) mellem virksomheden og "auditor", således at tvivlsspørgsmål kan afklares på stedet.

Selve strukturen er opbygget, så den uden vanskeligheder kan udvides med

supplerende *miljøområder* og/eller spørgsmål, mens de *valgte miljø-hovedområder* udgør grundstrukturen i modellen, og derfor ikke kan ændres.

Systemets grundlæggende struktur

I hver *miljø-hovedgruppe* følges en struktur, således at der beskrives fra et grundlæggende niveau til det optimale:

- *miljøledelse* har som basis de lovgivningsmæssige forhold, og som det optimale et certificeret/verificeret miljøledelses- og/eller miljørevisions-system.
- *livscyklus* er grundlæggende baseret på en generel kvalitativ beskrivelse, og har som slutmål en egentlig miljødeklaration.
- *kommunikation* er som minimum forudsat overholdelse af lovgivningsmæssigt krævede informationer til myndigheder, og optimalt en samlet information om miljøforholdene til medarbejdere og offentligheden.
- *produktion* er baseret på opstilling af input/output af ressourcer og miljøbelastning. Grundlæggende er det en kvalitativ beskrivelse, og optimalt en kvantificeret beskrivelse med den lavest mulige belastning af de udvalgte parametre.
- *produkt* gruppen omfatter kvaliteten af virksomhedens produkter, dels i relation til brug, genbrug og bortskaffelse, miljøbelastning ved emballering og transport samt deltagelse/overholdelse af miljøorienterede mærkningsordninger.

Point-givning og evaluering

Svarmulighederne er valgt ud fra den ovenfor beskrevne systematik, og vurderingen/evalueringen sker ved at give mindst point for manglende opfyldelse af helt grundlæggende egenskaber og flest point for overholdelse af de optimale krav.

Evalueringens værdien beregnes som den gennemsnitlige talværdi for besvarelserne i henholdsvis *miljøområderne*, *miljø-hovedområderne* og for den samlede spørgeramme. Se eksemplet i *bilag 1*.

Bedste evaluering bliver således værdien 6 på hvert niveau, og den dårligst bliver 0, som samtidig må betragtes som uacceptabel på niveauerne *miljø-hovedgruppe* og den samlede spørgeramme. På niveauet *miljøområde* vil enkelte 0-værdier kunne accepteres, idet en del af grupperne kun består af et enkelt spørgsmål, som vil få urimelig stor vægt, såfremt det alene skulle ligge til grund for "cut off" værdien.

5 Samlet spørgeramme

5.1 Miljøledelse

5.1.1 : Lovgivning og andre gældende regler

5.1.1.1 : Har virksomheden medarbejdere med kendskab til de generelle miljølove og -regler, der gælder for virksomheden ?

- 0 Virksomheden har begrænset kendskab til gældende love og regler.
- 2 Der er medarbejder(e) med generelt kendskab til de væsentligste regler.
- 4 Der er medarbejder(e) med ansvar for løbende at være ajourført med gældende love og regler.
- 6 Alle medarbejdere kender de generelle regler for deres arbejdsområde, og har umiddelbart adgang til information om detaljer i gældende love og regler.

5.1.1.2 : Har virksomheden medarbejdere med detaljeret kendskab til virksomhedens miljøgodkendelse og andre reguleringer på miljøområdet?

- 0 Virksomheden har begrænset kendskab til gældende godkendelser og krav.
- 2 Der er medarbejder(e) med generelt kendskab til de væsentligste godkendelser og krav.
- 4 Der er medarbejder(e) med ansvar for løbende at være ajourført med gældende godkendelser og krav for produktion og emissioner.
- 6 Alle medarbejdere kender de gældende godkendelser og krav for deres arbejdsområde, og har umiddelbart adgang til yderligere information.

5.1.1.3 : Har virksomheden medarbejdere med kendskab til eksisterende og planlagte ordninger for miljømærkning, samt eventuelle branchenormer for god/bedst praksis i produktion.

- 0 Virksomheden har begrænset kendskab til gældende/planlagte mærkningsordninger og retningslinier.
- 2 Der er medarbejder(e) med generelt kendskab til de væsentligste mærkningsordninger og retningslinier.
- 4 Der er medarbejder(e) med ansvar for løbende at være ajourført med kravene i gældende ordninger for miljømærkning og bedst praksis for virksomhedens produktion.
- 6 Alle medarbejdere kender de gældende retningslinier og krav til miljømærkningsordninger inden for deres arbejdsområde, og har umiddelbart adgang til information om detaljerne.

5.1.1.4 : Har virksomheden medarbejdere med kendskab til de generelle love og regler, der gælder for virksomhedens arbejdsmiljø ?

- 0 Virksomheden har begrænset kendskab til gældende love og regler.
- 2 Der er medarbejder(e) med generelt kendskab til de væsentligste regler og krav.
- 4 Der er medarbejder(e) med ansvar for løbende at være ajourført med gældende krav for produktion og arbejdspladsforhold.
- 6 Alle medarbejdere kender de gældende regler og krav for deres arbejdsområde, og har umiddelbart adgang til information om detaljerne.

5.1.2.1 : Har virksomheden formuleret en politik for færdige produkters påvirkning af bruger og miljø ved brug og håndtering, inkl. bortskaffelse efter brug ?

- 0 Produktionen sker efter almindelig praksis, og der er derfor ikke behov for nogen særlig politik angående påvirkninger af bruger eller miljø.
- 2 Der foreligger generelle retningslinier for vurdering af de færdige produkters indhold af rester fra hjælpestoffer og kemikalier.
- 4 Der foreligger generelle krav til de færdige produkters indhold af hjælpestoffer og kemikalier.
- 6 Der er udarbejdet skriftligt formulerede krav og en offentlig tilgængelig politik for, hvordan der løbende arbejdes på at forbedre produkternes brugsegenskaber og formindske skadelige påvirkninger af bruger og miljø.

5.1.2.2 : Har virksomheden udarbejdet en politik og/eller målsætning for udvikling og prioritering af ressourceforbruget ?

- 0 Produktionen sker efter almindelig praksis, og der er derfor ikke behov for nogen særlig politik angående forbruget af ressourcer.
- 2 Der er fastsat generelle retningslinier for vurdering og fastlæggelse af ressourceforbruget.
- 4 Ressourceforbruget er kortlagt ved alle væsentlige dele af produktionen, og der foreligger planer for reduktion af forbruget for udvalgte processer.
- 6 Der er udarbejdet en skriftlig formuleret og offentlig tilgængelig politik med målsætning og mål for, hvordan der arbejdes på at formindske ressourceforbruget.

5.1.2.3 : Har virksomheden fastlagt en politik med hensyn til påvirkning af vand, luft og jord, inkl. internt i virksomheden ?

- 0 Produktionen sker efter almindelig praksis, og der er derfor ikke behov for nogen særlig politik angående påvirkninger af miljøet ved emissioner.
- 2 Der er fastsat generelle retningslinier for vurdering af emissionerne fra de råvarer og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen, samt deres påvirkning af omgivelserne.
- 4 Der foreligger generelle krav til emissionen fra alle processer i produktionen og en vurdering af deres eventuelle påvirkninger af miljø og arbejdsmiljø.
- 6 Der er udarbejdet en skriftlig formuleret og offentlig tilgængelig politik med målsætning og mål for, hvordan der løbende arbejdes på at formindske virksomhedens skadelige emissioner og de deraf afledte påvirkninger af miljø og arbejdsmiljø.

5.1.2.4 : Har virksomheden udarbejdet en politik/målsætning for kvaliteten af arbejdsmiljøet ?

- 0 Produktionen sker efter almindelig praksis, og der er derfor ikke behov for nogen særlig politik angående arbejdsmiljøet.
- 2 Virksomheden har en sikkerhedsorganisation, hvor ledelse og medarbejdere jævnligt mødes og tager stilling til/diskuterer forslag med henblik på forbedringer af arbejdsmiljøet.
- 4 Der foreligger en samlet kortlægning af virksomhedens arbejdsmiljø, og der sker løbende registrering af uheld m.v., hvorefter der foretages forbedringer, så gentagelser undgås.

5.1.3 : Miljøstyring

- 6 Der er udarbejdet en skriftlig formuleret og offentlig tilgængelig politik med målsætning og mål for, hvordan der løbende arbejdes på forbedring arbejdsmiljøet.

5.1.3.1 : Har virksomheden en klart formuleret ansvarsfordeling for sikre at gældende miljøkrav overholdes ?

- 0 Nej, Ledelsen vurderer disse spørgsmål fra sag til sag.
- 2 Ansvar er placeret decentralt (hos enkelte personer/afdelinger), med ansvar over for ledelsen.
- 4 Der er skriftligt fastlagt rutiner for ansvarsfordeling og håndtering af alle miljømæssige spørgsmål.
- 6 Der er opbygget en miljøorganisation med skriftligt formulerede ansvarsområder, indplaceret i virksomhedens samlede organisationsplan.

5.1.3.2 : Har virksomheden foretaget en kortlægning af miljøpåvirkningerne fra produktionen.

- 0 Nej, der foreligger ingen samlede oversigter over virksomhedens miljøpåvirkninger.
- 2 Der er udarbejdet oversigter over de væsentligste påvirkninger fra virksomheden.
- 4 Der er foretaget en detaljeret kortlægning af virksomhedens påvirkning af omgivelserne, svarende til en indledende miljøkortlægning.
- 6 Der er foretaget en detaljeret kortlægning af virksomhedens påvirkning af omgivelser og arbejdsmiljø, svarende til en indledende miljøkortlægning inklusive arbejdsmiljø.

5.1.3.3 : Har virksomheden dokumentation af leverandørers påvirkning af miljøet ?

- 0 Nej, der stilles ingen krav til leverandørers påvirkning af miljøet.
- 2 På enkelte punkter sker der en vurdering af leverandørerne.
- 4 Der er opstillet generelle retningslinier for evaluering af alle leverandører.
- 6 Der er opstillet et standardiseret system til dokumentation og vurdering af leverandørernes miljøpåvirkninger.

5.1.3.4 : Har virksomheden udarbejdet et handlingsprogram for reduktion af miljøpåvirkninger ?

- 0 Nej, der er ikke udarbejdet planer for reduktion af miljøpåvirkningerne.
- 2 Der findes planer for reduktion af enkelte væsentlige miljøpåvirkninger.
- 4 Der er udarbejdet et samlet miljøhandlingsprogram med målsætninger og mål for reduktion af virksomhedens miljøpåvirkninger.
- 6 Der er udarbejdet et samlet miljøhandlingsprogram med målsætninger og mål for reduktion af virksomhedens miljøpåvirkninger, inklusive arbejdsmiljøet.

5.1.3.5 : Er der gennemført kontrol for opfyldelse/overholdelse af virksomhedens miljømål.

- 0 Nej, der er ikke opstillet miljømål eller handlingsplaner.
- 2 Der er foretaget analyser til dokumentation af gældende miljøkrav fra myndigheder.

- 4 Efter et fastlagt tidsskema bliver der foretaget kontrolanalyser af virksomhedens væsentligste påvirkning af miljøet.
- 6 Der foretages jævnligt, efter et fastlagt tidsskema, kontrolanalyser af virksomhedens miljøpåvirkninger. Kontrol og opfølgning af de opstillede miljømål sker i forbindelse hermed og verificeres ved miljørevision.

5.1.3.6 : Har virksomheden etableret et formelt miljøledelsessystem ?

- 0 Nej, og der er heller ikke planer om det i nærmeste fremtid.
- 2 Nej, men der udarbejdes periodiske oversigter over virksomhedens status på miljøområdet, inklusive ressourceforbrug og påvirkningen af omgivelserne.
- 4 Virksomheden er (eller er i gang med at blive) certificeret i henhold til et internationalt anerkendt miljøstyrings- eller miljøledelsessystem og/eller registreret i henhold til EMAS-forordningen.
- 6 Virksomheden er (eller er i gang med at blive) certificeret i henhold til internationalt anerkendt miljøstyrings- eller miljøledelsessystem eller registreret i henhold til EMAS-forordningen, inklusive arbejdsmiljø.

5.2 Livscyklusvurderinger

5.2.1 : Egen produktion

5.2.1.1 : Er der udarbejdet en livscyklusbeskrivelse for produktionen af virksomhedens vigtigste produkter ?

- 0 Nej, der er ingen beskrivelser af produkternes livscyklus.
- 2 Virksomhedens produkter er beskrevet i en overordnet livscyklus.
- 4 Der foreligger en beskrivelse af såvel den interne produktionscyklus som den overordnede placering i livscyklus.
- 6 Der foreligger en beskrivelse af såvel den interne produktionscyklus som den overordnede placering i livscyklus, og alle væsentlige miljøpåvirkninger er beskrevet i sammenhæng hermed.

5.2.1.2 : Er virksomhedens belastning af omgivelserne målt og beregnet i forhold til produkternes livs- og produktionscyklus ?

- 0 Nej, der er ingen beskrivelser af produkternes livscyklus.
- 2 Miljøbelastningen fra virksomhedens produkter er opgjort på generelt niveau i en overordnet livscyklus, f.eks. gennemsnitstal for hele virksomheden.
- 4 Der foreligger opgørelser af miljøbelastningen fra såvel den interne produktionscyklus som fra placering i livscyklus. Belastningen er opgjort på de vigtigste processer.
- 6 Der kan foretages opgørelser/beregninger af miljøbelastningen fra de enkelte produktioner/processer, og deres placering i livscyklus, inklusive belastningen af arbejdsmiljøet.

5.2.2 : Råvarer og halvfabrikata

5.2.2.1 : Findes der livscyklusbeskrivelser for de råvarer og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, dette er ikke undersøgt.
- 2 Der foreligger livscyklusbeskrivelser for enkelte af de anvendte råvarer og hjælpestoffer.
- 4 Der er udarbejdet beskrivelser af livscyklus og miljøbelastning for de vigtigste råvarer og hjælpestoffer i produktionen.
- 6 Der er faste rutiner/retningslinier for systematisk beskrivelse af livscyklus og miljøbelastning for alle (væsentlige) råvarer og hjælpestoffer i produktionen.

5.2.3 : Færdigvarer

5.2.3.1 : Er der opstillet en samlet beskrivelse for de færdige produkters livscyklus ved brug, vedligeholdelse og bortskaffelse efter brug ?

- 0 Nej, disse forhold er ikke vurderet.
- 2 Virksomheden har faste rutiner for måling/beregninger af den gennemsnitlige miljøbelastning af enkelte parametre.
- 4 Der er opstillet data, baseret på målinger og beregninger, der angiver det gennemsnitlige produkts miljøbelastning i livscyklus - f.eks. i form af et miljøregnskab eller en miljøredegørelse på produktniveau.
- 6 Der kan foretages løbende registreringer, der gør det muligt at udarbejde miljødeklarationer for alle større produktioner i virksomheden.

5.3 : Kommunikation

5.3.1 : Myndigheder

5.3.1.1 : Har virksomheden faste retningslinier for hvordan der kommunikeres med myndighederne i miljøspørgsmål ?

- 0 Nej, der tages stilling fra sag til sag.
- 2 Myndighederne informeres i henhold til miljøgodkendelse og andre miljøkrav.
- 4 Der er faste procedurer for en løbende orientering af myndighederne om alle væsentlige miljømæssige forhold på virksomheden.
- 6 Myndighederne informeres løbende om alle væsentlige miljø- og arbejdsmiljømæssige forhold på virksomheden, og inddrages på planlægningsstadiet ved ændringer/udvidelser af produktionen.

5.3.2 : Offentlighed og interesseorganisationer

5.3.2.1 : Har virksomheden faste retningslinier for hvordan interesseorganisationer og offentligheden informeres om virksomhedens miljøforhold ?

- 0 Information til offentlighed og interesseorganisationer begrænses mest muligt.
- 2 Udvalgte informationer er til rådighed på forespørgsel.
- 4 Der udarbejdes jævnlige offentligt tilgængelige informationsmaterialer om virksomhedens miljøforhold. Dette er til rådighed på forespørgsel.
- 6 Der udarbejdes offentligt tilgængelige materialer, der redegør for virksomhedens samlede miljøbelastning og ressourceforbrug f.eks. i form af EMAS-redegørelse eller et detaljeret grønt regnskab. Dette præsenteres for offentligheden af virksomheden ved pressemøder/-meddelelser, annoncering eller lignende.

5.3.3 : Medarbejdere

5.3.3.1 : Er medarbejderne informeret om virksomhedens miljøforhold ?

- 0 Al information sker på ledelsesniveau.
- 2 Informationerne indgår i den almindelige anvisning af arbejdsgangene.
- 4 Der foreligger skriftlig information om virksomhedens generelle miljøforhold og -krav.
- 6 Der foreligger faste retningslinier for information til medarbejderne om alle væsentlige miljøspørgsmål i virksomheden.

5.3.3.2 : Er medarbejderne inddraget/kan deltage i forbedringer af virksomhedens miljøforhold ?

- 0 Medarbejderne deltager generelt ikke i beslutningerne om miljøforbedringer.

- 2 Medarbejderne inddrages i forbindelse med informationsmøder og/eller ved andre former for orientering til/fra ledelsen.
- 4 Der holdes regelmæssigt informationsmøder om virksomhedens miljøforhold, og medarbejderne inddrages aktivt i forbindelse hermed.
- 6 Der er regelmæssigt møder om virksomhedens miljøforhold, og medarbejderne er direkte involveret i arbejdet med reduktion af belastningen af miljø og arbejdsmiljø.

5.3.3.3 : Er medarbejderne inddraget/kan deltage i forbedringer af virksomhedens arbejdsmiljøforhold ?

- 0 Medarbejderne er ikke inddraget i forbedringer af arbejdsmiljøet.
- 2 Forbedringer af arbejdsmiljøet drøftes i sikkerhedsorganisation eller lignende, hvorfra de øvrige medarbejdere orienteres.
- 4 Der afholdes jævnligt (min. 2 gange årligt) møder for alle medarbejdere, hvor der drøftes sikkerhedsmæssige forhold. Forslag til forbedringer m.v. følges op af sikkerhedsorganisationen.
- 6 Der afholdes jævnligt (min 2. gange årligt) møder for alle medarbejdere, hvor disse inddrages aktivt i sikkerhedsarbejdet og i forbedringer af arbejdsmiljøet.

5.3.3.4 : Hvordan uddannes medarbejderne til deltagelse i forbedring af miljø og arbejdsmiljø ?

- 0 Medarbejderne instrueres i forbindelse med de almindelige arbejdsrutiner.
- 2 Medarbejderne informeres i forbindelse med fællesmøder om miljøforhold.
- 4 Der er mulighed for deltagelse i fagrelevante kurser for enkelte medarbejdere eller medarbejdergrupper.
- 6 Der afholdes jævnligt tilpassede kurser for alle medarbejdere på virksomheden.

A : Landbrugsproduktion af bomuld

A 5.4 Produktion

A 5.4.1 : Energi

A 5.4.1.1 : Er der udarbejdet oversigter over landbrugets/virksomhedens samlede energiforbrug ?

- 0 Nej, der findes ingen informationer om energiforbruget.
- 2 Ja, der foreligger generelle informationer for bomuldsproduktionen i det geografiske område virksomheden ligger i form af statistikker eller lignende.
- 4 Ja, der føres regnskab med det samlede energiforbrug på hver ejendom/virksomhed.
- 6 Ja, der laves målinger og beregninger over energiforbruget for hver ejendom, og der udarbejdes planer for energibesparelser som jævnlige/årlige følger op.

A 5.4.2 : Vand

A 5.4.2.1 : Kan der markvandes, og i hvilket omfang ?

- 0 Alle marker vandes det meste (over $2/3$) af vækstsæsonen. Eller : der vandes med en vandmængde på mere end $2/3$ af det samlede vandbehov.
- 2 Ingen marker kan kunstvandes. Eller : Alle marker vandes i et tidsrum mindre end $2/3$ af vækstsæsonen, men som regel mere end $1/2$ delen. Eller : Der kunstvandes med mellem $1/2$ delen og $2/3$ af det samlede vandbehov.
- 4 Der kan kunstvandes efter behov, men vandes aldrig over $1/2$ delen af vækstsæsonen. Eller : Der kunstvandes, men aldrig over $1/2$ delen af det samlede vandingsbehov.
- 6 Der kan kunstvandes efter behov, men der vandes aldrig over $1/3$ af vækstsæsonen. Eller : Der kunstvandes, men aldrig over $1/3$ del af det samlede vandingsbehov.

A 5.4.3 : Råvarer, halvfabrikata og hjælpestoffer

A 5.4.3.1 : Findes der oversigter over virksomhedens samlede forbrug af gødning/kunstgødning, pesticider og andre hjælpestoffer i produktionen ?

- 0 Der findes ingen oversigter.
- 2 De vigtigste informationer opsamles i forbindelse med virksomhedens bogføring og regnskab.
- 4 Der udarbejdes jævnlige/årlige oversigter over virksomhedens samlede forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer.
- 6 Der sker registrering af råstof- og kemikalieforbrug på kundeniveau og/eller for hver større produktion.

A 5.4.3.2 : Foretages der en vurdering af skadelige påvirkninger fra de råvarer, pesticider og andre hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, der anvendes kun godkendte produkter.
- 2 Virksomheden har kemikaliedatablade med de nødvendige oplysninger om alle produkter.
- 4 Der foretages en vurdering af oplysningerne i kemikaliedatablade, og der sker løbende udskiftning af produkter, der indholder kritiske stoffer, med mindre betænkelige produkter.

- 6 Der foretages en øko-toksikologisk vurdering af alle produkter, med beregning af produktets emission og belastning af miljøet sammenholdt med de toksikologiske data.

A 5.4.4 : Arbejdsmiljø

A 5.4.4.1 : Har virksomheden fastlagt procedurer for at indsamle oplysninger, der kan medvirke til at forebygge uheld og ulykker ?

- 0 Der føres ikke statistik over ulykker og uheld.
- 2 Alle ulykker med personskade registreres og analyseres for at undgå gentagelser.
- 4 Alle ulykker og uheld registreres og analyseres med henblik på at undgå gentagelser.
- 6 Der føres en aktiv informationspolitik om alle ulykker og optræk til ulykker ("lige ved uheld") og uheld, så alle medarbejdere er orienteret om årsagen til hændelsen, hvad der er foretaget, og hvordan man kan undgå gentagelser. Alle arbejdspladser/-funktioner gennemgås jævnligt (min. hvert 3.år) med henblik på forebyggelse af uheld og ulykker, f.eks. ved en arbejdspladsvurdering.

A 5.4.4.2 : Sikres det, at arbejdspladserne er indrettet ergonomisk bedst muligt ?

- 0 Medarbejderne tilpasser selv arbejdspladserne inden for de givne rammer.
- 2 Medarbejderne instrueres ved ansættelse/tiltræden om de bedste arbejdsstillinger og risiko for evt. ergonomiske problemer.
- 4 Nye arbejdspladser indrettes med bistand fra uddannede rådgivere (ergoterapeuter eller tilsvarende). Arbejdspladserne er tilpasset/vurderet med henblik på at undgå/minimere skader ved ensidigt gentaget arbejde.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt en professionel gennemgang og rådgivning af medarbejderne. Der vejledes i korrekt indretning af arbejdspladsen og hvordan de enkelte arbejdsprocesser bedst udføres. Alle arbejdspladser og -processer er tilpasset/indrettet, så der ikke er risiko for skader ved ensidigt gentaget arbejde.

A 5.4.4.3 : Er der foretaget en vurdering af i hvilket omfang medarbejderne udsættes for sundhedsskadelige stoffer og materialer ?

- 0 Der er ikke foretaget en sådan vurdering.
- 2 Der foreligger brugsanvisninger for alle produkter/kemikalier, og disse er til rådighed for medarbejderne.
- 4 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig vurdering af alle sundhedsskadelige produkter og deres anvendelse. Alle relevante medarbejdere er instrueret i korrekt brug, så risikoen for sundhedsskader er mindst mulig.
- 6 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig gennemgang af alle anvendte produkter. Mulighederne for substitution af eventuelle sundhedsskadelige produkter vurderes jævnligt, og disse erstattes så vidt muligt med mindre skadelige.

A 5.4.4.4 : Er der foretaget kortlægning af arbejdspladsernes støjniveau ?

- 0 Der er ikke foretaget støjmålinger på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støjmålinger på de mest belastende arbejdspladser, og hvor støjbelastningen er over 85 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 4 Der er foretaget støjmålinger på hele virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støjniveauet fra de mest støjende processer. Hvor belastningen er over 80 dB(A), er der høreværn til rådighed.

- 6 Der foretages jævnligt/årligt støjmålinger på hele virksomheden, og der gennemføres dæmpningsprogrammer på de støjende arbejdspladser. Hvis støjniveauet er større end 80 dB(A), er det påbudt at bruge høreværn.

A 5.4.4.5 : Er der foretaget målinger/vurdering af støvbelastningen i produktionen og på de enkelte arbejdspladser ?

- 0 Der er ikke foretaget støvmåling/-vurdering på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støvmåling/-vurderinger på de mest belastende arbejdspladser.
- 4 Der er foretaget støvmåling/-vurdering på alle relevante arbejdspladser i virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støvniveauet.
- 6 Der foretages løbende (årligt) måling/vurdering af støvniveauet på arbejdspladserne, og der er programmer for reduktion af støvbelastningen.

A 5.4.4.6 : Er der foretaget en vurdering af de væsentligste risici ved uheld på virksomheden og de enkelte arbejdspladser, og er der planer for hvorledes disse skal håndteres for at reducere skader på mennesker og miljø mest muligt, hvis de skulle indtræffe (= beredskabsplan) ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden er omfattet af offentlige beredskabsplaner i tilfælde af brand eller uheld.
- 4 Der er udarbejdet interne beredskabsplaner for uheld med de mest risikable stoffer på arbejdspladserne og virksomheden som helhed.
- 6 Virksomheden har et udbygget internt beredskab, med planer for håndtering af de uheld, der i værste fald ville kunne ske. Der udføres jævnligt/årligt øvelser til sikring af, at beredskabsplanen fungerer efter hensigten.

A 5.4.5 Emissioner

A 5.4.5.1 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens luftemission, dvs. indhold af forurenende stoffer fra skorstene og andre luftafkast?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

A 5.4.5.2 : Er der foretaget beregninger af hvor meget virksomhedens luftafkast og skorstene belaster omgivelserne (OML - beregninger eller tilsvarende) ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

A 5.4.5.3 : Hvad er der gjort for at reducere virksomhedens luftforurening ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

A 5.4.5.4 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens udledning og forurening med spildevand ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

A 5.4.5.5 : Sker der rensning eller anden reduktion af forurening med spildevand ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

A 5.4.5.6 : Foreligger der oversigter over virksomhedens produktion af affald og bliver det sorteret/genanvendt før slutdisponering/bortskaffelse ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Der sker frasortering af affald, der kan sælges til genbrug.
- 4 Alt affald sorteres i minimum 3 grupper (genbrug, forbrænding, deponi, kemikalieaffald o.lign.). Mængden af de enkelte typer opgøres jævnlige (mindst 1 gang pr. år).
- 6 Alt affald i den enkelte produktionsproces sorteres i mindst 3 fraktioner (se ovenfor), og der er fastsat mål for reduktion af al affaldsproduktion. Disse mål følges løbende op/revideres (mindst pr. år) på grundlag af opgørelserne.

A 5.5 : PRODUKT/FÆRDIGVARER

A 5.5.1 : Egenskaber

A 5.5.1.1 : Foretages der løbende kontrol med produkternes brugsmæssige kvalitet, f.eks. deres forarbejdningmæssige egenskaber ved efterfølgende processer ?

- 0 Nej, der er generelt ikke behov for kvalitetskontrol.
- 2 Virksomheden foretager kvalitetskontrol, hvis det er et krav fra kunderne.
- 4 Alle produkter/produktioner testes for brugsmæssig kvalitet.
- 6 Der er faste skriftlige retningslinier for alle færdige produkters brugsegenskaber. Overholdelse af disse egenskaber undersøges ved løbende kontrol i produktion og færdigvarer.

A 5.5.1.2 : Foretages der kontrol for eventuelle negative virkninger af produkterne, f.eks. påvirkning fra pesticider og kemikalier med allergi-, kræft- eller anden giftvirkning ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne undersøgelser.
- 2 Ja, ved introduktion af nye pesticider og hjælpestoffer indhentes almindelig tilgængelig information fra f.eks. datablade o.lign..
- 4 Ja, virksomheden får jævnlige testet bomuld og frø for indhold af skadelige stoffer (pesticider, tungmetaller o.lign.).
- 6 Bomulden dyrkes økologisk i.h.t. gældende EU regler for økologisk landbrugsproduktion.

A 5.5.2: Transport og emballage

A 5.5.2.1 : Er der retningslinier for en miljømæssig vurdering af transportformen ved transport og distribution af varer ?

- 0 Nej, der vælges altid den nemmeste/billigste transportform.
- 2 Ja, ved alternative muligheder vælges den miljømæssigt mindst belastende.
- 4 Der er foretaget egne analyser over den miljømæssige belastning ved forskellige transportformer, og den mindst belastende vælges så vidt muligt.
- 6 Der foretages løbende/årligt en vurdering af miljøbelastningen fra virksomhedens transport, og der arbejdes aktivt på at anvende og udvikle den mindst belastende transportform.

A 5.5.2.2 : Har virksomheden udarbejdet retningslinier for anvendelse af emballager ?

- 0 Nej/ved ikke,
- 2 Ja, der vælges den mindst miljøbelastende, såfremt kvaliteten er tilstrækkelig.
- 4 Der tages udstrakt hensyn til mulighederne for genbrug af emballagerne, og der

anvendes ikke emballager af de mest miljøbelastende typer (f.eks. PVC).

- 6 Der er udarbejdet en samlet politik for virksomhedens brug af emballager, og ved jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage arbejdes løbende på at reducere forbruget og bruge de mindst miljøbelastende typer.

A 5.5.2.3 : Foretages der målinger/beregninger over forbruget af emballage, både på virksomheden som helhed og på de enkelte produkter ?

- 0 Nej, forbruget af emballage bliver ikke gjort op.
- 2 Der foretages jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage.
- 4 Der udarbejdes jævnlige/årlige en status og analyse/evaluering af forbruget af emballage i virksomheden som helhed.
- 6 Hver afdeling i virksomheden fører løbende regnskab over forbruget af emballager pr. produceret enhed, med henblik på reduktion af forbruget og evt. brug af mindre miljøbelastende typer.

*A 5.5.3 : Bortskaffelse/
slutdisponering efter brug*

A 5.5.3.1 : Indgår produkternes egenskaber ved slutdisponering (bortskaffelse og/eller genanvendelse) efter brug i planlægningen af produktionen ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

A 5.5.4 : Miljømærkning

A 5.5.4.1 : Har virksomheden fastlagt krav til mærkning af de færdige produkter ?

- 0 Nej, der laves ikke mærkning/deklaration af produkterne.
- 2 Ja, der anvendes egne kvalitetsmærkninger/-deklarationer.
- 4 Der er udarbejdet gennemsnitlige deklarationer for produkternes kvalitetsmæssige og miljømæssige egenskaber.
- 6 Hver enkelt større produktion kan deklareres særskilt med hensyn til kvalitets- og miljømæssige egenskaber.

A 5.5.4.2 : Kan produkterne overholde kravene i gældende, brancherelevante ordninger for miljømærkning af produkterne ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der kan forarbejdes særskilte produktioner, der overholder de almindeligste miljømærkningsordninger.
- 4 Virksomhedens produkter overholder generelt kravene i de livscyklusorienterede ordninger for miljømærkning.
- 6 Alle virksomhedens produkter og produktion overholder og er godkendt til mærkning efter de livscyklusorienterede miljømærkningsordninger.

A 5.5.4.3 : Har virksomheden fået priser eller andre anerkendelser for produkternes/produktionens miljø- eller arbejdsmiljømæssige kvalitet ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden forarbejder produkter, der har modtaget priser/anerkendelser for deres miljømæssige kvalitet.
- 4 Virksomheden har været indstillet til een eller flere priser/anerkendelser for produkternes miljømæssige kvaliteter eller gode arbejdsmiljømæssige forhold.
- 6 Virksomheden har modtaget een eller flere internationalt anerkendte priser for produkternes eller produktionens miljømæssige egenskaber eller kvaliteter i arbejdsmiljøet.

B Ginning

B 5.4 Produktion

B 5.4.1 : Energi

B 5.4.1.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede energiforbrug ?

- 0 Nej, der findes ingen informationer om energiforbruget. Eller : ja, energiforbruget er over 5 MJ pr. kg færdigvare.
- 2 Ja, forbruget opgøres for virksomheden som helhed, og er mindre end 5 MJ pr. kg færdigvare.
- 4 Ja, der føres regnskab med det samlede energiforbrug pr. produceret enhed, og forbruget er mindre end 3 MJ pr. kg færdigvare.
- 6 Ja, der laves målinger og beregninger over energiforbruget for hver produktionsgren/-område, og der er opstillet planer for energibesparelser som jævnligt/årligt følges op. Forbruget er mindre end 2 MJ pr. kg færdigvare.

B 5.4.2 : Vand

B 5.4.2.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede vandforbrug ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

B 5.4.3 : Råvarer, halvfabrikata og hjælpestoffer

B 5.4.3.1 : Findes der oversigter over virksomhedens forbrug af råvarer, kemikalier og andre hjælpestoffer ?

- 0 Der findes ingen oversigter.
- 2 De vigtigste informationer opsamles i forbindelse med virksomhedens bogføring og regnskab.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt oversigter over virksomhedens samlede forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer.
- 6 Der sker registrering af råstof- og kemikalieforbrug på kundeniveau og/eller for hver større produktion.

B 5.4.3.2 : Foretages der en vurdering skadelige påvirkninger fra de råvarer, kemikalier og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, der anvendes kun godkendte produkter.
- 2 Virksomheden har kemikaliedatablade med de nødvendige oplysninger om alle produkter.
- 4 Der foretages en vurdering af oplysningerne i kemikaliedatabladene, og sker løbende udskiftning af produkter, der indholder kritiske stoffer, med mindre betænkelige produkter.
- 6 Der foretages en øko-toksikologisk vurdering af alle produkter, med beregning af produktets emission og belastning af miljøet sammenholdt med de toksikologiske data.

B 5.4.4 : Arbejds miljø

B 5.4.4.1 : Har virksomheden fastlagt procedurer for at indsamle oplysninger, der kan medvirke til at forebygge uheld og ulykker ?

- 0 Der føres ikke statistik over ulykker og uheld.

- 2 Alle ulykker med personskade registreres og analyseres for at undgå gentagelser.
- 4 Alle ulykker og uheld registreres og analyseres med henblik på at undgå gentagelser.
- 6 Der føres en aktiv informationspolitik om alle ulykker og optræk til ulykker ("lige ved uheld") og uheld, så alle medarbejdere er orienteret om årsagen til hændelsen, hvad der er foretaget, og hvordan man kan undgå gentagelser. Alle arbejdspladser/-funktioner gennemgås jævnligt (min. hvert 3. år) med henblik på forebyggelse af uheld og ulykker, f.eks. ved en arbejdspladsvurdering.

B 5.4.4.2 : Sikres det, at arbejdspladserne er indrettet ergonomisk bedst muligt ?

- 0 Medarbejderne tilpasser selv arbejdspladserne inden for de givne rammer.
- 2 Medarbejderne instrueres ved ansættelse/tiltræden om de bedste arbejdsstillinger og risiko for evt. ergonomiske problemer.
- 4 Nye arbejdspladser indrettes med bistand fra uddannede rådgivere (ergoterapeuter eller tilsvarende). Arbejdspladserne er tilpasset/vurderet med henblik på at undgå/minimere skader ved ensidigt gentaget arbejde.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt en professionel gennemgang og rådgivning af medarbejderne. Der vejledes i korrekt indretning af arbejdspladsen og hvordan de enkelte arbejdsprocesser bedst udføres. Alle arbejdspladser og -processer er tilpasset/indrettet, så der ikke er risiko for skader ved ensidigt gentaget arbejde.

B 5.4.4.3 : Er der foretaget en vurdering af i hvilket omfang medarbejderne udsættes for sundhedsskadelige stoffer og materialer ?

- 0 Der er ikke foretaget en sådan vurdering.
- 2 Der foreligger brugsanvisninger for alle produkter/kemikalier, og disse er til rådighed for medarbejderne.
- 4 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig vurdering af alle sundhedsskadelige produkter og deres anvendelse. Alle relevante medarbejdere er instrueret i korrekt brug, så risikoen for sundhedsskader er mindst mulig.
- 6 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig gennemgang af alle anvendte produkter. Mulighederne for substitution af eventuelle sundhedsskadelige produkter vurderes jævnligt, og disse erstattes så vidt muligt med mindre skadelige.

B 5.4.4.4 : Er der foretaget kortlægning af arbejdspladsernes støjniveau ?

- 0 Der er ikke foretaget støjmålinger på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støjmålinger på de mest belastende arbejdspladser, og hvor støjbelastningen er over 85 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 4 Der er foretaget støjmålinger på hele virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støjniveauet fra de mest støjende processer. Hvor belastningen er over 80 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt støjmålinger på hele virksomheden, og der gennemføres dæmpningsprogrammer på de støjende arbejdspladser. Hvis støjniveauet er større end 80 dB(A), er det påbudt at bruge høreværn.

B 5.4.4.5 : Er der foretaget målinger/vurdering af støvbelastningen i produktionen og på de enkelte arbejdspladser ?

- 0 Der er ikke foretaget støvmåling/-vurdering på arbejdspladserne.

- 2 Der er foretaget støvmåling/-vurderinger på de mest belastende arbejdspladser. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $1,0 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 5 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 4 Der er foretaget støvmåling/-vurdering på alle relevante arbejdspladser i virksomheden. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 3 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 6 Der foretages løbende (årligt) måling/vurdering af støvniveauet på arbejdspladserne. Indholdet er mindre end $0,2 \text{ mg/m}^3$ bomuldsstøv og mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$ støv i alt på arbejdspladserne.

B 5.4.4.6 : Er der foretaget en vurdering af de væsentligste risici ved uheld på virksomheden og de enkelte arbejdspladser, og er der planer for hvorledes disse skal håndteres for at reducere skader på mennesker og miljø mest muligt, hvis de skulle indtræffe (= beredskabsplan) ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden er omfattet af offentlige beredskabsplaner i tilfælde af brand eller uheld.
- 4 Der er udarbejdet interne beredskabsplaner for uheld med de mest risikable stoffer på arbejdspladserne og virksomheden som helhed.
- 6 Virksomheden har et udbygget internt beredskab, med planer for håndtering af de uheld, der i værste fald ville kunne ske. Der udføres jævnligt/årligt øvelser til sikring af, at beredskabsplanen fungerer efter hensigten.

B 5.4.5 Emissioner

B 5.4.5.1 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens luftemission, dvs. indhold af forurenende stoffer fra skorstene og andre luftafkast?

- 0 Nej, der har ikke været behov for sådanne målinger.
- 2 Der er foretaget målinger i de mest belastende luftafkast.
- 4 Der er foretaget målinger af alle virksomhedens luftafkast, som er analyseret for de vigtigste grupper af forurenende stoffer.
Eller : beregninger og/eller screeningsmålinger over emissionen har vist, at sådanne detaljerede målinger ikke er relevante.
- 6 Der foretages løbende (mindst hvert 3. år) kontrolmålinger i samtlige afkast fra virksomheden for de vigtigste forureningsparametre.

B 5.4.5.2 : Er der foretaget beregninger af hvor meget virksomhedens luftafkast og skorstene belaster omgivelserne (OML - beregninger eller tilsvarende) ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne beregninger.
- 2 Der er foretaget enkelte beregninger af de mest belastende parametre.
- 4 Der er foretaget samlede beregninger over belastningen fra alle virksomhedens afkast. Beregningerne omfatter de vigtigste forureningsparametre.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at sådanne belastningsberegninger ikke er relevante.
- 6 Der foretages jævnligt (mindst hvert 3. år) kontrolberegninger på basis af nye kontrolmålinger af de væsentligste forureningsparametre fra alle afkast.

B 5.4.5.3 : Hvad er der gjort for at reducere virksomhedens luftforurening ?

- 0 Intet, spørgsmålet har ikke været aktuelt.

- 2 Forureningen er begrænset i forbindelse med beregninger og dimensionering af skortenshøjder m.v..
- 4 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at foranstaltninger til reduktion af forureningen ikke er relevante.
- 6 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning. Der er udarbejdet planer, der jævnligt/årligt følges op/revideres for fortsat at mindske luftforureningen fra virksomheden.

B 5.4.5.4 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens udledning og forurening med spildevand ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

B 5.4.5.5 : Sker der rensning eller anden reduktion af forurening med spildevand ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

B 5.4.5.6 : Foreligger der oversigter over virksomhedens produktion af affald og bliver det sorteret/genanvendt før slutdisponering/bortskaffelse ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Der sker frasortering af affald, der kan sælges til genbrug.
- 4 Alt affald sorteres i minimum 3 grupper (genbrug, forbrænding, deponi, kemikalieaffald eller tilsvarende). Mængden af de enkelte fraktioner opgøres jævnligt/årligt.
- 6 Alt affald i den enkelte produktionsproces sorteres i mindst 3 fraktioner (se ovenfor), og der er fastsat mål for reduktion af al affaldsproduktion. Disse mål følges løbende op/revideres på grundlag af opgørelserne.

B 5.5 : Produkt/færdigvarer

B 5.5.1 : Egenskaber

B 5.5.1.1 : Foretages der løbende kontrol med produkternes brugsmæssige kvalitet, f.eks. deres egenskaber ved senere forarbejdning og brug ?

- 0 Nej, der er generelt ikke behov for kvalitetskontrol.
- 2 Virksomheden foretager kvalitetskontrol, hvis det er et krav fra kunderne.
- 4 Alle produkter/produktioner testes for brugsmæssige egenskaber og kvalitet.
- 6 Der er faste skriftlige retningslinier for alle færdige produkters brugsegenskaber. Overholdelse af disse egenskaber undersøges ved løbende kontrol i produktion og færdigvarer.

B 5.5.1.2 : Foretages der kontrol for eventuelle negative virkninger af produkterne, f.eks. påvirkning fra kemikalier med allergi-, kræft- eller anden giftvirkning ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne undersøgelser.
- 2 Ja, ved introduktion af nye kemikalier og hjælpestoffer indhentes almindelig tilgængelig information fra f.eks datablade o.lign..

- 4 Ja, virksomheden har foretaget test af den færdige bomuld for eventuelle skadelige påvirkninger og/eller indhold af skadelige stoffer.
Eller : på grundlag af kendskab til, og vurdering af, de anvendte råvarer og kemikalier/hjælpemidler er sådanne undersøgelser ikke relevante.
- 6 Test for indhold af skadelige stoffer eller andre skadelige påvirkninger indgår rutinemæssigt i kvalitetskontrollen af den færdige bomuld.

B 5.5.2 Transport og emballage

B 5.5.2.1 : Er der retningslinier for en miljømæssig vurdering af transportformen ved transport og distribution af varer ?

- 0 Nej, der vælges altid den nemmeste/billigste transportform.
- 2 Ja, ved alternative muligheder vælges den miljømæssigt mindst belastende.
- 4 Der er foretaget egne analyser over den miljømæssige belastning ved forskellige transportformer, og den mindst belastende vælges så vidt muligt.
- 6 Der foretages løbende/årligt en vurdering af miljøbelastningen fra virksomhedens transport, og der arbejdes aktivt på at anvende og udvikle den mindst belastende transportform.

B 5.5.2.2 : Har virksomheden udarbejdet retningslinier for anvendelse af emballager ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der vælges den mindst miljøbelastende, såfremt kvaliteten er tilstrækkelig god.
- 4 Der tages udstrakt hensyn til mulighederne for genbrug af emballagerne, og der anvendes ikke emballager af de mest miljøbelastende typer (f.eks. PVC).
- 6 Der er udarbejdet en samlet politik for virksomhedens brug af emballager, og ved jævnlige/årlige opgørelser over forbrug af emballage arbejdes løbende på at reducere forbruget og anvende de mindst miljøbelastende typer.

B 5.5.2.3 : Foretages der målinger/beregninger over forbrug af emballage, både på virksomheden som helhed og på de enkelte produkter ?

- 0 Nej, forbruget af emballage bliver ikke gjort op.
- 2 Der foretages jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage.
- 4 Der udarbejdes jævnlige/årlige en status og analyse/evaluering af forbruget af emballage i virksomheden som helhed.
- 6 Hver afdeling i virksomheden fører løbende regnskab over forbruget af emballager pr. produceret enhed med henblik på reduktion af forbruget og evt. brug af mindre miljøbelastende typer.

B 5.5.3 : Bortskaffelse/ slutdisponering efter brug

B 5.5.3.1 : Indgår slutproduktets egenskaber ved slutdisponering (bortskaffelse og/eller genanvendelse) efter brug i planlægningen af produktionen ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

B 5.5.4 : Miljømærkning

B 5.5.4.1 : Har virksomheden fastlagt krav til mærkning af de færdige produkter ?

- 0 Nej, der laves ikke mærkning/deklaration af produkterne.
- 2 Ja, der anvendes egne kvalitetsmærkninger/-deklarationer.
- 4 Der er udarbejdet gennemsnitlige deklarationer for produkternes kvalitetsmæssige og miljømæssige egenskaber.

- 6 Hver enkelt større produktion kan deklarerer særskilt med hensyn til kvalitets- og miljømæssige egenskaber.

B 5.5.4.2 : Kan produkterne overholde kravene i gældende, brancherelevante ordninger for miljømærkning af produkterne ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der kan forarbejdes særskilte produktioner, der overholder de almindeligste miljømærkningsordninger.
- 4 Virksomhedens produkter overholder generelt kravene i de livscyklusorienterede ordninger for miljømærkning.
- 6 Alle virksomhedens produkter og produktion overholder og er godkendt til mærkning efter de livscyklusorienterede miljømærkningsordninger.

B 5.5.4.3 : Har virksomheden fået priser eller andre anerkendelser for produkternes/produktionens miljø- eller arbejdsmiljømæssige kvaliteter ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden forarbejder produkter, der har modtaget priser/anerkendelser for deres miljømæssige kvalitet.
- 4 Virksomheden har været indstillet til een eller flere priser/anerkendelser for produkternes miljømæssige kvaliteter eller gode arbejdsmiljømæssige forhold.
- 6 Virksomheden har modtaget een eller flere internationalt anerkendte priser for produkternes eller produktionens miljømæssige egenskaber eller kvaliteter i arbejdsmiljøet.

C Spinding

C 5.4 Produktion

C 5.4.1 : Energi

C 5.4.1.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede energiforbrug ?

- 0 Nej, der findes ingen informationer om energiforbruget.
Eller : ja, energiforbruget er over 30 MJ pr. kg færdigvare.
- 2 Ja, forbruget opgøres for virksomheden som helhed og er mindre end 30 MJ pr. kg færdigvare.
- 4 Ja, der føres regnskab med det samlede energiforbrug pr. produceret enhed, og forbruget er mindre end 20 MJ pr. kg færdigvare.
- 6 Ja, der laves målinger/beregninger over energiforbruget for hver produktionsgren, og der er opstillet planer for energibesparelser som jævnligt/årligt følges op. Forbruget er mindre end 10 MJ pr. kg færdigvare.

C 5.4.2 : Vand

C 5.4.2.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede vandforbrug ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

C 5.4.3 : Råvarer, halvfabrikata og hjælpestoffer

C 5.4.3.1 : Findes der oversigter over virksomhedens forbrug af råvarer, kemikalier og andre hjælpestoffer.

- 0 Der findes ingen oversigter.
- 2 De vigtigste informationer opsamles i forbindelse med virksomhedens bogføring og regnskab.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt oversigter over virksomhedens samlede forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer.
- 6 Der sker registrering af råstof- og kemikalieforbrug på kundeniveau og/eller for hver større produktion.

C 5.4.3.2 : Foretages der en vurdering af de skadelige påvirkninger fra de råvarer, kemikalier og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, der anvendes kun godkendte produkter.
- 2 Virksomheden har kemikaliedatablade med de nødvendige oplysninger om alle produkter.
- 4 Der foretages en vurdering af oplysningerne i kemikaliedatabladene, og sker løbende udskiftning af produkter, der indholder kritiske stoffer, med mindre betænkelige produkter.
- 6 Der foretages en øko-toksikologisk vurdering af alle produkter, med beregning af produktets emission og belastning af miljøet sammenholdt med de toksikologiske data.

C 5.4.4 : Arbejds miljø

C 5.4.4.1 : Har virksomheden fastlagt procedurer for at indsamle oplysninger, der kan medvirke til at forebygge uheld og ulykker ?

- 0 Der føres ikke statistik over ulykker og uheld.

- 2 Alle ulykker med personskade registreres og analyseres for at undgå gentagelser.
- 4 Alle ulykker og uheld registreres og analyseres med henblik på at undgå gentagelser.
- 6 Der føres en aktiv informationspolitik om alle ulykker og optræk til ulykker ("lige ved uheld") og uheld, så alle medarbejdere er orienteret om årsagen til hændelsen, hvad der er foretaget, og hvordan man kan undgå gentagelser. Alle arbejdspladser/-funktioner gennemgås jævnligt (min hvert 3. år) med henblik på forebyggelse af uheld og ulykker, f.eks. ved en arbejdspladsvurdering.

C 5.4.4.2 : Sikres det, at arbejdspladserne er indrettet ergonomisk bedst muligt ?

- 0 Medarbejderne tilpasser selv arbejdspladserne inden for de givne rammer.
- 2 Medarbejderne instrueres ved ansættelse/tiltræden om de bedste arbejdsstillinger og risiko for evt. ergonomiske problemer.
- 4 Nye arbejdspladser indrettes med bistand fra uddannede rådgivere (ergoterapeuter eller tilsvarende). Arbejdspladserne er tilpasset/vurderet med henblik på at undgå/minimere skader ved ensidigt gentaget arbejde.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt en professionel gennemgang og rådgivning af medarbejderne. Der vejledes i korrekt indretning af arbejdspladsen og hvordan de enkelte arbejdsprocesser bedst udføres. Alle arbejdspladser og -processer er tilpasset/indrettet, så der ikke er risiko for skader ved ensidigt gentaget arbejde.

C 5.4.4.3 : Er der foretaget en vurdering af i hvilket omfang medarbejderne udsættes for sundhedsskadelige stoffer og materialer ?

- 0 Der er ikke foretaget en sådan vurdering.
- 2 Der foreligger brugsanvisninger for alle produkter/kemikalier, og disse er til rådighed for medarbejderne.
- 4 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig vurdering af alle sundhedsskadelige produkter og deres anvendelse. Alle relevante medarbejdere er instrueret i korrekt brug, så risikoen for sundhedsskader er mindst mulig.
- 6 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig gennemgang af alle anvendte produkter. Mulighederne for substitution af eventuelle sundhedsskadelige produkter vurderes jævnligt, og disse erstattes så vidt muligt med mindre skadelige.

C 5.4.4.4 : Er der foretaget kortlægning af arbejdspladsernes støjniveau ?

- 0 Der er ikke foretaget støjmålinger på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støjmålinger på de mest belastende arbejdspladser, og hvor støjbelastningen er over 85 dB(A) er der høreværn til rådighed.
- 4 Der er foretaget støjmålinger på hele virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støjniveauet fra de mest støjende processer. Hvor belastningen er over 80 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt støjmålinger på hele virksomheden, og der gennemføres dæmpningsprogrammer på de støjende arbejdspladser. Hvis støjniveauet er større end 80 dB(A), er det påbudt at bruge høreværn.

C 5.4.4.5 : Er der foretaget målinger/vurdering af støvbelastningen i produktionen og på de enkelte arbejdspladser ?

- 0 Der er ikke foretaget støvmåling/-vurdering på arbejdspladserne.

- 2 Der er foretaget støvmåling/-vurderinger på de mest belastende arbejdspladser. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $1,0 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 5 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 4 Der er foretaget støvmåling/-vurdering på alle relevante arbejdspladser i virksomheden. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 3 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 6 Der foretages løbende (årligt) måling/vurdering af støvniveauet på arbejdspladserne. Indholdet er mindre end $0,2 \text{ mg/m}^3$ bomuldsstøv og mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$ støv i alt på arbejdspladserne.

C 5.4.4.6 : Er der foretaget en vurdering af de væsentligste risici ved uheld på virksomheden og de enkelte arbejdspladser, og er der planer for hvorledes disse skal håndteres for at reducere skader på mennesker og miljø mest muligt, hvis de skulle indtræffe (= beredskabsplan) ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden er omfattet af offentlige beredskabsplaner i tilfælde af brand eller uheld.
- 4 Der er udarbejdet interne beredskabsplaner for uheld med de mest risikable stoffer på arbejdspladserne og virksomheden som helhed.
- 6 Virksomheden har et udbygget internt beredskab, med planer for håndtering af de uheld, der i værste fald ville kunne ske. Der udføres jævnligt/årligt øvelser til sikring af, at beredskabsplanen fungerer efter hensigten.

C 5.4.5 Emissioner

C 5.4.5.1 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens luftemission, dvs. indhold af forurenende stoffer fra skorstene og andre luftafkast?

- 0 Nej, der har ikke været behov for sådanne målinger.
- 2 Der er foretaget målinger i de mest belastende luftafkast.
- 4 Der er foretaget målinger af alle virksomhedens luftafkast, som er analyseret for de vigtigste grupper af forurenende stoffer.
Eller : beregninger og/eller screeningsmålinger over emissionen har vist, at sådanne detaljerede målinger ikke er relevante.
- 6 Der foretages løbende (mindst hvert 3. år) kontrolmålinger i samtlige afkast fra virksomheden for de vigtigste forureningsparametre.

C 5.4.5.2 : Er der foretaget beregninger af hvor meget virksomhedens luftafkast og skorstene belaster omgivelserne (OML - beregninger eller tilsvarende) ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne beregninger.
- 2 Der er foretaget enkelte beregninger af de mest belastende parametre.
- 4 Der er foretaget samlede beregninger over belastningen fra alle virksomhedens afkast. Beregningerne omfatter de vigtigste forureningsparametre.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at sådanne belastningsberegninger ikke er relevante.
- 6 Der foretages jævnligt (mindst hvert 3. år) kontrolberegninger på basis af nye kontrolmålinger af de væsentligste forureningsparametre fra alle afkast.

C 5.4.5.3 : Hvad er der gjort for at reducere virksomhedens luftforurening ?

- 0 Intet, spørgsmålet har ikke været aktuelt.

- 2 Forureningen er begrænset i forbindelse med beregninger og dimensionering af skortenshøjder m.v..
- 4 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning.
 Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at foranstaltninger til reduktion af forureningen ikke er relevante.
- 6 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning. Der er udarbejdet planer, der jævnligt/årligt følges op/revideres for fortsat at mindske luftforureningen fra virksomheden.

C 5.4.5.4 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens udledning og forurening med spildevand ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

C 5.4.5.5 : Sker der rensning eller anden reduktion af forurening med spildevand ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

C 5.4.5.6 : Foreligger der oversigter over virksomhedens produktion af affald og bliver det sorteret/genanvendt før slutdisponering/bortskaffelse ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Der sker frasortering af affald, der kan sælges til genbrug.
- 4 Alt affald sorteres i minimum 3 grupper (genbrug, forbrænding, deponi, kemikalieaffald eller tilsvarende). Mængden af de enkelte grupper opgøres jævnligt (som minimum pr. år).
- 6 Alt affald i den enkelte produktionsproces sorteres i mindst 3 fraktioner (se ovenfor), og der er fastsat mål for reduktion af al affaldsproduktion. Disse mål følges løbende op/revideres på grundlag af opgørelserne.

C 5.5 : Produkt/færdigvarer

C 5.5.1 : Egenskaber

C 5.5.1.1 : Foretages der løbende kontrol med produkternes brugsmæssige kvalitet, f.eks. deres egenskaber ved senere forarbejdning og brug ?

- 0 Nej, der er generelt ikke behov for kvalitetskontrol.
- 2 Virksomheden foretager kvalitetskontrol, hvis det er et krav fra kunderne.
- 4 Alle produkter/produktioner testes for brugsmæssige egenskaber og kvalitet.
- 6 Der er faste skriftlige retningslinier for alle færdige produkters brugsegenskaber. Overholdelse af disse egenskaber undersøges ved løbende kontrol i produktion og færdigvarer.

C 5.5.1.2 : Foretages der kontrol for eventuelle negative virkninger af produkterne, f.eks. påvirkning fra kemikalier med allergi-, kræft- eller anden giftvirkning ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne undersøgelser.
- 2 Ja, ved introduktion af nye kemikalier og hjælpestoffer indhentes almindelig tilgængelig information fra f.eks. datablade o.lign..

- 4 Ja, virksomheden får jævnligt testet den færdige bomuld for eventuelle skadelige påvirkninger og/eller indhold af skadelige stoffer.
Eller : på grundlag af kendskab til, og vurdering af, de anvendte råvarer og kemikalier/hjælpestoffer er sådanne undersøgelser ikke relevante.
- 6 Test for indhold af skadelige stoffer eller andre skadelige påvirkninger indgår rutinemæssigt i kvalitetskontrollen af den færdige vare.

C 5.5.2 Transport og emballage

C 5.5.2.1 : Er der retningslinier for en miljømæssig vurdering af transportformen ved transport og distribution af varer ?

- 0 Nej, der vælges altid den nemmeste/billigste transportform.
- 2 Ja, ved alternative muligheder vælges den miljømæssigt mindst belastende.
- 4 Der er foretaget egne analyser over den miljømæssige belastning ved forskellige transportformer, og den mindst belastende vælges så vidt muligt.
- 6 Der foretages løbende/årligt en vurdering af miljøbelastningen fra virksomhedens transport, og der arbejdes aktivt på at anvende og udvikle den mindst belastende transportform.

C 5.5.2.2 : Har virksomheden udarbejdet retningslinier for anvendelse af emballager ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der vælges den mindst miljøbelastende, hvis kvaliteten er tilstrækkelig god.
- 4 Der tages udstrakt hensyn til mulighederne for genbrug af emballagerne, og der anvendes ikke emballager af de mest miljøbelastende typer (f.eks. PVC).
- 6 Der er udarbejdet en samlet politik for virksomhedens brug af emballager, og ved jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage arbejdes løbende på at reducere forbruget og anvende de mindst miljøbelastende typer.

C 5.5.2.3 : Foretages der målinger/beregninger over forbruget af emballage, både på virksomheden som helhed og på de enkelte produkter ?

- 0 Nej, forbruget af emballage bliver ikke gjort op.
- 2 Der foretages jævnligt/årligt opgørelser over forbruget af emballage.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt en status og analyse/evaluering af forbruget af emballage i virksomheden som helhed.
- 6 Hver afdeling i virksomheden fører løbende regnskab over forbruget af emballager pr. produceret enhed med henblik på reduktion af forbruget og evt. brug af mindre miljøbelastende typer.

C 5.5.3 : Bortskaffelse/ slutdisponering efter brug

C 5.5.3.1 : Indgår produkternes egenskaber ved slutdisponering (bortskaffelse og/eller genanvendelse) efter brug i planlægningen af produktionen ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Det sikres at produkterne ikke indeholder råvarer eller hjælpestoffer, der kan give problemer ved slutdisponering.
- 4 Der er foretaget forsøg/analyser af belastningen fra produkterne ved de mest oplagte bortskaffelsesmetoder (losseplads/forbrænding).
- 6 Produkterne er forsynet med informationer om genbrugsmuligheder og den mest hensigtsmæssige/mindst miljøbelastende metode til bortskaffelse efter brug.

C 5.5.4 : Miljømærkning

C 5.5.4.1 : Har virksomheden fastlagt krav til mærkning af de færdige produkter ?

- 0 Nej, der laves ikke mærkning/deklaration af produkterne.
- 2 Ja, der anvendes egne kvalitetsmærkninger/-deklarationer.
- 4 Der er udarbejdet gennemsnitlige deklarerationer for produkternes kvalitetsmæssige og miljømæssige egenskaber.
- 6 Hver enkelt større produktion kan deklareres særskilt med hensyn til kvalitets- og miljømæssige egenskaber.

C 5.5.4.2 : Kan produkterne overholde kravene i gældende, brancherelevante ordninger for miljømærkning af produkterne ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der kan forarbejdes særskilte produktioner, der overholder de almindeligste miljømærkningsordninger.
- 4 Virksomhedens produkter overholder generelt kravene i de livscyklusorienterede ordninger for miljømærkning.
- 6 Alle virksomhedens produkter og produktion overholder og er godkendt til mærkning efter de livscyklusorienterede miljømærkningsordninger (Svane-mærket, EU's eco-label o.lign.).

C 5.5.4.3 : Har virksomheden fået priser eller anden anerkendelse for produkternes eller produktionens miljø- eller arbejdsmiljømæssige kvalitet ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden forarbejder produkter, der har modtaget priser/ankendelser for deres miljømæssige kvalitet.
- 4 Virksomheden har været indstillet til een eller flere priser/ankendelser for produkternes miljømæssige kvaliteter eller gode arbejdsmiljømæssige forhold.
- 6 Virksomheden har modtaget een eller flere internationalt anerkendte priser for produkternes eller produktionens miljømæssige egenskaber eller kvaliteter i arbejdsmiljøet.

D Strikning

D 5.4 Produktion

D 5.4.1 : Energi

D 5.4.1.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede energiforbrug ?

- 0 Nej, der findes ingen informationer om energiforbruget.
Eller : ja, energiforbruget er over 5 MJ pr. kg færdigvare.
- 2 Ja, forbruget opgøres for virksomheden som helhed, og er mindre end 5 MJ pr. kg færdigvare.
- 4 Ja, der føres regnskab med det samlede energiforbrug pr. produceret enhed, og forbruget er mindre end 4 MJ pr. kg færdigvare.
- 6 Ja, der laves målinger/beregninger over energiforbruget for hver produktionsgren, og der er opstillet planer for energibesparelser som jævnligt/årligt følges op. Forbruget er mindre end 3 MJ pr. kg færdigvare.

D 5.4.2 : Vand

D 5.4.2.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede vandforbrug ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

D 5.4.3 : Kemikalier, halvfabrikata og hjælpestoffer

D 5.4.3.1 : Findes der oversigter over virksomhedens forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer ?

- 0 Der findes ingen oversigter.
- 2 De vigtigste informationer opsamles i forbindelse med virksomhedens bogføring og regnskab.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt oversigter over virksomhedens samlede forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer.
- 6 Der sker registrering af råstof- og kemikalieforbrug på kundeniveau og/eller for hver større produktion.

D 5.4.3.2 : Foretages der en vurdering skadelige påvirkninger fra de råvarer, kemikalier og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, der anvendes kun godkendte produkter.
- 2 Virksomheden har kemikaliedatablade med de nødvendige oplysninger om alle produkter.
- 4 Der foretages en vurdering af oplysningerne i kemikaliedatabladene, og sker løbende udskiftning af produkter, der indholder kritiske stoffer, med mindre betænkelige produkter.
- 6 Der foretages en øko-toksikologisk vurdering af alle produkter, med beregning af produktets emission og belastning af miljøet sammenholdt med de toksikologiske data.

D 5.4.4 : Arbejds miljø

D 5.4.4.1 : Har virksomheden fastlagt procedurer for at indsamle oplysninger, der kan medvirke til at forebygge uheld og ulykker ?

- 0 Der føres ikke statistik over ulykker og uheld.
- 2 Alle ulykker med personskaade registreres og analyseres for at undgå

gentagelser.

- 4 Alle ulykker og uheld registreres og analyseres med henblik på at undgå gentagelser.
- 6 Der føres en aktiv informationspolitik om alle ulykker og optræk til ulykker ("lige ved uheld") og uheld, så alle medarbejdere er orienteret om årsagen til hændelsen, hvad der er foretaget, og hvordan man kan undgå gentagelser. Alle arbejdspladser/-funktioner gennemgås jævnligt (min hvert 3. år) med henblik på forebyggelse af uheld og ulykker, f.eks. ved en arbejdspladsvurdering.

D 5.4.4.2 : Sikres det, at arbejdspladserne er indrettet ergonomisk bedst muligt ?

- 0 Medarbejderne tilpasser selv arbejdspladserne inden for de givne rammer.
- 2 Medarbejderne instrueres ved ansættelse/tiltræden om de bedste arbejdsstillinger og risiko for evt. ergonomiske problemer.
- 4 Nye arbejdspladser indrettes med bistand fra uddannede rådgivere (ergoterapeuter eller tilsvarende). Arbejdspladserne er tilpasset/vurderet med henblik på at undgå/minimere skader ved ensidigt gentaget arbejde.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt en professionel gennemgang og rådgivning af medarbejderne. Der vejledes i korrekt indretning af arbejdspladsen og hvordan de enkelte arbejdsprocesser bedst udføres. Alle arbejdspladser og -processer er tilpasset/indrettet, så der ikke er risiko for skader ved ensidigt gentaget arbejde.

D 5.4.4.3 : Er der foretaget en vurdering af i hvilket omfang medarbejderne udsættes for sundhedsskadelige stoffer og materialer ?

- 0 Der er ikke foretaget en sådan vurdering.
- 2 Der foreligger brugsanvisninger for alle produkter/kemikalier, og disse er til rådighed for medarbejderne.
- 4 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig vurdering af alle sundhedsskadelige produkter og deres anvendelse. Alle relevante medarbejdere er instrueret i korrekt brug, så risikoen for sundhedsskader er mindst mulig.
- 6 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig gennemgang af alle anvendte produkter. Mulighederne for substitution af eventuelle sundhedsskadelige produkter vurderes jævnligt, og disse erstattes så vidt muligt med mindre skadelige.

D 5.4.4.4 : Er der foretaget kortlægning af arbejdspladsernes støjniveau ?

- 0 Der er ikke foretaget støjmålinger på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støjmålinger på de mest belastende arbejdspladser, og hvor støjbelastningen er over 85 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 4 Der er foretaget støjmålinger på hele virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støjniveauet fra de mest støjende processer. Hvor belastningen er over 80 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt støjmålinger på hele virksomheden, og der gennemføres dæmpningsprogrammer på de støjende arbejdspladser. Hvis støjniveauet er større end 80 dB(A), er det påbudt at bruge høreværn.

D 5.4.4.5 : Er der foretaget målinger/vurdering af støvbelastningen i produktionen og på de enkelte arbejdspladser ?

- 0 Der er ikke foretaget støvmåling/-vurdering på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støvmåling/-vurderinger på de mest belastende arbejdspladser. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end 1,0 mg/m³, og det samlede støvniveau

er mindre end 5 mg/m³ på arbejdspladserne.

- 4 Der er foretaget støvmåling/-vurdering på alle relevante arbejdspladser i virksomheden. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end 0,5 mg/m³, og det samlede støvniveau er mindre end 3 mg/m³ på arbejdspladserne.
- 6 Der foretages løbende (årligt) måling/vurdering af støvniveauet på arbejdspladserne. Indholdet er mindre end 0,2 mg/m³ bomuldsstøv og mindre end 0,5 mg/m³ støv i alt på arbejdspladserne.

D 5.4.4.6 : Er der foretaget en vurdering af de væsentligste risici ved uheld på virksomheden og de enkelte arbejdspladser, og er der planer for hvorledes disse skal håndteres for at reducere skader på mennesker og miljø mest muligt, hvis de skulle indtræffe (= beredskabsplan) ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden er omfattet af offentlige beredskabsplaner i tilfælde af brand eller uheld.
- 4 Der er udarbejdet interne beredskabsplaner for uheld med de mest risikable stoffer på arbejdspladserne og virksomheden som helhed.
- 6 Virksomheden har et udbygget internt beredskab, med planer for håndtering af de uheld, der i værste fald ville kunne ske. Der udføres jævnligt/årligt øvelser til sikring af, at beredskabsplanen fungerer efter hensigten.

D 5.4.5 Emissioner

D 5.4.5.1 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens luftemission, dvs. indhold af forurenende stoffer fra skorstene og andre luftafkast?

- 0 Nej, der har ikke været behov for sådanne målinger.
- 2 Der er foretaget målinger i de mest belastende luftafkast.
- 4 Der er foretaget målinger af alle virksomhedens luftafkast, som er analyseret for de vigtigste grupper af forurenende stoffer.
Eller : beregninger og/eller screeningsmålinger over emissionen har vist, at sådanne detaljerede målinger ikke er relevante.
- 6 Der foretages løbende (mindst hvert 3. år) kontrolmålinger i samtlige afkast fra virksomheden for de vigtigste forureningsparametre.

D 5.4.5.2 : Er der foretaget beregninger af hvor meget virksomhedens luftafkast og skorstene belaster omgivelserne (OML - beregninger eller tilsvarende) ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne beregninger.
- 2 Der er foretaget enkelte beregninger af de mest belastende parametre.
- 4 Der er foretaget samlede beregninger over belastningen fra alle virksomhedens afkast. Beregningerne omfatter de vigtigste forureningsparametre.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at sådanne belastningsberegninger ikke er relevante.
- 6 Der foretages jævnligt (mindst hvert 3. år) kontrolberegninger på basis af nye kontrolmålinger af de væsentligste forureningsparametre fra alle afkast.

D 5.4.5.3 : Hvad er der gjort for at reducere virksomhedens luftforurening ?

- 0 Intet, spørgsmålet har ikke været aktuelt.
- 2 Forureningen er begrænset i forbindelse med beregninger og dimensionering af skortenshøjder m.v..
- 4 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver

mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning.

Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at foranstaltninger til reduktion af forureningen ikke er relevante.

- 6 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning. Der er udarbejdet planer, der jævnligt/årligt følges op/revideres for fortsat at mindske luftforureningen fra virksomheden.

D 5.4.5.4 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens udledning og forurening med spildevand ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

D 5.4.5.5 : Sker der rensning eller anden reduktion af forurening med spildevand ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

D 5.4.5.6 : Foreligger der oversigter over virksomhedens produktion af affald og bliver det sorteret/genanvendt før slutdisponering/bortskaffelse ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Der sker frasortering af affald, der kan sælges til genbrug.
- 4 Alt affald sorteres i minimum 3 grupper (genbrug, forbrænding, deponi, kemikalieaffald eller tilsvarende). Mængden af de enkelte grupper opgøres jævnligt (som minimum pr. år).
- 6 Alt affald i den enkelte produktionsproces sorteres i mindst 3 fraktioner (se ovenfor), og der er fastsat mål for reduktion af al affaldsproduktion. Disse mål følges løbende op/revideres på grundlag af opgørelserne.

D 5.5 : Produkt/færdigvarer

D 5.5.1 : Egenskaber

D 5.5.1.1 : Foretages der løbende kontrol med produkternes brugsmæssige kvalitet, f.eks. deres egenskaber ved senere forarbejdning og brug ?

- 0 Nej, der er generelt ikke behov for kvalitetskontrol.
- 2 Virksomheden foretager kvalitetskontrol, hvis det er et krav fra kunderne.
- 4 Alle produkter/produktioner testes for brugsmæssig kvalitet.
- 6 Der er faste skriftlige retningslinier for alle færdige produkters brugsegenskaber. Overholdelse af disse egenskaber undersøges ved løbende kontrol i produktion og færdigvarer.

D 5.5.1.2 : Foretages der kontrol for eventuelle negative virkninger af produkterne, f.eks. påvirkning fra kemikalier med allergi-, kræft- eller anden giftvirkning ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne undersøgelser.
- 2 Ja, ved introduktion af nye kemikalier og hjælpestoffer indhentes almindelig tilgængelig information fra f.eks. datablade o.lign..
- 4 Ja, virksomheden får jævnligt testet den færdige bomuld for eventuelle skadelige påvirkninger og/eller indhold af skadelige stoffer.
Eller : på grundlag af kendskab til, og vurdering af, de anvendte råvarer og kemikalier/hjælpestoffer er sådanne undersøgelser ikke relevante.

- 6 Test for indhold af skadelige stoffer eller andre skadelige påvirkninger indgår rutinemæssigt i kvalitetskontrollen af den færdige vare.

D 5.5.2 Transport og emballage

D 5.5.2.1 : Er der retningslinier for en miljømæssig vurdering af transportformen ved transport og distribution af varer ?

- 0 Nej, der vælges altid den nemmeste/billigste transportform.
- 2 Ja, ved alternative muligheder vælges den miljømæssigt mindst belastende.
- 4 Der er foretaget egne analyser over den miljømæssige belastning ved forskellige transportformer, og den mindst belastende vælges så vidt muligt.
- 6 Der foretages løbende/årligt en vurdering af miljøbelastningen fra virksomhedens transport, og der arbejdes aktivt på at anvende og udvikle den mindst belastende transportform.

D 5.5.2.2 : Har virksomheden udarbejdet retningslinier for anvendelse af emballager ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der vælges den mindst miljøbelastende, såfremt kvaliteten er tilstrækkelig god.
- 4 Der tages udstrakt hensyn til mulighederne for genbrug af emballagerne, og der anvendes ikke emballager af de mest miljøbelastende typer (f.eks. PVC).
- 6 Der er udarbejdet en samlet politik for virksomhedens brug af emballager, og ved jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage arbejdes løbende på at reducere forbruget og anvende de mindst miljøbelastende typer.

D 5.5.2.3 : Foretages der målinger/beregninger over forbruget af emballage, både på virksomheden som helhed og på de enkelte produkter ?

- 0 Nej, forbruget af emballage bliver ikke gjort op.
- 2 Der foretages jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage.
- 4 Der udarbejdes jævnlige/årlige en status og analyse/evaluering af forbruget af emballage i virksomheden som helhed.
- 6 Hver afdeling i virksomheden fører løbende regnskab over forbruget af emballager pr. produceret enhed med henblik på reduktion af forbruget og evt. brug af mindre miljøbelastende typer.

D 5.5.3 : Bortskaffelse/ slutdisponering efter brug

D 5.5.3.1 : Indgår produkternes egenskaber ved slutdisponering (bortskaffelse og/eller genanvendelse) efter brug i planlægningen af produktionen ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Det sikres, at produkterne ikke indeholder kemikalier og hjælpestoffer, der giver problemer ved slutdisponering.
- 4 Der er foretaget forsøg/analyser af belastningen fra produkterne ved de mest oplagte bortskaffelsesmetoder (losseplads/forbrænding).
- 6 Produkterne er forsynet med informationer om genbrugsmuligheder og den mest hensigtsmæssige/mindst miljøbelastende metode til bortskaffelse efter brug.

D 5.5.4 : Miljømærkning

D 5.5.4.1 : Har virksomheden fastlagt krav til mærkning af de færdige produkter ?

- 0 Nej, der laves ikke mærkning/deklaration af produkterne.
- 2 Ja, der anvendes egne kvalitetsmærkninger/-deklarationer.

- 4 Der er udarbejdet gennemsnitlige deklARATIONER for produkternes kvalitetsmæssige og miljømæssige egenskaber.
- 6 Hver enkelt større produktion kan deklarereres særskilt med hensyn til kvalitets- og miljømæssige egenskaber.

D 5.5.4.2 : Kan produkterne overholde kravene i gældende, brancherelevante ordninger for miljømærkning af produkterne ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der kan forarbejdes særskilte produktioner, der overholder kravene i de almindeligste miljømærkningsordninger.
- 4 Virksomhedens produkter overholder generelt kravene i de livscyklusorienterede ordninger for miljømærkning.
- 6 Alle virksomhedens produkter og produktion overholder og er godkendt til mærkning efter de livscyklusorienterede miljømærkningsordninger (svanemærke, EU's ECO-label o.lign.).

D 5.5.4.3 : Har virksomheden fået priser eller andre anerkendelser for produkternes/produktionens miljø- eller arbejdsmiljømæssige kvaliteter ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden forarbejder produkter, der har modtaget priser/anerkendelser for deres miljømæssige kvalitet.
- 4 Virksomheden har været indstillet til een eller flere priser/anerkendelser for produkternes miljømæssige kvaliteter eller gode arbejdsmiljømæssige forhold.
- 6 Virksomheden har modtaget een eller flere internationalt anerkendte priser for produkternes eller produktionens miljømæssige egenskaber eller kvaliteter i arbejdsmiljøet.

E 5 Vævning

E 5.4 Produktion

E 5.4.1 : Energi

E 5.4.1.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede energiforbrug ?

- 0 Nej, der findes ingen informationer om energiforbruget.
Eller : ja, energiforbruget er over 50 MJ pr. kg færdigvare.
- 2 Ja, forbruget opgøres for virksomheden som helhed, og er mindre end 50 MJ pr. kg færdigvare.
- 4 Ja, der føres regnskab med det samlede energiforbrug pr. produceret enhed, og forbruget er mindre end 30 MJ pr. kg færdigvare.
- 6 Ja, der laves målinger/beregninger over energiforbruget for hver produktionsgren, og der er opstillet planer for energibesparelser som jævnligt/årligt følges op. Forbruget er mindre end 20 MJ pr. kg færdigvare.

E 5.4.2 : Vand

E 5.4.2.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede vandforbrug ?

! Spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

E 5.4.3 : Kemikalier, halvfabrikata og hjælpestoffer

E 5.4.3.1 : Findes der oversigter over virksomhedens forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer (slette midler, smøremidler, blødgøring og konserveringsmidler til færdigvarer m.v.) ?

- 0 Der findes ingen oversigter.
- 2 De vigtigste informationer opsamles i forbindelse med virksomhedens bogføring og regnskab.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt oversigter over virksomhedens samlede forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer.
- 6 Der sker registrering af råstof- og kemikalieforbrug på kundeniveau og/eller for hver større produktion.

E 5.4.3.2 : Foretages der en vurdering skadelige påvirkninger fra de råvarer, kemikalier og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, der anvendes kun godkendte produkter.
- 2 Virksomheden har kemikaliedatablade med de nødvendige oplysninger om alle produkter.
- 4 Der foretages en vurdering af oplysningerne i kemikaliedatabladene, og sker løbende udskiftning af produkter der indholder kritiske stoffer med mindre betænkelige produkter.
- 6 Der foretages en øko-toksikologisk vurdering af alle produkter, med beregning af produktets emission og belastning af miljøet sammenholdt med de toksikologiske data.

E 5.4.4 : Arbejds miljø

E 5.4.4.1 : Har virksomheden fastlagt procedurer for at indsamle oplysninger, der kan medvirke til at forebygge ulykker og uheld ?

- 0 Der føres ikke statistik over ulykker og uheld.

- 2 Alle ulykker med personskade registreres og analyseres for at undgå gentagelser.
- 4 Alle ulykker og uheld registreres og analyseres med henblik på at undgå gentagelser.
- 6 Der føres en aktiv informationspolitik om alle ulykker og optræk til ulykker ("lige ved uheld") og uheld, så alle medarbejdere er orienteret om årsagen til hændelsen, hvad der er foretaget, og hvordan man kan undgå gentagelser. Alle arbejdspladser/-funktioner gennemgås jævnlige (min. hvert 3. år) med henblik på forebyggelse af uheld og ulykker, f.eks. ved en arbejdspladsvurdering.

E 5.4.4.2 : Sikres det, at arbejdspladserne er indrettet ergonomisk bedst muligt ?

- 0 Medarbejderne tilpasser selv arbejdspladserne inden for de givne rammer.
- 2 Medarbejderne instrueres ved ansættelse/tiltræden om de bedste arbejdsstillinger og risiko for evt. ergonomiske problemer.
- 4 Nye arbejdspladser indrettes med bistand fra uddannede rådgivere (ergoterapeuter eller tilsvarende). Arbejdspladserne er tilpasset/vurderet med henblik på at undgå/minimere skader ved ensidigt gentaget arbejde.
- 6 Der foretages jævnlige/årlige en professionel gennemgang og rådgivning af medarbejderne. Der vejledes i korrekt indretning af arbejdspladsen, og hvordan de enkelte arbejdsprocesser bedst udføres. Alle arbejdspladser og -processer er tilpasset/indrettet, så der ikke er risiko for skader ved ensidigt gentaget arbejde.

E 5.4.4.3 : Er der foretaget en vurdering af i hvilket omfang medarbejderne udsættes for sundhedsskadelige stoffer og materialer ?

- 0 Der er ikke foretaget en sådan vurdering.
- 2 Der foreligger brugsanvisninger for alle produkter/kemikalier, og disse er til rådighed for medarbejderne.
- 4 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig vurdering af alle sundhedsskadelige produkter og deres anvendelse. Alle relevante medarbejdere er instrueret i korrekt brug, så risikoen for sundhedsskader er mindst mulig.
- 6 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig gennemgang af alle anvendte produkter. Mulighederne for substitution af eventuelle sundhedsskadelige produkter vurderes jævnlige, og disse erstattes så vidt muligt med mindre skadelige.

E 5.4.4.4 : Er der foretaget kortlægning af arbejdspladsernes støjniveau ?

- 0 Der er ikke foretaget støjmålinger på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støjmålinger på de mest belastende arbejdspladser, og hvor støjbelastningen er over 85 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 4 Der er foretaget støjmålinger på hele virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støjniveauet fra de mest støjende processer. Hvor belastningen er over 80 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 6 Der foretages jævnlige/årlige støjmålinger på hele virksomheden, og der gennemføres dæmpningsprogrammer på de støjende arbejdspladser. Hvis støjniveauet er større end 80 dB(A), er det påbudt at bruge høreværn.

E 5.4.4.5 : Er der foretaget målinger/vurdering af støvbelastningen i produktionen og på de enkelte arbejdspladser ?

- 0 Der er ikke foretaget støvmåling/-vurdering på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støvmåling/-vurderinger på de mest belastende arbejdspladser.

Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $1,0 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 5 mg/m^3 på arbejdspladserne.

- 4 Der er foretaget støvmåling/-vurdering på alle relevante arbejdspladser i virksomheden. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 3 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 6 Der foretages løbende (årligt) måling/vurdering af støvniveauet på arbejdspladserne. Indholdet er mindre end $0,2 \text{ mg/m}^3$ bomuldsstøv og mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$ støv i alt på arbejdspladserne.

E 5.4.4.6 : Er der foretaget en vurdering af de væsentligste risici ved uheld på virksomheden og de enkelte arbejdspladser, og er der planer for hvorledes disse skal håndteres for at reducere skader på mennesker og miljø mest muligt, hvis de skulle indtræffe (= beredskabsplan) ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden er omfattet af offentlige beredskabsplaner i tilfælde af brand eller uheld.
- 4 Der er udarbejdet interne beredskabsplaner for uheld med de mest risikable stoffer på arbejdspladserne og virksomheden som helhed.
- 6 Virksomheden har et udbygget internt beredskab, med planer for håndtering af de uheld, der i værste fald ville kunne ske. Der udføres jævnligt/årligt øvelser til sikring af at beredskabsplanen fungerer efter hensigten.

E 5.4.5 Emissioner

E 5.4.5.1 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens luftemission, dvs. indhold af forurenende stoffer fra skorstene og andre luftafkast?

- 0 Nej, der har ikke været behov for sådanne målinger.
- 2 Der er foretaget målinger i de mest belastende luftafkast.
- 4 Der er foretaget målinger af alle virksomhedens luftafkast, som er analyseret for de vigtigste grupper af forurenende stoffer.
Eller : beregninger og/eller screeningsmålinger over emissionen har vist, at sådanne detaljerede målinger ikke er relevante.
- 6 Der foretages løbende (mindst hvert 3. år) kontrolmålinger i samtlige afkast fra virksomheden for de vigtigste forureningsparametre.

E 5.4.5.2 : Er der foretaget beregninger af hvor meget virksomhedens luftafkast og skorstene belaster omgivelserne (OML - beregninger eller tilsvarende) ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne beregninger.
- 2 Der er foretaget enkelte beregninger af de mest belastende parametre.
- 4 Der er foretaget samlede beregninger over belastningen fra alle virksomhedens afkast. Beregningerne omfatter de vigtigste forureningsparametre.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at sådanne belastningsberegninger ikke er relevante.
- 6 Der foretages jævnligt (mindst hvert 3. år) kontrolberegninger på basis af nye kontrolmålinger af de væsentligste forureningsparametre fra alle afkast.

E 5.4.5.3 : Hvad er der gjort for at reducere virksomhedens luftforurening ?

- 0 Intet, spørgsmålet har ikke været aktuelt.
- 2 Forureningen er begrænset i forbindelse med beregninger og dimensionering af skortenshøjder m.v..

- 4 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning.
 Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at foranstaltninger til reduktion af forureningen ikke er relevante.
- 6 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning. Der er udarbejdet planer, der jævnligt/årligt følges op/revideres for fortsat at mindske luftforureningen fra virksomheden.

E 5.4.5.4 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens udledning og forurening med spildevand ?

! spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

E 5.4.5.5 : Sker der rensning eller anden reduktion af forurening med spildevand ?

! spørgsmålet er ikke umiddelbart relevant for denne type produktion !

E 5.4.5.6 : Foreligger der oversigter over virksomhedens produktion af affald og bliver det sorteret/genanvendt før slutdisponering/bortskaffelse ?

- 0 Nej/ved ikke.
 2 Der sker frasortering af affald, der kan sælges til genbrug.
 4 Alt affald sorteres i minimum 3 grupper (genbrug, forbrænding, deponi, kemikalieaffald eller tilsvarende). Mængden af de enkelte grupper opgøres jævnligt (som minimum pr. år).
 6 Alt affald i den enkelte produktionsproces sorteres i mindst 3 fraktioner (se ovenfor), og der er fastsat mål for reduktion af al affaldsproduktion. Disse mål følges løbende op/revideres på grundlag af opgørelserne.

E 5.5 : Produkt/færdigvarer

E 5.5.1 : Egenskaber

E 5.5.1.1 : Foretages der løbende kontrol med produkternes brugsmæssige kvalitet, f.eks. deres egenskaber ved senere forarbejdning og brug ?

- 0 Nej, der er generelt ikke behov for kvalitetskontrol.
 2 Virksomheden foretager kvalitetskontrol, hvis det er et krav fra kunderne.
 4 Alle produkter/produktioner testes for brugsmæssig kvalitet.
 6 Der er faste skriftlige retningslinier for alle færdige produkters brugsegenskaber. Overholdelse af disse egenskaber undersøges ved løbende kontrol i produktion og færdigvarer.

E 5.5.1.2 : Foretages der kontrol for eventuelle negative virkninger af produkterne, f.eks. påvirkning fra kemikalier med allergi-, kræft- eller anden giftvirkning ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne undersøgelser.
 2 Ja, ved introduktion af nye kemikalier og hjælpestoffer indhentes almindelig tilgængelig information fra f.eks. datablade o.lign..
 4 Ja, virksomheden får jævnligt testet den færdige bomuld for eventuelle skadelige påvirkninger og/eller indhold af skadelige stoffer.
 Eller : på grundlag af kendskab til, og vurdering af, de anvendte råvarer og

kemikalier/hjælpstoffer er sådanne undersøgelser ikke relevante.

- 6 Test for indhold af skadelige stoffer eller andre skadelige påvirkninger indgår rutinemæssigt i kvalitetskontrollen af den færdige vare.

E 5.5.2 Transport og emballage

E 5.5.2.1 : Er der retningslinier for en miljømæssig vurdering af transportformen ved transport og distribution af varer ?

- 0 Nej, der vælges altid den nemmeste/billigste transportform.
- 2 Ja, ved alternative muligheder vælges den miljømæssigt mindst belastende.
- 4 Der er foretaget egne analyser over den miljømæssige belastning ved forskellige transportformer, og den mindst belastende vælges så vidt muligt.
- 6 Der foretages løbende/årligt en vurdering af miljøbelastningen fra virksomhedens transport, og der arbejdes aktivt på at anvende og udvikle den mindst belastende transportform.

E 5.5.2.2 : Har virksomheden udarbejdet retningslinier for anvendelse af emballager ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der vælges den mindst miljøbelastende, såfremt kvaliteten er tilstrækkelig god.
- 4 Der tages udstrakt hensyn til mulighederne for genbrug af emballagerne, og der anvendes ikke emballager af de mest miljøbelastende typer (f.eks. PVC).
- 6 Der er udarbejdet en samlet politik for virksomhedens brug af emballager, og ved jævnlige (mindst pr. år) opgørelser over forbruget af emballage arbejdes løbende på at reducere forbruget og anvende de mindst miljøbelastende typer.

E 5.5.2.3 : Foretages der målinger/beregninger over forbruget af emballage, både på virksomheden som helhed og på de enkelte produkter ?

- 0 Nej, forbruget af emballage bliver ikke gjort op.
- 2 Der foretages jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage.
- 4 Der udarbejdes jævnlige/årlige status og analyse/evaluering af forbruget af emballage i virksomheden som helhed.
- 6 Hver afdeling i virksomheden fører løbende regnskab over forbruget af emballager pr. produceret enhed med henblik på reduktion af forbruget og evt. brug af mindre miljøbelastende typer.

E 5.5.3 : Bortskaffelse/ slutdisponering efter brug

E 5.5.3.1 : Indgår slutprodukternes egenskaber ved slutdisponering (bortskaffelse og/eller genanvendelse) efter brug i planlægningen af produktionen ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Det sikres at produkterne ikke indeholder kemikalier og hjælpestoffer, der giver problemer ved slutdisponering.
- 4 Der er foretaget forsøg/analyser af belastningen fra produkterne ved de mest oplagte bortskaffelsesmetoder (losseplads/forbrænding).
- 6 Produkterne er forsynet med informationer om genbrugsmuligheder og den mest hensigtsmæssige/mindst miljøbelastende metode til bortskaffelse efter brug.

E 5.5.4 : Miljømærkning

E 5.5.4.1 : Har virksomheden fastlagt krav til mærkning af de færdige produkter ?

- 0 Nej, der laves ikke mærkning/deklaration af produkterne.

- 2 Ja, der anvendes egne kvalitetsmærkninger/-deklarationer.
- 4 Der er udarbejdet gennemsnitlige deklarerationer for produkternes kvalitetsmæssige og miljømæssige egenskaber.
- 6 Hver enkelt større produktion kan deklarereres særskilt med hensyn til kvalitets- og miljømæssige egenskaber.

E 5.5.4.2 : Kan produkterne overholde kravene i gældende, brancherelevante ordninger for miljømærkning af produkterne ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der kan forarbejdes særskilte produktioner, der overholder de almindeligste miljømærkningsordninger.
- 4 Virksomhedens produkter overholder generelt kravene i de livscyklusorienterede ordninger for miljømærkning.
- 6 Alle virksomhedens produkter og produktion overholder og er godkendt til mærkning efter de livscyklusorienterede miljømærkningsordninger (det Nordiske Svanemærke, EU's ECO-label o.lign.).

E 5.5.4.3 : Har virksomheden fået priser eller andre anerkendelser for produkternes/produktionens miljø- eller arbejdsmiljømæssige kvaliteter ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden forarbejder produkter, der har modtaget priser/anerkendelser for deres miljømæssige kvalitet.
- 4 Virksomheden har været indstillet til een eller flere priser/anerkendelser for produkternes miljømæssige kvaliteter eller gode arbejdsmiljømæssige forhold.
- 6 Virksomheden har modtaget een eller flere internationalt anerkendte priser for produkternes eller produktionens miljømæssige egenskaber eller kvaliteter i arbejdsmiljøet.

F : Blegning og farvning

F 5.4 Produktion

F 5.4.1 : Energi

F 5.4.1.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede energiforbrug ?

- 0 Nej, der findes ingen informationer om energiforbruget.
Eller : ja, energiforbruget er over 100 MJ pr. kg færdigvare.
- 2 Ja, forbruget opgøres for virksomheden som helhed og er mindre end 100 MJ pr. kg færdigvare.
- 4 Ja, der føres regnskab med det samlede energiforbrug pr. produceret enhed, og forbruget er mindre end 50 MJ pr. kg færdigvare.
- 6 Ja, der laves målinger/beregninger over energiforbruget for hver produktionsgren, og der er opstillet planer for energibesparelser som jævnlige/årlige følges op. Forbruget er mindre end 25 MJ pr. kg færdigvare.

F 5.4.2 : Vand

F 5.4.2.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede vandforbrug ?

- 0 Der foretages ingen målinger. Eller : Det samlede forbrug er større end 250 l/kg færdigvare.
- 2 Vandforbruget måles, og det samlede forbrug er mindre end 250 l/kg færdigvare.
- 4 Vandforbruget måles, og det samlede forbrug er mindre end 200 l/kg færdigvare.
- 6 Vandforbruget måles, og kan registreres for større enkeltproduktioner. Det samlede vandforbrug er under 100 l/kg færdigvare.

F 5.4.3 : Kemikalier, halvfabrikata og hjælpestoffer

F 5.4.3.1 : Findes der oversigter over virksomhedens forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer ?

- 0 Der findes ingen oversigter.
- 2 De vigtigste informationer opsamles i forbindelse med virksomhedens bogføring og regnskab.
- 4 Der udarbejdes jævnlige/årlige oversigter over virksomhedens samlede forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer.
- 6 Der sker registrering af råstof- og kemikalieforbrug på kundeniveau og/eller for hver større produktion.

F 5.4.3.2 : Foretages der en vurdering af skadelige påvirkninger fra de råvarer, kemikalier og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, der anvendes kun godkendte produkter.
- 2 Virksomheden har kemikaliedatablade med de nødvendige oplysninger om alle produkter.
- 4 Der foretages en vurdering af oplysningerne i kemikaliedatabladene, og sker løbende udskiftning af produkter, der indholder kritiske stoffer, med mindre betænkelige produkter.
- 6 Der foretages en øko-toksikologisk vurdering af alle produkter, med beregning af produktets emission og belastning af miljøet sammenholdt med de

toksikologiske data.

F 5.4.4 : Arbejdsmiljø

F 5.4.4.1 : Har virksomheden fastlagt procedurer for at indsamle oplysninger, der kan medvirke til at forebygge uheld og ulykker ?

- 0 Der føres ikke statistik over ulykker og uheld.
- 2 Alle ulykker med personskade registreres og analyseres for at undgå gentagelser.
- 4 Alle ulykker og uheld registreres og analyseres med henblik på at undgå gentagelser.
- 6 Der føres en aktiv informationspolitik om alle ulykker og optræk til ulykker ("lige ved uheld") og uheld, så alle medarbejdere er orienteret om årsagen til hændelsen, hvad der er foretaget, og hvordan man kan undgå gentagelser. Alle arbejdspladser/-funktioner gennemgås jævnligt (min. hvert 3. år) med henblik på forebyggelse af uheld og ulykker, f.eks. ved en arbejdspladsvurdering.

F 5.4.4.2 : Sikres det, at arbejdspladserne er indrettet ergonomisk bedst muligt ?

- 0 Medarbejderne tilpasser selv arbejdspladserne inden for de givne rammer.
- 2 Medarbejderne instrueres ved ansættelse/tiltræden om de bedste arbejdsstillinger og risiko for evt. ergonomiske problemer.
- 4 Nye arbejdspladser indrettes med bistand fra uddannede rådgivere (ergoterapeuter eller tilsvarende). Arbejdspladserne er tilpasset/vurderet med henblik på at undgå/minimere skader ved ensidigt gentaget arbejde.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt en professionel gennemgang og rådgivning af medarbejderne. Der vejledes i korrekt indretning af arbejdspladsen og hvordan de enkelte arbejdsprocesser bedst udføres. Alle arbejdspladser og -processer er tilpasset/indrettet, så der ikke er risiko for skader ved ensidigt gentaget arbejde.

F 5.4.4.3 : Er der foretaget en vurdering af i hvilket omfang medarbejderne udsættes for sundhedsskadelige stoffer og materialer ?

- 0 Der er ikke foretaget en sådan vurdering.
- 2 Der foreligger brugsanvisninger for alle produkter/kemikalier, og disse er til rådighed for medarbejderne.
- 4 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig vurdering af alle sundhedsskadelige produkter og deres anvendelse. Alle relevante medarbejdere er instrueret i korrekt brug, så risikoen for sundhedsskader er mindst mulig.
- 6 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig gennemgang af alle anvendte produkter. Mulighederne for substitution af eventuelle sundhedsskadelige produkter vurderes jævnligt, og disse erstattes så vidt muligt med mindre skadelige.

F 5.4.4.4 : Er der foretaget kortlægning af arbejdspladsernes støjniveau ?

- 0 Der er ikke foretaget støjmålinger på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støjmålinger på de mest belastende arbejdspladser, og hvor støjbelastningen er over 85 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 4 Der er foretaget støjmålinger på hele virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støjniveauet fra de mest støjende processer. Hvor belastningen er over 80 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt støjmålinger på hele virksomheden og der gennemføres dæmpningsprogrammer på de støjende arbejdspladser. Hvis støjniveauet er større end 80 dB(A), er det påbudt at bruge høreværn.

F 5.4.4.5 : Er der foretaget målinger/vurdering af støvbelastningen i produktionen og på de enkelte arbejdspladser ?

- 0 Der er ikke foretaget støvmåling/-vurdering på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støvmåling/-vurderinger på de mest belastende arbejdspladser. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $1,0 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 5 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 4 Der er foretaget støvmåling/-vurdering på alle relevante arbejdspladser i virksomheden. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 3 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 6 Der foretages løbende (årligt) måling/vurdering af støvniveauet på arbejdspladserne. Indholdet er mindre end $0,2 \text{ mg/m}^3$ bomuldsstøv og mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$ støv i alt på arbejdspladserne.

F 5.4.4.6 : Er der foretaget en vurdering af de væsentligste risici ved uheld på virksomheden og de enkelte arbejdspladser, og er der planer for hvorledes disse skal håndteres for at reducere skader på mennesker og miljø mest muligt, hvis de skulle indtræffe (= beredskabsplan) ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden er omfattet af offentlige beredskabsplaner i tilfælde af brand eller uheld.
- 4 Der er udarbejdet interne beredskabsplaner for uheld med de mest risikable stoffer på arbejdspladserne og virksomheden som helhed.
- 6 Virksomheden har et udbygget internt beredskab, med planer for håndtering af de uheld, der i værste fald ville kunne ske. Der udføres jævnligt/årligt øvelser til sikring af at beredskabsplanen fungerer efter hensigten.

F 5.4.5 Emissioner

F 5.4.5.1 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens luftemission, dvs. indhold af forurenende stoffer fra skorstene og andre luftafkast?

- 0 Nej, der har ikke været behov for sådanne målinger.
- 2 Der er foretaget målinger i de mest belastende luftafkast.
- 4 Der er foretaget målinger af alle virksomhedens luftafkast, som er analyseret for de vigtigste grupper af forurenende stoffer.
Eller : beregninger og/eller screeningsmålinger over emissionen har vist, at sådanne detaljerede målinger ikke er relevante.
- 6 Der foretages løbende (mindst hvert 3. år) kontrolmålinger i samtlige afkast fra virksomheden for de vigtigste forureningsparametre.

F 5.4.5.2 : Er der foretaget beregninger af hvor meget virksomhedens luftafkast og skorstene belaster omgivelserne (OML - beregninger eller tilsvarende) ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne beregninger.
- 2 Der er foretaget enkelte beregninger af de mest belastende parametre.
- 4 Der er foretaget samlede beregninger over belastningen fra alle virksomhedens afkast. Beregningerne omfatter de vigtigste forureningsparametre.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at sådanne belastningsberegninger ikke er relevante.
- 6 Der foretages jævnligt (mindst hvert 3. år) kontrolberegninger på basis af nye kontrolmålinger af de væsentligste forureningsparametre fra alle afkast.

F 5.4.5.3 : Hvad er der gjort for at reducere virksomhedens luftforurening ?

- 0 Intet, spørgsmålet har ikke været aktuelt.
- 2 Forureningen er begrænset i forbindelse med beregninger og dimensionering af skortenshøjder m.v..
- 4 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at foranstaltninger til reduktion af forureningen ikke er relevante.
- 6 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning. Der er udarbejdet planer, der jævnligt/årligt følges op/revideres for fortsat at mindske luftforureningen fra virksomheden.

F 5.4.5.4 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens udledning og forurening med spildevand ?

- 0 Nej, ved det ikke.
- 2 Spildevandet kontrolleres af myndighederne.
- 4 Virksomheden foretager jævnligt kontrol af kvaliteten af spildevandet.
- 6 Virksomheden foretager jævnligt (mindst 4 gange pr. år) analyser af afløbet fra virksomheden og efter spildevandsrensning.

F 5.4.5.5 : Sker der rensning eller anden reduktion af forurening med spildevand ?

- 0 Nej, ved ikke.
- 2 Ja, mekanisk og biologisk rensning.
- 4 Ja, kvaliteten af vandet efter rensning er bedre end 150 mg, COD/l og indholdet af suspenderet stof er mindre end 25 mg/l.
- 6 Ja, kvaliteten af vandet efter rensning er bedre end 50 mg, COD/l og indholdet af suspenderet stof er mindre end 10 mg/l.

F 5.4.5.6 : Foreligger der oversigter over virksomhedens produktion af affald og bliver det sorteret/genanvendt før slutdisponering/bortskaffelse ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Der sker frasortering af affald, der kan sælges til genbrug.
- 4 Alt affald sorteres i minimum 3 grupper (genbrug, forbrænding, deponi, kemikalieaffald eller tilsvarende). Mængden af de enkelte grupper opgøres jævnligt (som minimum pr. år).
- 6 Alt affald i den enkelte produktionsproces sorteres i mindst 3 fraktioner (se ovenfor), og der er fastsat mål for reduktion af al affaldsproduktion. Disse mål følges løbende op/revideres på grundlag af opgørelserne.

F 5.5 : Produkt/færdigvarer

F 5.5.1 : Egenskaber

F 5.5.1.1 : Foretages der løbende kontrol med produkternes brugsmæssige kvalitet, f.eks. deres egenskaber ved senere forarbejdning og brug ?

- 0 Nej, der er generelt ikke behov for kvalitetskontrol.
- 2 Virksomheden foretager kvalitetskontrol, hvis det er et krav fra kunderne.

- 4 Alle produkter/produktioner testes for brugsmæssig kvalitet.
- 6 Der er faste skriftlige retningslinier for alle færdige produkters brugsegenskaber. Overholdelse af disse egenskaber undersøges ved løbende kontrol i produktion og færdigvarer.

F 5.5.1.2 : Foretages der kontrol for eventuelle negative virkninger af produkterne, f.eks. påvirkning fra kemikalier med allergi-, kræft- eller anden giftvirkning ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne undersøgelser.
- 2 Ja, ved introduktion af nye blege-, vaske- og farvestoffer samt andre kemikalier og hjælpestoffer indhentes almindelig tilgængelig information fra f.eks. datablade o.lign..
- 4 Ja, virksomheden får jævnligt testet den færdige bomuld for eventuelle skadelige påvirkninger og/eller indhold af skadelige stoffer.
Eller : på grundlag af kendskab til, og vurdering af, de anvendte råvarer og kemikalier/hjælpestoffer er sådanne undersøgelser ikke relevante.
- 6 Test for indhold af skadelige stoffer eller andre skadelige påvirkninger indgår rutinemæssigt i kvalitetskontrollen af den færdige vare.

F 5.5.2 Transport og emballage

F 5.5.2.1 : Er der retningslinier for en miljømæssig vurdering af transportformen ved transport og distribution af varer ?

- 0 Nej, der vælges altid den nemmeste/billigste transportform.
- 2 Ja, ved alternative muligheder vælges den miljømæssigt mindst belastende.
- 4 Der er foretaget egne analyser over den miljømæssige belastning ved forskellige transportformer, og den mindst belastende vælges så vidt muligt.
- 6 Der foretages løbende/årligt en vurdering af miljøbelastningen fra virksomhedens transport, og der arbejdes aktivt på at anvende og udvikle den mindst belastende transportform.

F 5.5.2.2 : Har virksomheden udarbejdet retningslinier for anvendelse af emballager ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der vælges den mindst miljøbelastende, hvis kvaliteten er tilstrækkelig god.
- 4 Der tages udstrakt hensyn til mulighederne for genbrug af emballagerne, og der anvendes ikke emballager af de mest miljøbelastende typer (f.eks. PVC).
- 6 Der er udarbejdet en samlet politik for virksomhedens brug af emballager, og ved jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage arbejdes løbende på at reducere forbruget og anvende de mindst miljøbelastende typer.

F 5.5.2.3 : Foretages der målinger/beregninger over forbruget af emballage, både på virksomheden som helhed og på de enkelte produkter ?

- 0 Nej, forbruget af emballage bliver ikke gjort op.
- 2 Der foretages jævnligt/årligt opgørelser over forbruget af emballage.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt en status og analyse/evaluering af forbruget af emballage i virksomheden som helhed.
- 6 Hver afdeling i virksomheden fører løbende regnskab over forbruget af emballager pr. produceret enhed med henblik på reduktion af forbruget og evt. brug af mindre miljøbelastende typer.

*F 5.5.3 : Bortskaffelse/
slutdisponering efter brug*

F 5.5.3.1 : Indgår produkternes egenskaber ved slutdisponering (bortskaffelse og/eller genanvendelse) efter brug i planlægningen af produktionen ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Det sikres at produkterne ikke indeholder kemikalier og hjælpestoffer, der give problemer ved slutdisponering.
- 4 Der er foretaget forsøg/analyser af belastningen ved de mest oplagte bortskaffelsesmetoder (losseplads/forbrænding).
- 6 Produkterne er forsynet med informationer om genbrugsmuligheder og den mest hensigtsmæssige/mindst miljøbelastende metode til bortskaffelse efter brug.

F 5.5.4 : Miljømærkning

F 5.5.4.1 : Har virksomheden fastlagt krav til mærkning af de færdige produkter ?

- 0 Nej, der laves ikke mærkning/deklaration af produkterne.
- 2 Ja, der anvendes egne kvalitetsmærkninger/-deklarationer.
- 4 Der er udarbejdet gennemsnitlige deklarerationer for produkternes kvalitetsmæssige og miljømæssige egenskaber.
- 6 Hver enkelt større produktion kan deklareres særskilt med hensyn til kvalitets- og miljømæssige egenskaber.

F 5.5.4.2 : Kan produkterne overholde kravene i gældende, brancherelevante ordninger for miljømærkning af produkterne ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der kan forarbejdes særskilte produktioner, der overholder de almindeligste miljømærkningsordninger.
- 4 Virksomhedens produkter overholder generelt kravene i de livscyklusorienterede ordninger for miljømærkning.
- 6 Alle virksomhedens produkter og produktion overholder og er godkendt til mærkning efter de livscyklusorienterede miljømærkningsordninger (det Nordiske Svanemærke, EU's ECO-label o.lign.).

F 5.5.4.3 : Har virksomheden fået priser eller andre anerkendelser for produkternes eller produktionens miljø- eller arbejdsmiljømæssige kvalitet ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden forarbejder produkter, der har modtaget priser/anerkendelser for deres miljømæssige kvalitet.
- 4 Virksomheden har været indstillet til een eller flere priser/anerkendelser for produkternes miljømæssige kvaliteter eller gode arbejdsmiljømæssige forhold.
- 6 Virksomheden har modtaget een eller flere internationalt anerkendte priser for produkternes eller produktionens miljømæssige egenskaber eller kvaliteter i arbejdsmiljøet.

G : All-over tryk

G 5.4 Produktion

G 5.4.1 Energi

G 5.4.1.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede energiforbrug ?

- 0 Nej, der findes ingen informationer om energiforbruget.
Eller : ja, energiforbruget er over 100 MJ pr. kg færdigvare.
- 2 Ja, forbruget opgøres for virksomheden som helhed, og er mindre end 100 MJ pr. kg færdigvare.
- 4 Ja, der føres regnskab med det samlede energiforbrug pr. produceret enhed, og forbruget er mindre end 50 MJ pr. kg færdigvare.
- 6 Ja, der laves målinger/beregninger over energiforbruget for hver produktionsgren, og der er opstillet planer for energibesparelser som jævnligt/årligt følges op. Forbruget er mindre end 25 MJ pr. kg færdigvare.

G 5.4.2 : Vand

G 5.4.2.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede vandforbrug ?

- 0 Der foretages ingen målinger. Eller : Det samlede forbrug er større end 100 l/kg færdigvare.
- 2 Vandforbruget måles, og det samlede forbrug er mindre end 100 l/kg færdigvare.
- 4 Vandforbruget måles, og det samlede forbrug er mindre end 50 l/kg færdigvare.
- 6 Vandforbruget måles, og kan registreres for større enkeltproduktioner. Det samlede vandforbrug er under 25 l/kg færdigvare.

G 5.4.3 : Kemikalier, halvfabrikata og hjælpestoffer

G 5.4.3.1 : Findes der oversigter over virksomhedens forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer ?

- 0 Der findes ingen oversigter.
- 2 De vigtigste informationer opsamles i forbindelse med virksomhedens bogføring og regnskab.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt oversigter over virksomhedens samlede forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer.
- 6 Der sker registrering af råstof- og kemikalieforbrug på kundeniveau og/eller for hver større produktion.

G 5.4.3.2 : Foretages der en vurdering skadelige påvirkninger fra de råvarer, kemikalier og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, der anvendes kun godkendte produkter.
- 2 Virksomheden har kemikaliedatablade med de nødvendige oplysninger om alle produkter.
- 4 Der foretages en vurdering af oplysningerne i kemikaliedatabladene, og sker løbende udskiftning af produkter der indholder kritiske stoffer med mindre betænkelige produkter.
- 6 Der foretages en øko-toksikologisk vurdering af alle produkter, med beregning af produktets emission og belastning af miljøet sammenholdt med de toksikologiske data.

G 5.4.4.1 : Har virksomheden fastlagt procedurer for at indsamle oplysninger, der kan medvirke til at forebygge uheld og ulykker ?

- 0 Der føres ikke statistik over ulykker og uheld.
- 2 Alle ulykker med personskade registreres og analyseres for at undgå gentagelser.
- 4 Alle ulykker og uheld registreres og analyseres med henblik på at undgå gentagelser.
- 6 Der føres en aktiv informationspolitik om alle ulykker, optræk til ulykker ("lige ved uheld") og uheld, så alle medarbejdere er orienteret om årsagen til hændelsen, hvad der er foretaget, og hvordan man kan undgå gentagelser. Alle arbejdspladser/-funktioner gennemgås jævnligt (min. hvert 3. år) med henblik på forebyggelse af uheld og ulykker, f.eks. ved en arbejdspladsvurdering.

G 5.4.4.2 : Sikres det, at arbejdspladserne er indrettet ergonomisk bedst muligt ?

- 0 Medarbejderne tilpasser selv arbejdspladserne inden for de givne rammer.
- 2 Medarbejderne instrueres ved ansættelse/tiltræden om de bedste arbejdsstillinger og risiko for evt. ergonomiske problemer.
- 4 Nye arbejdspladser indrettes med bistand fra uddannede rådgivere (ergoterapeuter eller tilsvarende). Arbejdspladserne er tilpasset/vurderet med henblik på at undgå/minimere skader ved ensidigt gentaget arbejde.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt en professionel gennemgang og rådgivning af medarbejderne. Der vejledes i korrekt indretning af arbejdspladsen og hvordan de enkelte arbejdsprocesser bedst udføres. Alle arbejdspladser og -processer er tilpasset/indrettet, så der ikke er risiko for skader ved ensidigt gentaget arbejde.

G 5.4.4.3 : Er der foretaget en vurdering af i hvilket omfang medarbejderne udsættes for sundhedsskadelige stoffer og materialer ?

- 0 Der er ikke foretaget en sådan vurdering.
- 2 Der foreligger brugsanvisninger for alle produkter/kemikalier, og disse er til rådighed for medarbejderne.
- 4 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig vurdering af alle sundhedsskadelige produkter og deres anvendelse. Alle relevante medarbejdere er instrueret i korrekt brug, så risikoen for sundhedsskader er mindst mulig.
- 6 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig gennemgang af alle anvendte produkter. Mulighederne for substitution af eventuelle sundhedsskadelige produkter vurderes jævnligt, og disse erstattes så vidt muligt med mindre skadelige.

G 5.4.4.4 : Er der foretaget kortlægning af arbejdspladsernes støjniveau ?

- 0 Der er ikke foretaget støjmålinger på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støjmålinger på de mest belastende arbejdspladser, og hvor støjbelastningen er over 85 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 4 Der er foretaget støjmålinger på hele virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støjniveauet fra de mest støjende processer. Hvor belastningen er over 80 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt støjmålinger på hele virksomheden, og der gennemføres dæmpningsprogrammer på de støjende arbejdspladser. Hvis støjniveauet er større end 80 dB(A), er det påbudt at bruge høreværn.

G 5.4.4.5 : Er der foretaget målinger/vurdering af støvbelastningen i produktionen og på de enkelte arbejdspladser ?

- 0 Der er ikke foretaget støvmåling/-vurdering på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støvmåling/-vurderinger på de mest belastende arbejdspladser. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $1,0 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 5 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 4 Der er foretaget støvmåling/-vurdering på alle relevante arbejdspladser i virksomheden. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 3 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 6 Der foretages løbende (årligt) måling/vurdering af støvniveauet på arbejdspladserne. Indholdet er mindre end $0,2 \text{ mg/m}^3$ bomuldsstøv og mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$ støv i alt på arbejdspladserne.

G 5.4.4.6 : Er der foretaget en vurdering af de væsentligste risici ved uheld på virksomheden og de enkelte arbejdspladser, og er der planer for hvorledes disse skal håndteres for at reducere skader på mennesker og miljø mest muligt, hvis de skulle indtræffe (= beredskabsplan) ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden er omfattet af offentlige beredskabsplaner i tilfælde af brand eller uheld.
- 4 Der er udarbejdet interne beredskabsplaner for uheld med de mest risikable stoffer på arbejdspladserne og virksomheden som helhed.
- 6 Virksomheden har et udbygget internt beredskab, med planer for håndtering af de uheld, der i værste fald ville kunne ske. Der udføres jævnligt/årligt øvelser til sikring af, at beredskabsplanen fungerer efter hensigten.

G 5.4.5 Emissioner

G 5.4.5.1 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens luftemission, dvs. indhold af forurenende stoffer fra skorstene og andre luftafkast?

- 0 Nej, der har ikke været behov for sådanne målinger.
- 2 Der er foretaget målinger i de mest belastende luftafkast.
- 4 Der er foretaget målinger af alle virksomhedens luftafkast, som er analyseret for de vigtigste grupper af forurenende stoffer.
Eller : beregninger og/eller screeningsmålinger over emissionen har vist, at sådanne detaljerede målinger ikke er relevante.
- 6 Der foretages løbende (mindst hvert 3. år) kontrolmålinger i samtlige afkast fra virksomheden for de vigtigste forureningsparametre.

G 5.4.5.2 : Er der foretaget beregninger af hvor meget virksomhedens luftafkast og skorstene belaster omgivelserne (OML - beregninger eller tilsvarende) ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne beregninger.
- 2 Der er foretaget enkelte beregninger af de mest belastende parametre.
- 4 Der er foretaget samlede beregninger over belastningen fra alle virksomhedens afkast. Beregningerne omfatter de vigtigste forureningsparametre.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at sådanne belastningsberegninger ikke er relevante.
- 6 Der foretages jævnligt (mindst hvert 3. år) kontrolberegninger på basis af nye kontrolmålinger af de væsentligste forureningsparametre fra alle afkast.

G 5.4.5.3 : Hvad er der gjort for at reducere virksomhedens luftforurening ?

- 0 Intet, spørgsmålet har ikke været aktuelt.
- 2 Forureningen er begrænset i forbindelse med beregninger og dimensionering af skortenshøjder m.v..
- 4 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at foranstaltninger til reduktion af forureningen ikke er relevante.
- 6 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning. Der er udarbejdet planer, der jævnligt/årligt følges op/revideres for fortsat at mindske luftforureningen fra virksomheden.

G 5.4.5.4 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens udledning og forurening med spildevand ?

- 0 Nej, ved det ikke.
- 2 Spildevandet kontrolleres af myndighederne.
- 4 Virksomheden foretager jævnligt kontrol af kvaliteten af spildevandet.
- 6 Virksomheden foretager jævnligt (mindst 4 gange pr. år) analyser af afløbet fra virksomheden og efter spildevandsrensning.

G 5.4.5.5 : Sker der rensning eller anden reduktion af forurening med spildevand ?

- 0 Nej, ved ikke.
- 2 Ja, mekanisk og biologisk rensning.
- 4 Ja, kvaliteten af vandet efter rensning er bedre end 150 mg, COD/l og indholdet af suspenderet stof er mindre end 25 mg/l.
- 6 Ja, kvaliteten af vandet efter rensning er bedre end 50 mg, COD/l og indholdet af suspenderet stof er mindre end 10 mg/l.

G 5.4.5.6 : Foreligger der oversigter over virksomhedens produktion af affald og bliver det sorteret/genanvendt før slutdisponering/bortskaffelse ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Der sker frasortering af affald, der kan sælges til genbrug.
- 4 Alt affald sorteres i minimum 3 grupper (genbrug, forbrænding, deponi, kemikalieaffald eller tilsvarende). Mængden af de enkelte grupper opgøres jævnligt (som minimum pr. år).
- 6 Alt affald i den enkelte produktionsproces sorteres i mindst 3 fraktioner (se ovenfor), og der er fastsat mål for reduktion af al affaldsproduktion. Disse mål følges løbende op/revideres på grundlag af opgørelserne.

G 5.5 : Produkt/færdigvarer

G 5.5.1 : Egenskaber

G 5.5.1.1 : Foretages der løbende kontrol med produkternes brugsmæssige kvalitet, f.eks. deres egenskaber ved senere forarbejdning og brug ?

- 0 Nej, der er generelt ikke behov for kvalitetskontrol.
- 2 Virksomheden foretager kvalitetskontrol, hvis det er et krav fra kunderne.

- 4 Alle produkter/produktioner testes for brugsmæssig kvalitet.
- 6 Der er faste skriftlige retningslinier for alle færdige produkters brugsegenskaber. Overholdelse af disse egenskaber undersøges ved løbende kontrol i produktion og færdigvarer.

G 5.5.1.2 : Foretages der kontrol for eventuelle negative virkninger af produkterne, f.eks. påvirkning fra kemikalier med allergi-, kræft- eller anden giftvirkning ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne undersøgelser.
- 2 Ja, ved introduktion af nye kemikalier og hjælpestoffer indhentes almindelig tilgængelig information fra f.eks. datablade o.lign..
- 4 Ja, virksomheden får jævnligt testet den færdige vare for eventuelle skadelige påvirkninger og/eller indhold af skadelige stoffer.
 Eller : på grundlag af kendskab til, og vurdering af, de anvendte råvarer og kemikalier/hjælpestoffer er sådanne undersøgelser ikke relevante.
- 6 Test for indhold af skadelige stoffer eller andre skadelige påvirkninger indgår rutinemæssigt i kvalitetskontrollen af den færdige vare.

G 5.5.2 Transport og emballage

G 5.5.2.1 : Er der retningslinier for en miljømæssig vurdering af transportformen ved transport og distribution af varer ?

- 0 Nej, der vælges altid den nemmeste/billigste transportform.
- 2 Ja, ved alternative muligheder vælges den miljømæssigt mindst belastende.
- 4 Der er foretaget egne analyser over den miljømæssige belastning ved forskellige transportformer, og den mindst belastende vælges så vidt muligt.
- 6 Der foretages løbende/årligt en vurdering af miljøbelastningen fra virksomhedens transport, og der arbejdes aktivt på at anvende og udvikle den mindst belastende transportform.

G 5.5.2.2 : Har virksomheden udarbejdet retningslinier for anvendelse af emballager ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der vælges den mindst miljøbelastende, såfremt kvaliteten er tilstrækkelig god.
- 4 Der tages udstrakt hensyn til mulighederne for genbrug af emballagerne, og der anvendes ikke emballager af de mest miljøbelastende typer (f.eks. PVC).
- 6 Der er udarbejdet en samlet politik for virksomhedens brug af emballager, og ved jævnlige (mindst pr. år) opgørelser over forbruget af emballage arbejdes løbende på at reducere forbruget og anvende de mindst miljøbelastende typer.

G 5.5.2.3 : Foretages der målinger/beregninger over forbruget af emballage, både på virksomheden som helhed og på de enkelte produkter ?

- 0 Nej, forbruget af emballage bliver ikke gjort op.
- 2 Der foretages jævnligt/årligt opgørelser over forbruget af emballage.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt en status og analyse/evaluering af forbruget af emballage i virksomheden som helhed.
- 6 Hver afdeling i virksomheden fører løbende regnskab over forbruget af emballager pr. produceret enhed med henblik på reduktion af forbruget og evt. brug af mindre miljøbelastende typer.

*G 5.5.3 : Bortskaffelse/
slutdisponering efter brug*

G 5.5.3.1 : Indgår slutprodukternes egenskaber ved slutdisponering (bortskaffelse og/eller genanvendelse) efter brug i planlægningen af produktionen ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Det sikres at produkterne ikke indeholder kemikalier og hjælpestoffer, der give problemer ved slutdisponering.
- 4 Der er foretaget forsøg/analyser af belastningen fra produkterne ved de mest oplagte bortskaffelsesmetoder (losseplads/forbrænding).
- 6 Produkterne er forsynet med informationer om genbrugsmuligheder og den mest hensigtsmæssige/mindst miljøbelastende metode til bortskaffelse efter brug.

G 5.5.4 : Miljømærkning

G 5.5.4.1 : Har virksomheden fastlagt krav til mærkning af de færdige produkter ?

- 0 Nej, der laves ikke mærkning/deklaration af produkterne.
- 2 Ja, der anvendes egne kvalitetsmærkninger/-deklarationer.
- 4 Der er udarbejdet gennemsnitlige deklarerationer for produkternes kvalitetsmæssige og miljømæssige egenskaber.
- 6 Hver enkelt større produktion kan deklareres særskilt med hensyn til kvalitets- og miljømæssige egenskaber.

G 5.5.4.2 : Kan produkterne overholde kravene i gældende, brancherelevante ordninger for miljømærkning af produkterne ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der kan forarbejdes særskilte produktioner, der overholder de almindeligste miljømærkningsordninger.
- 4 Virksomhedens produkter overholder generelt kravene i de livscyklusorienterede ordninger for miljømærkning.
- 6 Alle virksomhedens produkter og produktion overholder og er godkendt til mærkning efter de livscyklusorienterede miljømærkningsordninger (det Nordiske Svanemærke, EU's ECO-label o.lign.).

G 5.5.4.3 : Har virksomheden fået priser eller andre anerkendelser for produkternes/produktionens miljø- eller arbejdsmiljømæssige kvaliteter ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden forarbejder produkter, der har modtaget priser/anerkendelser for deres miljømæssige kvalitet.
- 4 Virksomheden har været indstillet til een eller flere priser/anerkendelser for produkternes miljømæssige kvaliteter eller gode arbejdsmiljømæssige forhold.
- 6 Virksomheden har modtaget een eller flere internationalt anerkendte priser for produkternes eller produktionens miljømæssige egenskaber eller kvaliteter i arbejdsmiljøet.

H : Frontryk

5.4 Produktion

H 5.4.1 : Energi

H 5.4.1.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede energiforbrug ?

- 0 Nej, der findes ingen informationer om energiforbruget.
Eller : ja, energiforbruget er over 10 MJ pr. kg færdigvare.
- 2 Ja, forbruget opgøres for virksomheden som helhed og er mellem 5 og 10 MJ pr. kg færdigvare.
- 4 Ja, der føres regnskab med det samlede energiforbrug pr. produceret enhed, og forbruget er mellem 2,5 og 5 MJ pr. kg færdigvare.
- 6 Ja, der laves målinger/beregninger over energiforbruget for hver produktionsgren, og der er opstillet planer for energibesparelser som jævnlige/årlige følges op. Forbruget er mindre end 2,5 MJ pr. kg færdigvare.

H 5.4.2 : Vand

H 5.4.2.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede vandforbrug ?

- 0 Der foretages ingen målinger. Eller : Det samlede forbrug er større end 25 l/kg færdigvare.
- 2 Vandforbruget måles, og det samlede forbrug er mellem 10 og 25 l/kg færdigvare.
- 4 Vandforbruget måles, og det samlede forbrug er mellem 5 og 10 l/kg færdigvare.
- 6 Vandforbruget måles, og kan registreres for større enkeltproduktioner. Det samlede vandforbrug er under 5 l/kg færdigvare.

H 5.4.3 : Kemikalier, halvfabrikata og hjælpestoffer

H 5.4.3.1 : Findes der oversigter over virksomhedens forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer ?

- 0 Der findes ingen oversigter.
- 2 De vigtigste informationer opsamles i forbindelse med virksomhedens bogføring og regnskab.
- 4 Der udarbejdes jævnlige/årlige oversigter over virksomhedens samlede forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer.
- 6 Der sker registrering af råstof- og kemikalieforbrug på kundeniveau og/eller for hver større produktion.

H 5.4.3.2 : Foretages der en vurdering skadelige påvirkninger fra de råvarer, kemikalier og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, der anvendes kun godkendte produkter.
- 2 Virksomheden har kemikaliedatablade med de nødvendige oplysninger om alle produkter.
- 4 Der foretages en vurdering af oplysningerne i kemikaliedatabladene, og sker løbende udskiftning af produkter, der indholder kritiske stoffer, med mindre betænkelige produkter.
- 6 Der foretages en øko-toksikologisk vurdering af alle produkter, med beregning

af produktets emission og belastning af miljøet sammenholdt med de toksikologiske data.

H 5.4.4 : Arbejdsmiljø

H 5.4.4.1 : Har virksomheden fastlagt procedurer for at indsamle oplysninger, der kan medvirke til at forebygge uheld og ulykker ?

- 0 Der føres ikke statistik over ulykker og uheld.
- 2 Alle ulykker med personskade registreres og analyseres for at undgå gentagelser.
- 4 Alle ulykker og uheld registreres og analyseres med henblik på at undgå gentagelser.
- 6 Der føres en aktiv informationspolitik om alle ulykker og optræk til ulykker ("lige ved uheld") og uheld, så alle medarbejdere er orienteret om årsagen til hændelsen, hvad der er foretaget, og hvordan man kan undgå gentagelser. Alle arbejdspladser/-funktioner gennemgås jævnligt (min, hvert 3. år) med henblik på forebyggelse af uheld og ulykker, f.eks. ved en arbejdspladsvurdering.

H 5.4.4.2 : Sikres det, at arbejdspladserne er indrettet ergonomisk bedst muligt ?

- 0 Medarbejderne tilpasser selv arbejdspladserne inden for de givne rammer.
- 2 Medarbejderne instrueres ved ansættelse/tiltræden om de bedste arbejdsstillinger og risiko for evt. ergonomiske problemer.
- 4 Nye arbejdspladser indrettes med bistand fra uddannede rådgivere (ergoterapeuter eller tilsvarende). Arbejdspladserne er tilpasset/vurderet med henblik på at undgå/minimere skader ved ensidigt gentaget arbejde.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt en professionel gennemgang og rådgivning af medarbejderne. Der vejledes i korrekt indretning af arbejdspladsen og hvordan de enkelte arbejdsprocesser bedst udføres. Alle arbejdspladser og -processer er tilpasset/indrettet, så der ikke er risiko for skader ved ensidigt gentaget arbejde.

H 5.4.4.3 : Er der foretaget en vurdering af i hvilket omfang medarbejderne udsættes for sundhedsskadelige stoffer og materialer ?

- 0 Der er ikke foretaget en sådan vurdering.
- 2 Der foreligger brugsanvisninger for alle produkter/kemikalier, og disse er til rådighed for medarbejderne.
- 4 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig vurdering af alle sundhedsskadelige produkter og deres anvendelse. Alle relevante medarbejdere er instrueret i korrekt brug, så risikoen for sundhedsskader er mindst mulig.
- 6 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig gennemgang af alle anvendte produkter. Mulighederne for substitution af eventuelle sundhedsskadelige produkter vurderes jævnligt, og disse erstattes så vidt muligt med mindre skadelige.

H 5.4.4.4 : Er der foretaget kortlægning af arbejdspladsernes støjniveau ?

- 0 Der er ikke foretaget støjmålinger på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støjmålinger på de mest belastende arbejdspladser, og hvor støjbelastningen er over 85 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 4 Der er foretaget støjmålinger på hele virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støjniveauet fra de mest støjende processer. Hvor belastningen er over 80 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt støjmålinger på hele virksomheden, og der gennemføres dæmpningsprogrammer på de støjende arbejdspladser. Hvis

støjniveauet er større end 80 dB(A), er det påbudt at bruge høreværn.

H 5.4.4.5 : Er der foretaget målinger/vurdering af støvbelastningen i produktionen og på de enkelte arbejdspladser ?

- 0 Der er ikke foretaget støvmåling/-vurdering på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støvmåling/-vurderinger på de mest belastende arbejdspladser. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $1,0 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 5 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 4 Der er foretaget støvmåling/-vurdering på alle relevante arbejdspladser i virksomheden. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 3 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 6 Der foretages løbende (årligt) måling/vurdering af støvniveauet på arbejdspladserne. Indholdet er mindre end $0,2 \text{ mg/m}^3$ bomuldsstøv og mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$ støv i alt på arbejdspladserne.

H 5.4.4.6 : Er der foretaget en vurdering af de væsentligste risici ved uheld på virksomheden og de enkelte arbejdspladser, og er der planer for hvorledes disse skal håndteres for at reducere skader på mennesker og miljø mest muligt, hvis de skulle indtræffe (= beredskabsplan) ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden er omfattet af offentlige beredskabsplaner i tilfælde af brand eller uheld.
- 4 Der er udarbejdet interne beredskabsplaner for uheld med de mest risikable stoffer på arbejdspladserne og virksomheden som helhed.
- 6 Virksomheden har et udbygget internt beredskab, med planer for håndtering af de uheld, der i værste fald ville kunne ske. Der udføres jævnligt/årligt øvelser til sikring af at beredskabsplanen fungerer efter hensigten.

H 5.4.5 Emissioner

H 5.4.5.1 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens luftemission, dvs. indhold af forurenende stoffer fra skorstene og andre luftafkast?

- 0 Nej, der har ikke været behov for sådanne målinger.
- 2 Der er foretaget målinger i de mest belastende luftafkast.
- 4 Der er foretaget målinger af alle virksomhedens luftafkast, som er analyseret for de vigtigste grupper af forurenende stoffer.
Eller : beregninger og/eller screeningsmålinger over emissionen har vist, at sådanne detaljerede målinger ikke er relevante.
- 6 Der foretages løbende (mindst hvert 3. år) kontrolmålinger i samtlige afkast fra virksomheden for de vigtigste forureningsparametre.

H 5.4.5.2 : Er der foretaget beregninger af hvor meget virksomhedens luftafkast og skorstene belaster omgivelserne (OML - beregninger eller tilsvarende) ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne beregninger.
- 2 Der er foretaget enkelte beregninger af de mest belastende parametre.
- 4 Der er foretaget samlede beregninger over belastningen fra alle virksomhedens afkast. Beregningerne omfatter de vigtigste forureningsparametre.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at sådanne belastningsberegninger ikke er relevante.
- 6 Der foretages jævnligt (mindst hvert 3. år) kontrolberegninger på basis af nye

kontrolmålinger af de væsentligste forureningsparametre fra alle afkast.

H 5.4.5.3 : Hvad er der gjort for at reducere virksomhedens luftforurening ?

- 0 Intet, spørgsmålet har ikke været aktuelt.
- 2 Forureningen er begrænset i forbindelse med beregninger og dimensionering af skortenshøjder m.v..
- 4 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at foranstaltninger til reduktion af forureningen ikke er relevante.
- 6 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning. Der er udarbejdet planer, der jævnligt/årligt følges op/revideres for fortsat at mindske luftforureningen fra virksomheden.

H 5.4.5.4 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens udledning og forurening med spildevand ?

- 0 Nej, ved det ikke.
- 2 Spildevandet kontrolleres af myndighederne.
- 4 Virksomheden foretager jævnligt kontrol af kvaliteten af spildevandet.
- 6 Virksomheden foretager jævnligt (mindst 4 gange pr. år) analyser af afløbet fra virksomheden og efter spildevandsrensning.

H 5.4.5.5 : Sker der rensning eller anden reduktion af forurening med spildevand ?

- 0 Nej, ved ikke.
- 2 Ja, mekanisk og biologisk rensning.
- 4 Ja, kvaliteten af vandet efter rensning er bedre end 150 mg, COD/l og indholdet af suspenderet stof er mindre end 25 mg/l.
- 6 Ja, kvaliteten af vandet efter rensning er bedre end 50 mg, COD/l og indholdet af suspenderet stof er mindre end 10 mg/l.

H 5.4.5.6 : Foreligger der oversigter over virksomhedens produktion af affald og bliver det sorteret/genanvendt før slutdisponering/bortskaffelse ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Der sker frasortering af affald, der kan sælges til genbrug.
- 4 Alt affald sorteres i minimum 3 grupper (genbrug, forbrænding, deponi, kemikalieaffald eller tilsvarende). Mængden af de enkelte grupper opgøres jævnligt (som minimum pr. år).
- 6 Alt affald i den enkelte produktionsproces sorteres i mindst 3 fraktioner (se ovenfor), og der er fastsat mål for reduktion af al affaldsproduktion. Disse mål følges løbende op/revideres på grundlag af opgørelserne.

H 5.5 : Produkt/færdigvarer

H 5.5.1 : Egenskaber

H 5.5.1.1 : Foretages der løbende kontrol med produkternes brugsmæssige kvalitet, f.eks. deres egenskaber ved senere forarbejdning og brug ?

- 0 Nej, der er generelt ikke behov for kvalitetskontrol.

- 2 Virksomheden foretager kvalitetskontrol, hvis det er et krav fra kunderne.
- 4 Alle produkter/produktioner testes for brugsmæssig kvalitet.
 Eller : på grundlag af kendskab til, og vurdering af, de anvendte råvarer og kemikalier/hjælpestoffer er sådanne undersøgelser ikke relevante.
- 6 Der er faste skriftlige retningslinier for alle færdige produkters brugsegenskaber. Overholdelse af disse egenskaber undersøges ved løbende kontrol i produktion og færdigvarer.

H 5.5.1.2 : Foretages der kontrol for eventuelle negative virkninger af produkterne, f.eks. påvirkning fra kemikalier med allergi-, kræft- eller anden giftvirkning ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne undersøgelser.
- 2 Ja, ved introduktion af nye kemikalier, farve- og hjælpestoffer indhentes almindelig tilgængelig information fra f.eks. datablade o.lign..
- 4 Ja, virksomheden får jævnligt testet den færdige bomuld for eventuelle skadelige påvirkninger og/eller indhold af skadelige stoffer.
- 6 Test for indhold af skadelige stoffer eller andre skadelige påvirkninger indgår rutinemæssigt i kvalitetskontrollen af den færdige vare.

H 5.5.2 Transport og emballage

H 5.5.2.1 : Er der retningslinier for en miljømæssig vurdering af transportformen ved transport og distribution af varer ?

- 0 Nej, der vælges altid den nemmeste/billigste transportform.
- 2 Ja, ved alternative muligheder vælges den miljømæssigt mindst belastende.
- 4 Der er foretaget egne analyser over den miljømæssige belastning ved forskellige transportformer, og den mindst belastende vælges så vidt muligt.
- 6 Der foretages løbende/årligt en vurdering af miljøbelastningen fra virksomhedens transport, og der arbejdes aktivt på at anvende og udvikle den mindst belastende transportform.

H 5.5.2.2 : Har virksomheden udarbejdet retningslinier for anvendelse af emballager ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der vælges den mindst miljøbelastende hvis kvaliteten er tilstrækkelig god.
- 4 Der tages udstrakt hensyn til mulighederne for genbrug af emballagerne, og der anvendes ikke emballager af de mest miljøbelastende typer (f.eks. PVC).
- 6 Der er udarbejdet en samlet politik for virksomhedens brug af emballager, og ved jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage arbejdes løbende på at reducere forbruget og anvende de mindst miljøbelastende typer.

H 5.5.2.3 : Foretages der målinger/beregninger over emballageforbruget, både på virksomheden som helhed og på de enkelte produkter ?

- 0 Nej, forbruget af emballage bliver ikke gjort op.
- 2 Der foretages jævnligt/årligt opgørelser over forbruget af emballage.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt en status og analyse/evaluering af forbruget af emballage i virksomheden som helhed.
- 6 Hver afdeling i virksomheden fører løbende regnskab over forbruget af emballager pr. produceret enhed med henblik på reduktion af forbruget og evt. brug af mindre miljøbelastende typer.

*H 5.5.3 : Bortskaffelse/
slutdisponering efter brug*

H 5.5.3.1 : Indgår produkternes egenskaber ved slutdisponering (bortskaffelse og/eller genanvendelse) efter brug i planlægningen af produktionen ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Det sikres at produkterne ikke indeholder kemikalier og hjælpestoffer, der give problemer ved slutdisponering.
- 4 Der er foretaget forsøg/analyser af belastningen ved de mest oplagte bortskaffelsesmetoder (losseplads/forbrænding).
- 6 Produkterne er forsynet med informationer om genbrugsmuligheder og den mest hensigtsmæssige/mindst miljøbelastende metode til bortskaffelse efter brug.

H 5.5.4 : Miljømærkning

H 5.5.4.1 : Har virksomheden fastlagt krav til mærkning af de færdige produkter ?

- 0 Nej, der laves ikke mærkning/deklaration af produkterne.
- 2 Ja, der anvendes egne kvalitetsmærkninger/-deklarationer.
- 4 Der er udarbejdet gennemsnitlige deklarerer for produkternes kvalitetsmæssige og miljømæssige egenskaber.
- 6 Hver enkelt større produktion kan deklarerer særskilt med hensyn til kvalitets- og miljømæssige egenskaber.

H 5.5.4.2 : Kan produkterne overholde kravene i gældende, brancherelevante ordninger for miljømærkning af produkterne ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der kan forarbejdes særskilte produktioner, der overholder de almindeligste miljømærkningsordninger.
- 4 Virksomhedens produkter overholder generelt kravene i de livscyklusorienterede ordninger for miljømærkning.
- 6 Alle virksomhedens produkter og produktion overholder og er godkendt til mærkning efter de livscyklusorienterede miljømærkningsordninger (det Nordiske Svanemærke, EU's ECO-label o.lign.).

H 5.5.4.3 : Har virksomheden fået priser eller andre anerkendelser for produkter eller produktionens miljø- eller arbejdsmiljømæssige kvalitet ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden forarbejder produkter, der har modtaget priser/anerkendelser for deres miljømæssige kvalitet.
- 4 Virksomheden har været indstillet til een eller flere priser/anerkendelser for produkternes miljømæssige kvaliteter eller gode arbejdsmiljømæssige forhold.
- 6 Virksomheden har modtaget een eller flere internationalt anerkendte priser for produkternes eller produktionens miljømæssige egenskaber eller kvaliteter i arbejdsmiljøet.

I : Slutproduktion, tilskæring og syning

I 5.4 Produktion

I 5.4.1 : Energi

I 5.4.1.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede energiforbrug ?

- 0 Nej, der findes ingen informationer om energiforbruget.
Eller : ja, energiforbruget er over 15 MJ pr. kg færdigvare.
- 2 Ja, forbruget opgøres for virksomheden som helhed og er mindre end 15 MJ pr. kg færdigvare.
- 4 Ja, der føres regnskab med det samlede energiforbrug pr. produceret enhed, og forbruget er mindre end 10 MJ pr. kg færdigvare.
- 6 Ja, der laves målinger/beregninger over energiforbruget for hver produktionsgren, og der er opstillet planer for energibesparelser som jævnlige/årlige følges op. Forbruget er mindre end 5 MJ pr. kg færdigvare.

I 5.4.2 : Vand

I 5.4.2.1 : Er der udarbejdet oversigter over virksomhedens samlede vandforbrug ?

! Spørgsmålet er ikke relevant for denne type produktion !

I 5.4.3 : Kemikalier, halvfabrikata og hjælpestoffer

I 5.4.3.1 : Findes der oversigter over virksomhedens forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer ?

- 0 Der findes ingen oversigter.
- 2 De vigtigste informationer opsamles i forbindelse med virksomhedens bogføring og regnskab.
- 4 Der udarbejdes jævnlige/årlige oversigter over virksomhedens samlede forbrug af kemikalier og andre hjælpestoffer.
- 6 Der sker registrering af råstof- og kemikalieforbrug på kundeniveau og/eller for hver større produktion.

I 5.4.3.2 : Foretages der en vurdering skadelige påvirkninger fra de råvarer, kemikalier og hjælpestoffer, der anvendes i produktionen ?

- 0 Nej, der anvendes kun godkendte produkter.
- 2 Virksomheden har kemikaliedatablade med de nødvendige oplysninger om alle produkter.
- 4 Der foretages en vurdering af oplysningerne i kemikaliedatabladene, og sker løbende udskiftning af produkter, der indholder kritiske stoffer, med mindre betænkelige produkter.
- 6 Der foretages en øko-toksikologisk vurdering af alle produkter, med beregning af produktets emission og belastning af miljøet sammenholdt med de toksikologiske data.

I 5.4.4 : Arbejds miljø

I 5.4.4.1 : Har virksomheden fastlagt procedurer for at indsamle oplysninger, der kan medvirke til at forebygge uheld og ulykker ?

- 0 Der føres ikke statistik over ulykker og uheld.
- 2 Alle ulykker med personskade registreres og analyseres for at undgå gentagelser.
- 4 Alle ulykker og uheld registreres og analyseres med henblik på at undgå gentagelser.
- 6 Der føres en aktiv informationspolitik om alle ulykker og optræk til ulykker ("lige ved uheld") og uheld, så alle medarbejdere er orienteret om årsagen til hændelsen, hvad der er foretaget, og hvordan man kan undgå gentagelser. Alle arbejdspladser/-funktioner gennemgås jævnligt (min. hvert 3. år) med henblik på forebyggelse af uheld og ulykker, f.eks. ved en arbejdspladsvurdering.

I 5.4.4.2 : Sikres det, at arbejdspladserne er indrettet ergonomisk bedst muligt ?

- 0 Medarbejderne tilpasser selv arbejdspladserne inden for de givne rammer.
- 2 Medarbejderne instrueres ved ansættelse/tiltræden om de bedste arbejdsstillinger og risiko for evt. ergonomiske problemer.
- 4 Nye arbejdspladser indrettes med bistand fra uddannede rådgivere (ergoterapeuter eller tilsvarende). Arbejdspladserne er tilpasset/vurderet med henblik på at undgå/minimere skader ved ensidigt gentaget arbejde.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt en professionel gennemgang og rådgivning af medarbejderne. Der vejledes i korrekt indretning af arbejdspladsen og hvordan de enkelte arbejdsprocesser bedst udføres. Alle arbejdspladser og -processer er tilpasset/indrettet så der ikke er risiko for skader ved ensidigt gentaget arbejde.

I 5.4.4.3 : Er der foretaget en vurdering af i hvilket omfang medarbejderne udsættes for sundhedsskadelige stoffer og materialer ?

- 0 Der er ikke foretaget en sådan vurdering.
- 2 Der foreligger brugsanvisninger for alle produkter/kemikalier, og disse er til rådighed for medarbejderne.
- 4 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig vurdering af alle sundhedsskadelige produkter og deres anvendelse. Alle relevante medarbejdere er instrueret i korrekt brug, så risikoen for sundhedsskader er mindst mulig.
- 6 Der er foretaget en arbejdsmiljømæssig gennemgang af alle anvendte produkter. Mulighederne for substitution af eventuelle sundhedsskadelige produkter vurderes jævnligt, og disse erstattes så vidt muligt med mindre skadelige.

I 5.4.4.4 : Er der foretaget kortlægning af arbejdspladsernes støjniveau ?

- 0 Der er ikke foretaget støjmålinger på arbejdspladserne.
- 2 Der er foretaget støjmålinger på de mest belastende arbejdspladser, og hvor støjbelastningen er over 85 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 4 Der er foretaget støjmålinger på hele virksomheden, og der arbejdes løbende med reduktion af støjniveauet fra de mest støjende processer. Hvor belastningen er over 80 dB(A), er der høreværn til rådighed.
- 6 Der foretages jævnligt/årligt støjmålinger på hele virksomheden, og der gennemføres dæmpningsprogrammer på de støjende arbejdspladser. Hvis støjniveauet er større end 80 dB(A), er det påbudt at bruge høreværn.

I 5.4.4.5 : Er der foretaget målinger/vurdering af støvbelastningen i produktionen og på de enkelte arbejdspladser ?

- 0 Der er ikke foretaget støvmåling/-vurdering på arbejdspladserne.

- 2 Der er foretaget støvmåling/-vurderinger på de mest belastende arbejdspladser. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $1,0 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 5 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 4 Der er foretaget støvmåling/-vurdering på alle relevante arbejdspladser i virksomheden. Indholdet af bomuldsstøv er mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$, og det samlede støvniveau er mindre end 3 mg/m^3 på arbejdspladserne.
- 6 Der foretages løbende (årligt) måling/vurdering af støvniveauet på arbejdspladserne. Indholdet er mindre end $0,2 \text{ mg/m}^3$ bomuldsstøv og mindre end $0,5 \text{ mg/m}^3$ støv i alt på arbejdspladserne.

I 5.4.4.6 : Er der foretaget en vurdering af de væsentligste risici ved uheld på virksomheden og de enkelte arbejdspladser, og er der planer for hvorledes disse skal håndteres for at reducere skader på mennesker og miljø mest muligt, hvis de skulle indtræffe (= beredskabsplan) ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden er omfattet af offentlige beredskabsplaner i tilfælde af brand eller uheld.
- 4 Der er udarbejdet interne beredskabsplaner for uheld med de mest risikable stoffer på arbejdspladserne og virksomheden som helhed.
- 6 Virksomheden har et udbygget internt beredskab, med planer for håndtering af de uheld, der i værste fald ville kunne ske. Der udføres jævnligt/årligt øvelser til sikring af at beredskabsplanen fungerer efter hensigten.

I 5.4.5 Emissioner

I 5.4.5.1 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens luftemission, dvs. indhold af forurenende stoffer fra skorstene og andre luftafkast?

- 0 Nej, der har ikke været behov for sådanne målinger.
- 2 Der er foretaget målinger i de mest belastende luftafkast.
- 4 Der er foretaget målinger af alle virksomhedens luftafkast, som er analyseret for de vigtigste grupper af forurenende stoffer.
Eller : beregninger og/eller screeningsmålinger over emissionen har vist, at sådanne detaljerede målinger ikke er relevante.
- 6 Der foretages løbende (mindst hvert 3. år) kontrolmålinger i samtlige afkast fra virksomheden for de vigtigste forureningsparametre.

I 5.4.5.2 : Er der foretaget beregninger af hvor meget virksomhedens luftafkast og skorstene belaster omgivelserne (OML - beregninger eller tilsvarende) ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne beregninger.
- 2 Der er foretaget enkelte beregninger af de mest belastende parametre.
- 4 Der er foretaget samlede beregninger over belastningen fra alle virksomhedens afkast. Beregningerne omfatter de vigtigste forureningsparametre.
Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at sådanne belastningsberegninger ikke er relevante.
- 6 Der foretages jævnligt (mindst hvert 3. år) kontrolberegninger på basis af nye kontrolmålinger af de væsentligste forureningsparametre fra alle afkast.

I 5.4.5.3 : Hvad er der gjort for at reducere virksomhedens luftforurening ?

- 0 Intet, spørgsmålet har ikke været aktuelt.

- 2 Forureningen er begrænset i forbindelse med beregninger og dimensionering af skortenshøjder m.v..
- 4 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning.
 Eller : beregninger og/eller målinger over emissionen har vist, at foranstaltninger til reduktion af forureningen ikke er relevante.
- 6 Forureningen er begrænset ved at udskifte kemikalier med andre, som giver mindre forurening, og/eller ved installation af filtre eller vaskeanordninger til luftrensning. Der er udarbejdet planer, der jævnligt/årligt følges op/revideres for fortsat at mindske luftforureningen fra virksomheden.

I 5.4.5.4 : Foretages der målinger og beregninger af virksomhedens udledning og forurening med spildevand ?

! Dette spørgsmål er ikke umiddelbart relevant for denne type virksomhed !

I 5.4.5.5 : Sker der rensning eller anden reduktion af forurening med spildevand ?

! Dette spørgsmål er ikke umiddelbart relevant for denne type virksomhed !

I 5.4.5.6 : Foreligger der oversigter over virksomhedens produktion af affald og bliver det sorteret/genanvendt før slutdisponering/bortskaffelse ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Der sker frasortering af affald, der kan sælges til genbrug.
- 4 Alt affald sorteres i minimum 3 grupper (genbrug, forbrænding, deponi, kemikalieaffald eller tilsvarende). Mængden af de enkelte grupper opgøres jævnligt (som minimum pr. år).
- 6 Alt affald i den enkelte produktionsproces sorteres i mindst 3 fraktioner (se ovenfor), og der er fastsat mål for reduktion af al affaldsproduktion. Disse mål følges løbende op/revideres på grundlag af opgørelserne.

I 5.5 : Produkter/færdigvarer

I 5.5.1 : Egenskaber

I 5.5.1.1 : Foretages der løbende kontrol med produkternes brugsmæssige kvalitet, f.eks. deres egenskaber ved senere forarbejdning og brug ?

- 0 Nej, der er generelt ikke behov for kvalitetskontrol.
- 2 Virksomheden foretager kvalitetskontrol, hvis det er et krav fra kunderne.
- 4 Alle produkter/produktioner testes for brugsmæssig kvalitet.
- 6 Der er faste skriftlige retningslinier for alle færdige produkters brugsegenskaber. Overholdelse af disse egenskaber undersøges ved løbende kontrol i produktion og færdigvarer.

I 5.5.1.2 : Foretages der kontrol for eventuelle negative virkninger af produkterne, f.eks. påvirkning fra kemikalier med allergi-, kræft- eller anden giftvirkning ?

- 0 Nej, der er ikke foretaget sådanne undersøgelser.
- 2 Ja, ved introduktion af nye kemikalier, farve- og hjælpestoffer indhentes almindelig tilgængelig information fra f.eks. datablade o.lign..

- 4 Ja, virksomheden får jævnligt testet den færdige bomuld for eventuelle skadelige påvirkninger og/eller indhold af skadelige stoffer.
Eller : på grundlag af kendskab til, og vurdering af, de anvendte råvarer og kemikalier/hjælpestoffer er sådanne undersøgelser ikke relevante.
- 6 Test for indhold af skadelige stoffer eller andre skadelige påvirkninger indgår rutinemæssigt i kvalitetskontrollen af den færdige vare.

I 5.5.2 Transport og emballage

I 5.5.2.1 : Er der retningslinier for en miljømæssig vurdering af transportformen ved transport og distribution af varer ?

- 0 Nej, der vælges altid den nemmeste/billigste transportform.
- 2 Ja, ved alternative muligheder vælges den miljømæssigt mindst belastende.
- 4 Der er foretaget egne analyser over den miljømæssige belastning ved forskellige transportformer, og den mindst belastende vælges så vidt muligt.
- 6 Der foretages løbende/årligt en vurdering af miljøbelastningen fra virksomhedens transport, og der arbejdes aktivt på at anvende og udvikle den mindst belastende transportform.

I 5.5.2.2 : Har virksomheden udarbejdet retningslinier for anvendelse af emballager ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der vælges den mindst miljøbelastende hvis kvaliteten er tilstrækkelig god.
- 4 Der tages udstrakt hensyn til mulighederne for genbrug af emballagerne, og der anvendes ikke emballager af de mest miljøbelastende typer (f.eks. PVC).
- 6 Der er udarbejdet en samlet politik for virksomhedens brug af emballager, og ved jævnlige/årlige opgørelser over forbruget af emballage arbejdes løbende på at reducere forbruget og anvende de mindst miljøbelastende typer.

I 5.5.2.3 : Foretages der målinger/beregninger over forbruget af emballage, både på virksomheden som helhed og på de enkelte produkter ?

- 0 Nej, forbruget af emballage bliver ikke gjort op.
- 2 Der foretages jævnligt/årligt opgørelser over forbruget af emballage.
- 4 Der udarbejdes jævnligt/årligt en status og analyse/evaluering af forbruget af emballage i virksomheden som helhed.
- 6 Hver afdeling i virksomheden fører løbende regnskab over forbruget af emballager pr. produceret enhed med henblik på reduktion af forbruget og evt. brug af mindre miljøbelastende typer.

I 5.5.3 : Bortskaffelse/ slutdisponering efter brug

I 5.5.3.1 : Indgår produkternes egenskaber ved slutdisponering (bortskaffelse og/eller genanvendelse) efter brug i planlægningen af produktionen ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Det sikres at produkterne ikke indeholder kemikalier og hjælpestoffer, der give problemer ved slutdisponering.
- 4 Der er foretaget forsøg/analyser af belastningen ved de mest oplagte bortskaffelsesmetoder (losseplads/forbrænding).
- 6 Produkterne er forsynet med informationer om genbrugsmuligheder og den mest hensigtsmæssige/mindst miljøbelastende metode til bortskaffelse efter brug.

I 5.5.4.1 : Har virksomheden fastlagt krav til mærkning af de færdige produkter ?

- 0 Nej, der laves ikke mærkning/deklaration af produkterne.
- 2 Ja, der anvendes egne kvalitetsmærkninger/-deklarationer.
- 4 Der er udarbejdet gennemsnitlige deklareret for produkternes kvalitetsmæssige og miljømæssige egenskaber.
- 6 Hver enkelt større produktion kan deklareret særskilt med hensyn til kvalitets- og miljømæssige egenskaber.

I 5.5.4.2 : Kan produkterne overholde kravene i gældende, brancherelevante ordninger for miljømærkning af produkterne ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Ja, der kan forarbejdes særskilte produktioner, der overholder de almindeligste miljømærkningsordninger.
- 4 Virksomhedens produkter overholder generelt kravene i de livscyklusorienterede ordninger for miljømærkning.
- 6 Alle virksomhedens produkter og produktion overholder og er godkendt til mærkning efter de livscyklusorienterede miljømærkningsordninger (det Nordiske Svanemærke, EU's ECO-label o.lign.).

I 5.5.4.3 : Har virksomheden fået priser eller andre anerkendelser for produkternes eller produktionens miljø- eller arbejdsmiljømæssige kvalitet ?

- 0 Nej/ved ikke.
- 2 Virksomheden forarbejder produkter, der har modtaget priser/anerkendelser for deres miljømæssige kvalitet.
- 4 Virksomheden har været indstillet til een eller flere priser/anerkendelser for produkternes miljømæssige kvaliteter eller gode arbejdsmiljømæssige forhold.
- 6 Virksomheden har modtaget een eller flere internationalt anerkendte priser for produkternes eller produktionens miljømæssige egenskaber eller kvaliteter i arbejdsmiljøet.

6 Uddybende forklaring til spørgerammen

I det efterfølgende gives i kronologisk rækkefølge en række kommentarer og forklaringer til de enkelte spørgsmål i spørgerammen. Der er kun lavet kommentarer og forklaringer til de spørgsmål, hvor der umiddelbart synes at være fortolkningsmuligheder, eller som kræver speciel fagviden for at kunne forstås efter hensigten.

5.1: miljøledelse

5.1.1.1 : Der henvises enten til fast ansatte medarbejdere eller fast tilknyttede, eksterne personer med emnet som ansvarsområde.

Spørgsmålet omfatter love, bekendtgørelser og vejledninger fra offentlige myndigheder vedrørende virksomhedens produktion, anvendelse af råvarer og hjælpestoffer, emissioner fra produktionen samt håndtering af affald.

5.1.1.2 : Der henvises enten til fast ansatte medarbejdere eller fast tilknyttede, eksterne personer med emnet som ansvarsområde.

Der henvises til alle miljømæssige krav til virksomheden fastsat i gældende miljøgodkendelser, tilladelser til udledning af spildevand og overfladevand, bestemmelser i lokale regler som region- og kommuneplaner, herunder bl.a. spildevandsplaner, affaldsplaner og -regulativer.

5.1.1.3 : Der henvises enten til fast ansatte medarbejdere eller fast tilknyttede, eksterne personer med emnet som ansvarsområde.

Miljømærkningsregler er typisk EU's "ECO-label for bedlinen and T-shirt", "Nordic Environmental Label - ECO-labelling of textiles" og lignende.

Branchenormer for god praksis i produktion m.v. er anbefalede retningslinier fra erhvervs- og forbrugerorganisationer m.v. af national eller international karakter. Der er p.t. ikke fastsat god/bedst practice eller lignende inden for branchen, og der kan derfor heller ikke henvises til konkrete eksempler.

5.1.1.4 : Der henvises enten til fast ansatte medarbejdere eller fast tilknyttede, eksterne personer med emnet som ansvarsområde.

Spørgsmålet omfatter både generelle regler, der gælder for virksomheden og eventuelle branchespecifikke krav.

5.1.2.1 : Miljøpolitik er en offentliggjort redegørelse om virksomhedens overordnede hensigter og handlingsprincipper med hensyn til miljøpåvirkninger, og de miljømålsætninger og miljømål, som dette giver anledning til.

Miljøpolitikken er den overordnede ramme som miljømålsætninger og miljømål skal søge at opfylde.

Miljømålsætning er de overordnede målsætninger for virksomhedens miljøpåvirkninger, som man stræber efter at opfylde.

Miljømålsætningen udgør rammen for de konkrete mål, der søges opfyldt over en ca. 5 årig periode.

Miljømål er de helt konkrete og kvantificerede krav til virksomhedens aktiviteter på miljøområdet. Miljømålene er således de kortsigtede (1- 5 årige) konkrete planer for forbedringer af virksomhedens miljøstatus.

For nærmere specifikation af de anvendte begreber henvises til ISO 14001 samt retningslinierne i EMAS (= Den Europæiske Fællesskabsordning for Miljøstyring og Miljørevision). Hvor der er divergenser mellem definitionerne anvendes ISO 14001 standarden som grundlag.

5.1.2.2 - 5.1.2.4 : Se spørgsmål 5.1.2.1

5.1.3.1 : Ansvar betyder i denne sammenhæng, at pågældende medarbejder har kompetence til at besvare forespørgsler og lave aftaler med leverandører og myndigheder i tilfælde af opståede problemer.

5.1.3.2 : Miljøpåvirkning omfatter alle direkte og indirekte påvirkning af virksomhedens aktiviteter, produkter og serviceydelser på miljøet – det vil sige påvirkninger af vand, luft og jord. Påvirkningerne omfatter alle emissioner af kemiske stoffer, støj, vibrationer, lugt m.v., samt forbrug af ressourcer af en hver form. Der må i det konkrete tilfælde skønnes hvilke parametre, der er relevante.

Spørgsmålet omfatter ikke kortlægning af miljøpåvirkninger fra underleverandører og ressourceopgørelser vedrørende underleverandørers produktion.

5.1.3.3 : Spørgsmålet omfatter kortlægning af miljøpåvirkninger - se kommentar til spørgsmål 5.1.3.2 - fra underleverandører og ressourceopgørelser vedrørende underleverandørers produktion.

5.1.3.4 : Definitionerne fremgår af de tidligere spørgsmål i afsnit 5.1.

5.1.3.5 : Kontrol betyder, at der er foretaget målinger eller analyser af uvildige, akkrediterede eller på anden vis anerkendte firmaer, og at resultaterne af målinger/analyser er afleveret efter gængse retningslinier for god laboratoriepraksis. Målinger og/eller analyser skal omfatte alle væsentlige parametre.

5.1.3.6 : Med et formelt miljøledelsessystem forstås, at systemet er certificeret efter ISO 14001, BS 7750 eller at virksomheden er registreret i henhold til EMAS - forordningen med de deraf følgende krav til ekstern verifikation.

Miljøledelse er de dele af virksomhedens samlede ledelsesfunktion (inklusive planlægning og opfølgning), der omfatter fastlæggelse og gennemførelse af miljøpolitikken.

5.2 : livscyklusvurdering

5.2 : Livscyklus analyser er en samlet beskrivelse og gennemgang af påvirkningerne på miljøet fra processerne i et produkts livsforløb.

Den omfatter typisk beskrivelse og opgørelser over ressourceforbrug, beskrivelse af de områder, hvor der sker miljøpåvirkninger og vurdering/analyse af

miljøpåvirkningens størrelse, samt en analyse eller vurdering af hvor der kan ske ressourcebesparelser eller formindskelse af miljøpåvirkningerne.

5.2.1 : Omhandler beskrivelser af produktion og miljøbelastning på de af produkternes livscyklus, der vedrører den aktuelle virksomhed, mens 5.2.2 drejer sig om virksomhedens underleverandører og 5.2.3 om virksomhedens kunder.

Efter som hele spørgerammen typisk vil skulle anvendes af den producent, som leverer færdigvarer til detailforretninger eller direkte til forbrugerne, vil der ofte være en vis overlappning mellem spørgsmålene.

I denne udgave af spørgerammen er der ikke taget stilling til, hvordan man skal forholde sig i relation til underleverandørers underleverandører - og dermed hvor langt "ud i systemet" man skal gå. Dette skal fremgå af de enkelte beskrivelser. Det kan senere være nødvendigt at afgrænse omfanget af hvor langt "ud i systemet" beskrivelserne skal ske.

Det forventes, at de direkte miljøpåvirkninger er begrænset til de leverandører, der leverer produkter eller ydelser i de enkelte livscyklusfaser. Der medregnes således ikke ressourceopgørelser fra produktion af primær energi eller råstoffer (olieindvinding eller minedrift m.v.), ligesom der i de fleste tilfælde heller ikke vil være forventning om oplysninger om underleverandørers råvareproducenter. Dette forhindrer dog ikke, at der kan stilles krav til miljøkvaliteten af de råvarer eller hjælpestoffer, der anvendes i produktionen.

5.3 : Kommunikation

Ingen umiddelbare kommentarer.

A 5 : Landbrugsproduktion

5.4 - 5.5 : Produktion og produkter

En række af spørgsmålene i forbindelse med landbrugsproduktion går en del videre, end der normalt kan forventes opfyldt/oplyst for landbrugsproduktionens miljø- og arbejdsmiljøpåvirkninger. Det skyldes en principiel opfattelse af, at landbrugsproduktion bør vurderes på linie med og under samme forudsætninger som almindelig industriproduktion, og ikke i disse sammenhænge indtage en særstilling på grund af produktionens afhængighed af de klimatiske og andre naturgivne forudsætninger.

Eventuelle modifikationer og tilpasninger til disse særlige produktionsforhold skal afspejles i vurderingskriterier og evaluering, hvorimod krav om kontrol og information bør være som for de øvrige trin i produkternes livscyklus.

A 5.4.1.1 : Der er på nuværende tidspunkt ikke tilstrækkelig informationer om energiforbruget ved landbrugsproduktionen, til at der kan opstilles evalueringsniveauer for det konkrete energiforbrug. Der er heller ikke standardiserede modeller for hvordan energiforbrug til fremstilling af eventuelt anvendte pesticider og kunstgødninger skal indregnes. Svarmulighederne fokuserer derfor kun på hvorvidt energiforbruget bliver registreret og på hvilket niveau registreringen sker, samt om der sker opfølgning heraf.

A 5.4.2.1 : Med hensyn til muligheder og omfang af markvanding er der en tvetydighed i miljøvurderingen. På den ene side er der et udpræget ønske om at reducere vandforbruget og spare på vandressourcerne, og på den anden side kan der optræde meget store ressourcepild, hvis der ikke kan vandes.

Det kan også få alvorlige sociale konsekvenser, hvis afgrøderne bliver ødelagt eller udbyttet stærkt reduceret på grund af vandmangel. Men samtidig bør man heller ikke dyrke afgrøder, som klimaet ikke egner sig rimeligt til.

Der er derfor i evalueringskriterierne lagt en positiv vurdering ind, såfremt der er mulighed for at vande afgrøderne, kombineret med en negativ vurdering, hvis der generelt er behov for en meget stor grad af kunstvandig. Hermed er der tilstræbt en afbalancering af de to modsat rettede evalueringskriterier.

Der er opstillet to kriterier i hvert svarpunkt fra 2 - 6. Som udgangspunkt er det kriteriet med hensyn til vandbehov der er gældende. Men i lyset af, at det ikke er realistisk at forvente, at dette kendes i praksis, er der opstillet et alternativt kriterie gående på det tidsmæssige omfang af den eventuelle vanding i relation til den samlede vækstperiode.

A 5.4.3.1 : Forbruget/forureningen med/af pesticider er et af de væsentlige punkter i de nugældende ordninger for miljømærkning. Det er et meget stort arbejde at foretage vurderinger af alle de mulige pesticider, der kunne/kan anvendes i bomuldsproduktionen, og derfor er evalueringskriterierne defineret i forhold til mærkningsordningerne. Hvor der er forskelle på mærkningsordningernes kriterier, vil det altid blive den ordning med den laveste grænseværdi, der skal refereres til. I praksis betyder det p.t. det nordiske svanemærke med hensyn til grænseværdier i råvarer til videre bearbejdning.

A 5.4.3.2 : Informationerne er ofte ikke tilgængelige, se indledende bemærkninger til kapitlet.

A 5.4.4.1 - A 5.4.4.4 : Se indledende bemærkninger til kapitlet.

A 5.4.4.5 : Se indledende bemærkninger til kapitlet. Der kan især ses på håndtering og opbevaring af pesticider, brændstof, gødning og lagervarer i tilfælde af brand eller eksplosioner.

A 5.4.5.6 : Der skal dels ses på planterester m.v. fra selve produktionen, dels på olie- og kemikalieaffald.

A 5.5.1.1 : Produktkvaliteten er primært fiberkvaliteten (længde og tykkelse), graden af urenheder og fugtighed før og under oplagring.

A 5.5.1.2 : For økologisk dyrkede produkter er dette spørgsmål irrelevant og kan umiddelbart vurderes i den bedste klasse. Der er dog et vist forbehold med hensyn til indhold af endotoxiner fra bakterier (især gram-negative) og evt. svampe i bomulden, hvilket er den formodede væsentligste årsag til byssinosis (bomuldslunger). Disse stoffer bør principielt undersøges særskilt.

A 5.5.2.1 - 5.5.4.1 : Se indledende bemærkninger til kapitlet.

B 5 : Ginning

B 5.4.1.1 : Energien vurderes som gennemsnitberegning på grundlag af virksomhedens samlede forbrug, divideret med den samlede produktion.

B 5.4.3.2 : Foruden egentlige kemikalier (f.eks. konserveringsmidler til råvarer og færdige produkter) også på råvarenes indhold af mikroorganismer

og endotoxiner, der kan fremkalde byssinosis.

B 5.4.5.1 - 5.4.5.3 : Spørgsmålet omfatter også emissioner fra eventuelle dampkedler og alle andre former for proces- og energianlæg.

B 5.5.1.1 : Kvalitetsniveauet vil primært skulle vurderes på kontrol af sortering af fiberkvaliteter og graden af urenheder i fibre, samt egnethed til problemfri spinding.

B 5.5.1.2 : Af speciel relevans er støvforholdene og bomuldens/luftens indhold af endotoxiner, det vil sige risikoen for byssinosis, samt eventuelle anvendte konserveringsmidler.

C 5 : Spinding

C 5.4.1.1 : Energien vurderes som gennemsnitsberegning på grundlag virksomhedens samlede forbrug, divideret med den samlede produktion.

C 5.4.5.1 - 5.4.5.3 : Spørgsmålet omfatter også emissioner fra eventuelle dampkedler og alle andre former for proces- og energianlæg.

C 5.5.1.1 : Kvaliteten skal især vurderes i forhold til styrke og ensartethed, samt egnethed til strikning eller vævning.

C 5.5.1.2 : Af speciel relevans er støvforholdene og bomuldens/luftens indhold af endotoxiner, det vil sige risikoen for byssinosis, samt anvendte spindolier og eventuelle konserveringsmidler.

D 5 : Strikning

D 5.4.1.1 : Energien vurderes som gennemsnit på grundlag af virksomhedens samlede forbrug, divideret med den samlede produktion.

D 5.4.5.1 - 5.4.5.3 : Spørgsmålet omfatter også emissioner fra eventuelle dampkedler og alle andre former for proces- og energianlæg.

E 5 : Vævning

E 5.4.1.1 : Energien vurderes som gennemsnitsberegning på grundlag virksomhedens samlede forbrug, divideret med den samlede produktion.

E 5.4.5.1 - 5.4.5.3 : Spørgsmålet omfatter også emissioner fra eventuelle dampkedler og alle andre former for proces- og energianlæg.

F 5 : Blegning og farvning

Se de tidligere produktions- og produktafsnit.

G 5 : All-over tryk

Se de tidligere produktions- og produktafsnit.

H 5 : Fronttryk

Se de tidligere produktions- og produktafsnit.

Enheden ved angivelserne er pr. kg. færdigvare af det endelige slutprodukt, f.eks. hele T-shirt eller sweatshirt inklusive bagstykker, ærmer m.v..

Der vil i kapitlerne E til H være en række specifikke miljøkrav til analyseomfang og beregninger angående produktionsforhold, renseforanstaltninger, emissioner m.v. og disse kan ikke specificeres på nuværende tidspunkt, men må fastlægges når systemet er implementeret og der foreligger et større erfaringsmateriale.

Tilsvarende er produktkvaliteten afhængig af slutprodukternes type og anvendelse.

Det er derfor heller ikke her muligt på nuværende tidspunkt, at præcisere hvilke generelle kriterier der skal overholdes, hverken med hensyn slutprodukternes brugsmæssige kvalitet eller deres konkrete miljøbelastning ved brug, slutdisponering og eller genanvendelse.

I 5 : Slutproduktion, syning og tilskæring

Se de tidligere produktions- og produktafsnit.

7 : Bilag

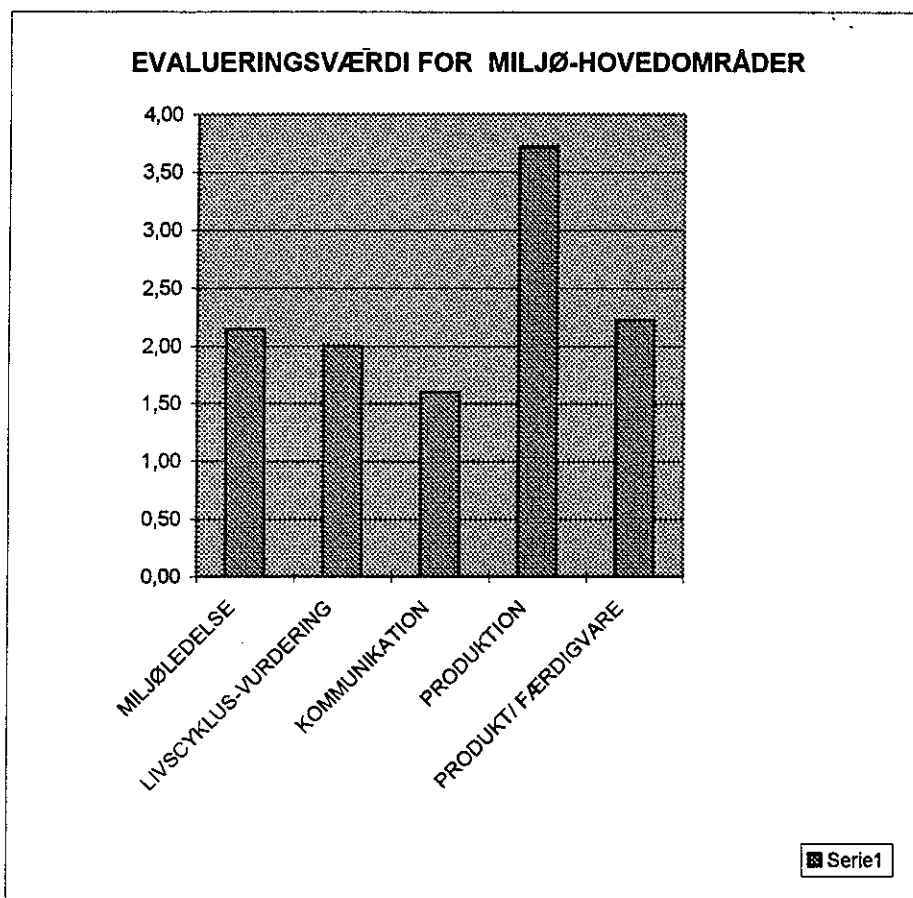
7.1 Afprøvning af spørgerame

**AFPRØVNING AF SPØRGERAMMEN
I EN SIMPEL REGNEARKSMODEL**

MILJØ- HOVEDOMRÅDE	MILJØOMRÅDE	SPØRGSMALE NUMMER	POINT SCORE	EVALUERINGSVÆRDI		
				MILJØOMRÅDE	HOVEDOMRÅDE	I ALT
TOTAL						2,57
MILJØLEDELSE					2,14	
	LOVGIVNING	5.1.1.1	4	3,00		
		5.1.1.2	4			
		5.1.1.3	2			
		5.1.1.4	2			
	MILJØPOLITIK	5.1.2.1	4	2,50		
		5.1.2.2	2			
		5.1.2.3	2			
		5.1.2.4	2			
	MILJØSTYRING	5.1.3.1	4	1,33		
		5.1.3.2	2			
		5.1.3.3	0			
		5.1.3.4	0			
		5.1.3.5	2			
		5.1.3.6	0			
LIVSCYKLUS-VURDERING					2,00	
	EGEN PRODUKTION	5.2.1.1	4	4,00		
		5.2.1.2	4			
	RÅVARER, HJÆLPEMIDLER	5.2.2.1	0	0,00		
	FÆRDIGVARER	5.2.3.1	0	0,00		
KOMMUNIKATION					1,60	
	MYNDIGHEDER	5.3.1.1	2	2,00		
	OFFENTLIGHED	5.3.2.1	2	2,00		
	MEDARBEJDERE	5.3.3.1	2	1,33		
		5.3.3.2	0			
		5.3.3.3	2			
PRODUKTION					3,71	
	ENERGI	5.4.1.1	4	4,00		
	VAND	5.4.2.1	4	4,00		
	RÅVARER, HJÆLPEMIDLER	5.4.3.1	4	4,00		
	ARBEJDSMILJØ	5.4.4.1	2	2,40		
		5.4.4.2	2			
		5.4.4.3	2			
		5.4.4.4	2			
		5.4.4.5	4			
	EMISSIONER	5.4.5.1	4	4,67		
		5.4.5.2	4			
		5.4.5.3	4			
		5.4.5.4	6			
		5.4.5.5	6			
		5.4.5.6	4			
PRODUKT/ FÆRDIGVARE					2,22	
	EGENSKABER	5.5.1.1	4	3,00		
		5.5.1.2	2			
	TRANSPORT, EMBALLAGE	5.5.2.1	0	3,10		
		5.5.2.2	2			
		5.5.2.3	2			
	BORTSKAFFELSE	5.5.3.1	2	2,00		
	MILJØMÆRKNING	5.5.4.1	4	2,67		
		5.5.4.2	2			
		5.5.4.3	2			

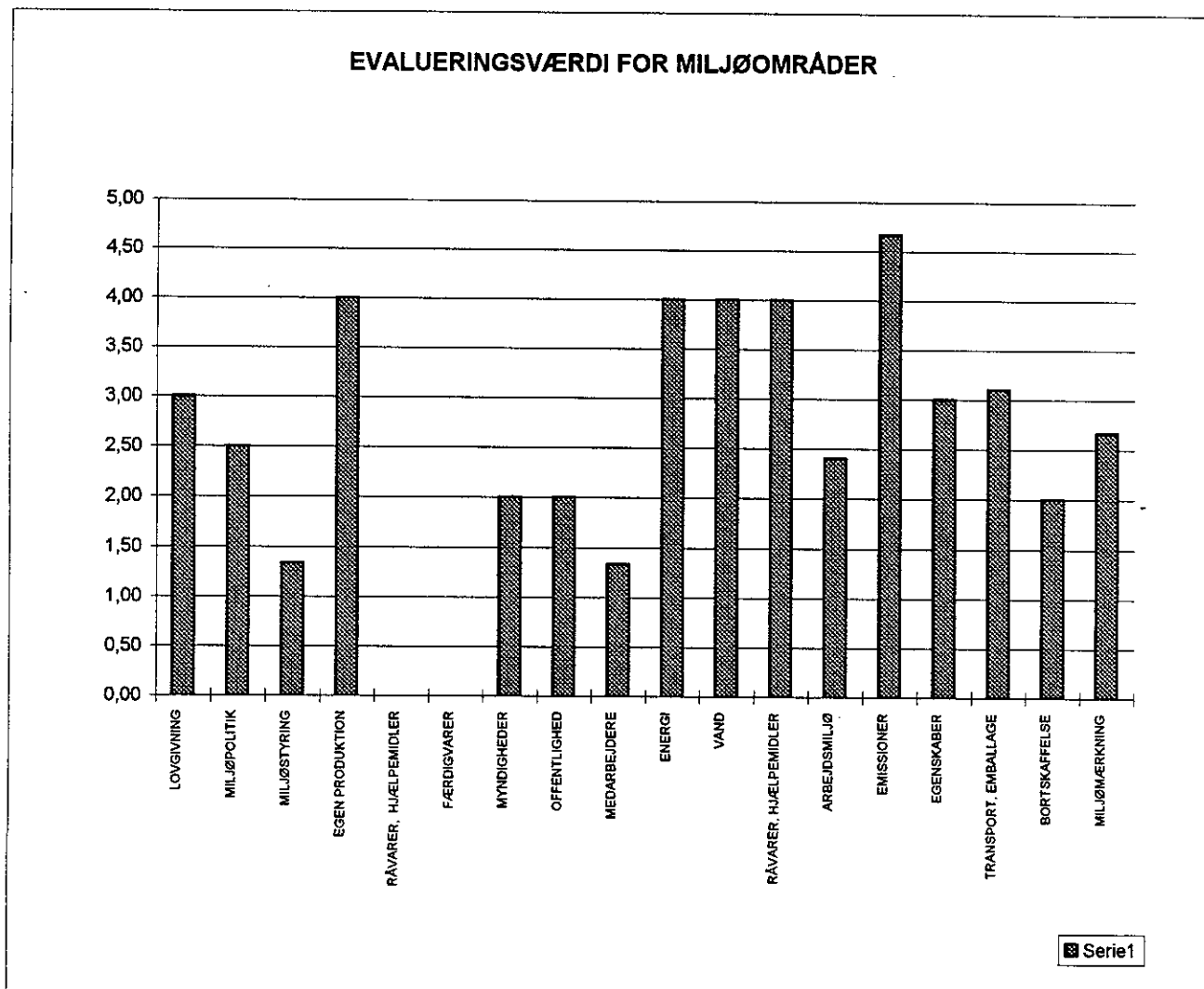
OVERSIGT MILJØ-HOVEDOMRÅDER

MILJØ-HOVEDOMRÅDE	EVALUERINGSVÆRDI
MILJØLEDELSE	2,14
LIVSCYKLUS-VURDERING	2,00
KOMMUNIKATION	1,60
PRODUKTION	3,71
PRODUKT/ FÆRDIGVARE	2,22

OVERSIGT OVER MILJØMRÅDER

MILJØMRÅDE	EVALUERINGSVÆRDI
LOVGIVNING	3,00
MILJØPOLITIK	2,50
MILJØSTYRING	1,33
EGEN PRODUKTION	4,00
RÅVARER, HJÆLPEMIDLER	0,00
FÆRDIGVARER	0,00
MYNDIGHEDER	2,00
OFFENTLIGHED	2,00
MEDARBEJDERE	1,33
ENERGI	4,00
VAND	4,00
RÅVARER, HJÆLPEMIDLER	4,00
ARBEJDSMILJØ	2,40
EMISSIONER	4,67
EGENSKABER	3,00
TRANSPORT, EMBALLAGE	3,10
BORTSKAFFELSE	2,00
MILJØMÆRKNING	2,67

REGISTRERINGSBLAD

Udgiver: Miljø- og Energiministeriet. Miljøstyrelsen
Strandgade 29, 1401 København K
<http://www.mst.dk>

Serietitel, nr.: Miljøprojekt, 375

Udgivelsesår: 1998

Titel:

Miljørelateret leverandørstyring i tekstilindustrien

Undertitel:

Forfatter(e):

Gyrsting, Leif; Simonsen, Lasse

Udførende institution(er):

Miljøstyrelsen. Rådet vedr. genanvendelse og mindre forurenende teknologi (spons); Aquavitec; Novotex A/S

Resumé:

Projektrapporten beskriver et simpelt og overskueligt system til vurdering af miljøstatus hos leverandører. Leverandørstyringssystemet er opbygget som en spørgeramme og opdelt i en række hovedområder : miljøledelse, livscyklus, kommunikation, produktion og produkt. Hvert hovedområde omfatter underkategorier med spørgsmål med fastlagte svarmuligheder, der er tillagt points som et kvantitativt udtryk for virksomhedens miljømæssige formåen.

Emneord:

tekstilindustri; leverandører; miljøstyring; livscyklusvurderingssystemer; bomuld; procesteknik

Andre oplysninger:

Md./år for redaktionens afslutning: november 1997

Sideantal: 91

Format: A4

Oplag: 140

ISBN: 87-7810-944-2

ISSN: 0105-3094

Tryk: Miljøstyrelsen

Pris (inkl. moms): 75 kr.

Kan købes hos: Miljøbutikken, tlf. 33379292 - telefax 33927690

Må citeres med kildeangivelse

Trykt på 100% genbrugspapir **Cyclus**

Miljøprojekt (Environmental Project)

- Nr. 332: Værktøj til evaluering af virksomheders miljøpræstation
- Nr. 333: Erfaringer fra formidlingsprojektet "Entreprenørens Miljøguide"
- Nr. 334: Status for produktion og disponering af restprodukter og jord
- Nr. 335: Multigeneration Growth Inhibition Test on the Ciliate Tetrahymena
- Nr. 336: Methods for Screening Anaerobic Biodegradability and Toxicity of Organic Chemicals
- Nr. 337: Activated Sludge Biodegradability Simulation Test
- Nr. 338: Miljøvenlige komfurer og ovne
- Nr. 339: VOC-reduktion i grafisk industri
- Nr. 340: Test af glasindsamling med farveseparering
- Nr. 341: Miljøeffekter og ressourceforbrug for 3 grafiske produkter i et livscyklusperspektiv
- Nr. 342: Ozonlagsnedbrydende stoffer og visse drivhusgasser - 1995
- Nr. 343: Affaldsstruktur i 6 EU-lande
- Nr. 344: Massestrømsanalyse for kviksølv
- Nr. 345: Miljømæssig screening af emballager til mælk
- Nr. 346: Modelling of Herbicide Use in Genetically Modified Herbicide Resistant Crops - 1
- Nr. 347: Miljøvurdering i byfornyelsen
- Nr. 348: Metoder til reduceret kemikalieanvendelse i skov
- Nr. 349: Survey of the Content of Heavy Metal in Packagings on the Danish Market
- Nr. 350: Industry Analysis, Concrete - Cleaner Technology in Concrete Production
- Nr. 351: Hygiejniske aspekter ved behandling og genanvendelse af organisk affald
- Nr. 352: Sundhedsmæssig vurdering af luftforurening fra vejtrafik
- Nr. 353: Mekanisk renholdelse af kulturer plantet på agerjord
- Nr. 354: Medarbejderdeltagelse ved indførelse af renere teknologi - hovedrapport
- Nr. 355: Miljøfremmede stoffer i overfladeafstrømning fra befæstede arealer
- Nr. 356: AMAP Greenland 1994-1996
- Nr. 357: Miljøfremmede stoffer i husholdningsspildevand
- Nr. 358: Fyring med biomassebaserede restprodukter
- Nr. 359: Jorddækning som alternativ til kemisk ukrudtskontrol
- Nr. 360: Nøgletal for afløbssystemer
- Nr. 361: Forekomst af antibiotikaresistente bakterier i akvatiske miljøer
- Nr. 362: Regulering af uønsket vegetation i pyntegrønskultur ved afgræsning med får
- Nr. 363: Herbicide Resistant Crops and Impact of their Use
- Nr. 364: Establishment and Survival of Bacteria in Soil
- Nr. 365: Insekticidreduktion ved bekæmpelse af nåletræsnudebillen
- Nr. 366: Use of Waste Products in Agriculture
- Nr. 367: Emissioner fra skibe i danske farvande 1995-1996
- Nr. 368: Evaluering af informationssystemet om renere teknologi
- Nr. 369: Environmental Assessment of Textiles
- Nr. 370: Miljøregnskabet
- Nr. 371: Miljøteknisk revision i den offentlige laboratoriesektor
- Nr. 372: Genanvendelse af dagrenovation
- Nr. 373: Samfundsøkonomiske omkostninger ved reduktion af drivhusgasudslip
- Nr. 374: Genbrug af procesvand fra reaktivfarvning af bomuld
- Nr. 375: Miljørelateret leverandørstyring i tekstilindustrien

Projektrapporten beskriver et simpelt og overskueligt system til vurdering af miljøstatus hos leverandører.

Leverandørstyringssystemet er opbygget som en spørgeramme og opdelt i en række hovedområder : miljøledelse, livscyklus, kommunikation, produktion og produkt. Hvert hovedområde omfatter underkategorier med spørgsmål med fastlagte svarmuligheder, der er tillagt points som et kvantitativt udtryk for virksomhedens miljømæssige formåen.

ISSN 0105-3094 ISBN 87-7810-944-2

Pris (inkl. 25% moms): kr. 75,-

Kan købes hos: Miljøbutikken

Telefon: 33 37 92 92 Fax: 33 92 76 90

Miljø- og Energiministeriet **Miljøstyrelsen**

Strandgade 29 · DK-1401 København K · Denmark

Phone + 45 32 66 01 00